

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

by omerzen

99

sabitfikir

MAYIS 2019 /// GÜNCEL EDEBİYAT
sabitfikir.com
FİYATI: 7,00 TL

DOĞUKAN İŞLER

"DÜNYA EDEBİYATI" NIN HÜCUMU ALTINDA:

YENİ YAZARLAR KÖKSÜZ MÜ?

ISSN 2146-2127

9 772146 212005

05

“Düşünün, insandan
kalbi çıkardığınızda geriye ne kalır?”

Kalbe dair ne varsa...

İSKENDER PALA'dan
yeni bir başucu kitabı...

TURKUVAZ
KİTAP

www.turkuvazkitap.com.tr

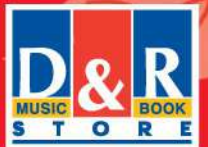
[turkuvazkitap](https://twitter.com/turkuvazkitap)

[turkuvazkitap](https://facebook.com/turkuvazkitap)

[turkuvaz.kitap](https://www.instagram.com/turkuvaz.kitap)

Sahibi:
Türkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş.
Tüzel Kişi Temsilcisi ve Genel Müdür

Yasemin Gebeş

Genel Yayın Yönetmeni
Mustafa AkarEditör
Melike YıldırımGörsel Yönetmen
Mehtap TunçelKatkıda Bulunan
Yunus ArslanKapak İllüstrasyonu
Serkan YolcuReklam
Nalan Demircioğlu Yavuz
(0212) 997 00 00 / 1022
ndemircioglu@dr.com.trSorumlu Yazı İşleri Müdürü
Şefik ÇalıkBasım Yeri
Türkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş.
Akıncı Mah. Hasan Basri Cad. No:4, Sancaktepe - İSTANBUL
Tel: (0216) 585 90 00
Matbaa Sertifika No.: 12815Yönetim Yeri:
Türkuvaz Dergi Grubu
Barbaros Bulvarı, Cam Han, 153, 34349 Beşiktaş, İstanbul
Telefon : (0212) 354 30 00SABİTFİKİR'E
NASIL ULAŞIRSINIZ?

Tüm D&R'lardan 7 TL karşılığında

Bizi takip edin!

www.facebook.com/sabitfikircom
www.twitter.com/SabitfikirNe düşündüğümüzü bilmek istiyoruz,
editor@sabitfikir.com'a yazın!

© Her hakkı saklıdır.

Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonların elektronik ortamda da dahil olmak üzere çoğaltma hakları Türkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş.'ye aittir. Yazılı izin olmaksızın kullanılamaz.

GENÇ YAZARLAR ARTIK COŞKULU METİNLER YAZAMIYORLAR MI?

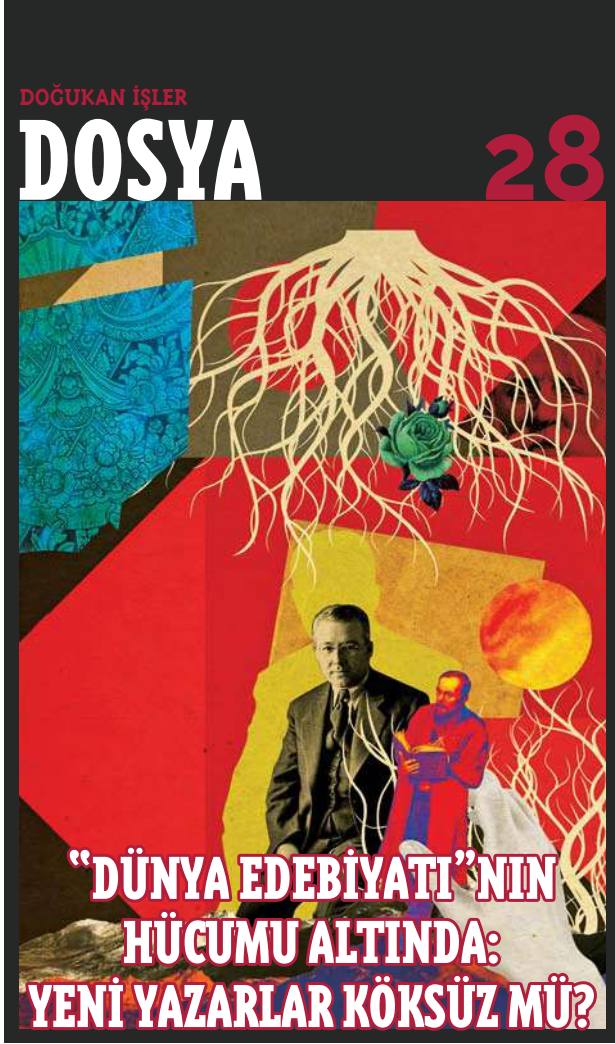
Kitaplarla ilgili internet sitelerini, dergileri karıştırdığınızda karşınıza çıkan en ilgi çekici içerik, “Hangi kitabı okumalıyım?” sorusuna verilen cevaplardır. Bu cevaplar genelde ortalama bir anlayışın yansımasıdır. Kitap okumak seçkin bir eylemdir ve kitap okuyacak kişi de, bu özel eylemi gerçekleştirmek için en “seçkin” kitabı bulmalıdır. Dergiler ve internet siteleri de belli başlı yazarlara sorar bu soruyu; “En Sevdiğiniz Beş Kitap?”, “En Sevdiğiniz Türk ve Yabancı Yazarlar” vb. Meraklı okur, yazarların seçtiği kitaplardan yola çıkarak kendine bir “beğeni atlası” oluşturur. Kişisel görüşler, ideolojik tutumlar, muhitler, akımlar... Meraklı okur bir şekilde yolunu bulmaya uğraşır. Dünya edebiyatı okumak isterse karşısına çıkacak yazarlar aşağı yukarı bellidir. Özellikle çağdaş edebiyata merak sardıysa, okuyacağı kitaplar, dünyadaki trendleri şekillendiren “edebiyat ajanları” eliyle belirlenmiştir zaten.

Meraklı okurlar arasından bazıları da yazar olmak ister. Bir şiir ya da öykü kitabı; roman ya da deneme kitabı yazmak için önce kendini sonra diğer kitapları araştırır. Bir şekilde yazar da. Ama okuya öğrene gördüğü bir gerçek vardır, karşısındaki ortak beğeni çitasına çıkmak hiç de öyle kolay değildir.

Özellikle son on yılda kitap dünyası müthiş bir çeviri ağının etkisi altında. Birtakım ödüller ve Batı ile Amerika’daki yayıncıların, editörlerin belirlediği “yüksek standartlar” etkiliyor yeni yazarların yazma kalitesini. Genç yazarlar eskisi gibi büyük şiirler, hikâyeler, romanlar yazmak yerine, hemen çevrilebilecek, kolayca çöksatarlar listesine girebilecek metinler üretmek peşine düşüyorlar. Bir tarafta standartları belirleyen bir ölçü olarak dünya edebiyatını oluşturan klasik metinler. Öbür yanda çağdaş edebiyatı şekillendiren Nobel, Man Booker, Pulitzer ödüllü “büyük yazarlar”. Genç yazar n’apsın ki. Önüne bir ölçü, bir standart koymak zorunda. Yazdığı kitabı bir yayınevine götürürken, bir dergiye sunarken de aynı ölçülerle yüzleşiyor.

Tam da burada aklımıza bazı sorular geliyor. Belirlenen yüksek standartlar, yeni yazarların coşkulu metinler yazmasına engel mi oluyor. Yazar, kendine ait benzersiz bir dünya ortaya attığında, kitapları çevrilmez, yazdıkları, yayınevleri tarafından ilgi görmez mi? Küresel ölçekte bir yazar mı olmak istiyor genç yazar, yoksa kendi ülkesinde küçük bir azınlığa mı hitap etmek istiyor. Ölçüleri nasıl aşacak, yazdığı dilin geleneğiyle nasıl yüzleşecek? Gelin bu soruların cevaplarını beraber arayalım.

Mustafa Akar
editor@sabitfikir.com

TANPINAR'IN JAPONYA'DAKİ KAYIP KUZENİ: TANIZAKI

HABERLER	06
VİTRİNDEKİLER	10
GÜNCEL / ERTUĞRUL EMİN AKGÜN	12
İp Cambazı Değil "Ben Alageyik"	
ELEŞTİRİ / HAKKI ÖZDEMİR	14
Oğuz Demiralp'in Tahta Kılıcı	
ÖZEL KÜTÜPHANELER	16
Beyazıt Kütüphanesi	
GÜNDEM / ZEYNEP ŞEN	18
Dünya Edebiyat Gündeminde Neler Var?	
DÜNYA ÖYKÜSÜ KİTAPLIĞI / NECİP TOSUN	20
Gabriel Garcia Márquez'in "On İki Gezici Öykü" Sü	
BURAYA DİKKAT! / HAŞMET BABAOĞLU	24
Siz Casus Romanı Sanıyorsunuz, Oysa Casus Romancı Onlar!	
MÜMKÜN EVRENLER / MURAT MURAT	26
Zombilikte Kusursuz Biçim Arayışı	
DOSYA / DOÇUKAN İŞLER	28
"Dünya Edebiyatı"nın Hücumu Altında: Yeni Yazarlar Köksüz Mü?	
KARARSIZ OKUR	32
GÜNCEL / KAHRAMAN ÇAYIRLI	34
Sığ Göllerde Oksijen Aramak	
ELEŞTİRİ / ABDULLAH HARMANCI	36
Zirveye Bir Adım Kala	
PORTRE / KAAAN MURAT YANIK	38
Geçmişte Kaybolan Adam: Bruno Schulz	
ELEŞTİRİ / KEREM GÖRKEM	40
Bağırmadan Konuşmak: Bir Dava	
GÜNCEL / DUYGU KARSLI	42
Tanpınar'ın Japonya'daki Kayıp Kuzeni: Tanizaki	
SORUŞTURMA / MELİKE YILDIRIM	44
Edebiyatın Bookstagram ile Sınırı	
KİPAT / H. SALİH ZENGİN	48
Korkudan Güleceksiniz	
GÜNCEL / SUAVİ KEMAL YAZGIÇ	50
Bir Çimdik Öykü	
GÜNCEL / HÜMEYRA ÇALIŞKAN	52
Yazın Bittiği Her Yerde Söylenir	
TERS KARGA / ORKUN GALOLAR	54
Yazarların İlginç Alışkanlıkları	
SÖYLEŞİ / MUSTAFA AKAR	56
Samed Karagöz: "Çağdaş Sanatta Suni Bir Ortamla Karşı Karşıyayız"	
GÜNCEL / MUSTAFA UÇURUM	58
Yıldız Ramazanoğlu'nun Kadınları	
ŞİİR RAFİ / AHMET EDİP BAŞARAN	60
Dogma Dogmaya Karşı	
ELEŞTİRİ / CEM TUNÇER	62
Sıradan Bir Kötülük	

“Her şeye rağmen şimdiye dek yaşadıklarımıza, bildiğimize tutunmaya çalışıyoruz, geçmişimizden başka bir şeyimiz yok. Tutunacak başka bir şey yok.”

Gemide Yer Yok, romanlarıyla tanınan Ömer F. Oyal'ın kaleminden beklense de hazırlıksız yakalanılan iç savaşı bir iç konuşma, gündelik olaylar, küçük ama hayati ayrıntılar üzerinden anlattığı çarpıcı bir roman.

Bütün hayatların ve mekânların işgal edildiği, yetişkinlerin hızla zalimleştiği, çocukların hızla büyüdüğü, yarın duygusunun herkesin avucundan kayıp gittiği, umutsuzca bir bilinmeze yelken açılan bir hayatta kalma mücadelesi...

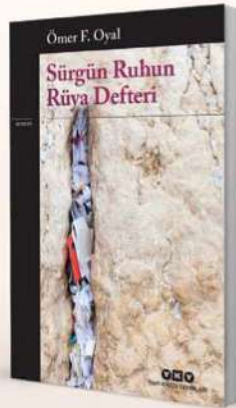
Gemide Yer Yok
Ömer F. Oyal
Roman, 208 s.

YAZARIN YKY'DEKİ KİTAPLARINDAN BİR SEÇKİ

Zaman Lekeleri
Ömer F. Oyal
Roman, 324 s.

Sürgün Ruhun Rüya Defteri
Ömer F. Oyal
Roman, 232 s.

Magda Döndüğünde
Ömer F. Oyal
Roman, 228 s.

PTT'DEN BAKSI MÜZESİ'NE ÖZEL ANMA PULU VE POSTA KARTI

PTT AŞ, dünyanın en sıra dışı müzelerinden biri olan ve geleneksel sanatlarla modern sanatları buluşturan Baksı Müzesi adına düzenlediği anma pulu ve posta kartını yayımladı. Müzenin kurucusu Prof. Dr. Hüsamettin Koçan tarafından büyük kentler ve Anadolu kırsalı arasında sanatçılar ve araştırmacılar için geleneksel sanatla çağdaş sanatı buluşturan özgün bir kültürel etkileşim merkezi olma misyonuyla kurulan müze, 2019 yaz döneminde de pek çok sanatsal etkinliğe ev sahipliği yapacak. Baksı Müzesi etkinlikleri, 1 Mayıs-25 Ağustos tarihleri arasında gerçekleşecek Nuri Bilge Ceylan sergisiyle başlayacak. Temmuz ayında gerçekleşecek yazlık sinema buluşmalarının ardından, 1 Eylül-Haziran 2020 tarihleri arasında Şakir Gökçebağ sergisi Baksı Müzesi'nde ziyaret edilebilecek.

“

ZAMANIN RUHUNU YAKALAYAN RESSAM: MİHRİ

Salt Galata'da açılan *Mihri: Modern Zamanların Göçebe Ressamı* sergisi ilk Türk kadın ressamlarından Mihri Hanım'ın hayatına ve 50 yıllık kariyeri boyunca çizdiği portrelere dair çok yönlü bir anlatım sunuyor. İmparatorluğun son döneminde yetişen portre ressamı Mihri Hanım, ailesinin Yıldız Sarayı ziyaretinde II. Abdülhamid'e sunduğu resmin beğenilmesi sonrasında saray ressamı Fausto Zonaro'dan ders alma imkanı bulur ve henüz 29 yaşındayken kadınlara mahsus güzel sanatlar okulu İnas Sanayi-i Nefise Mektebi'nin kuruluşunda öncülük üstlenir. Sonrasında öğrenimini Roma ve Paris'te devam ettiren sanatçı, yaşadığı her ülkede ressamlarla, edebiyatçılarla dostluk kurmuş, hem bir ilham kaynağı olmuş hem de onlardan etkilenmiştir. Mihri Hanım'ın çok bilinmeyen hayatına ışık tutan sergi Salt Galata'da 9 Haziran'a dek ziyaret edilebilir.

SARAYBOSNA'DA "TERCİHİM TÜRKÇE" ŞENLİĞİ

Bosna Hersek'te Yunus Emre Enstitüsü öncülüğünde 7.si düzenlenen "Tercihim Türkçe" şenliğine binlerce çocuk katıldı. Devlet okullarında Türkçeyi tercih eden öğrencilere yönelik gerçekleştirilen, Bosna Hersek'in en büyük mekânlarından biri olan Zenica Arena'da yapılan şenlik kapsamında öğrenciler hem eğlendi hem de düzenlenen kültür, sanat, spor ve Türkçe yarışmalarında tatlı bir rekabet içine girdi. Dereceye giren çocuklar, Türkiye gezileri, tablet ve dizüstü bilgisayarlarla ödüllendirildi. Yunus Emre Enstitüsü tarafından sürdürülen "Tercihim Türkçe" projesi kapsamında Türkçe, Bosna Hersek devlet okullarında seçmeli yabancı dil olarak okutuluyor. 2013'te bin 100 öğrenciyle başlayan proje bugün 8.522 öğrenciyle sürüyor.

ROMA FİLMİNİ UNUTAMAYANLAR İÇİN

2018'in en çok konuşulan filmlerinden *Roma* yalnızca dokunaklı hikayesiyle değil, şiirsel görüntüleriyle de büyük beğeni kazanmıştı. Oscarlı yönetmen Alfonso Cuarón'un yarı otobiyografik filminin unutulmaz fotoğrafları, filmin etkisinden kurtulamayan sinefiller için şimdi de kitap haline getirildi. Filmle aynı ismi taşıyan kitap, Cuarón'a filmin çekimleri boyunca eşlik eden Carlos Somonte'nin toplam 165 fotoğrafından oluşuyor. Kitabın önsözü Çağdaş Latin Amerika edebiyatının özgün sesi Valeria Luiselli tarafından yazılmış.

KAFKA'NIN KASABASI! AZ İNSAN, ÇOK KİTAP...

Mundal, kuzeyde, Norveç'te uzak bir kasaba. Onu pek çok sıradan kuzey kasabasından ayıran özelliği bu kasabada insandan çok kitabın yer alması. Sadece 280 kişinin yaşadığı kasabada 150 binden fazla kitap mevcut. Kasabanın adı da ülkede "Norveç'in Kitap Kasabası"na çıkmış durumda. Mundal'da, birçok işletmede kitaplara rastlamak mümkün; kafelerde, sanat galerilerinde hatta hediyelik eşya dükkanlarında dahi ikinci el kitapların yer almasının sebebinin bugünün dijital dünyasında eski olanı korumanın önemi olarak açıklıyorlar. Kasabayı mayısın ortasında ziyaret ederseniz hazirana kadar süren Solstice Kitap Fuarı'nı da görmüş olursunuz. İkinci el kitapların yer aldığı fuarı sahaflar festivali gibi değerlendirebiliriz.

KUTADGU BİLİĞ 950 YAŞINDA

Yusuf Has Hacib tarafından kaleme alınan ve Türk edebiyatının ilk mesnevisi olan *Kutadgu Bilig* 950 yaşında. "Saadet bilgisi" anlamına gelen *Kutadgu Bilig*, içerdiği atasözleri ve bilgece sözlerle Türk dili ve kültürü için çok önemli bir hazine değerinde. Hem bireysel hem de toplumsal anlamda insanları saadete ulaştırmak için İslam geleneğini ve eski Türk devlet anlayışını sentezleyen eser, aruz vezniyle 6645 beyit olarak yazılmış. Yusuf Has Hacib kitapta, adaleti, akli, saadeti ve devleti temsil eden dört kahramanın çevresinde gelişen olaylarla devlet idaresinin ve sosyal düzenin nasıl olması gerektiğini anlatıyor. Eserin bilinen üç nüshası, bugün Özbekistan-Fergana, Viyana ve Mısır'da bulunuyor.

THE OVERSTORY PULITZER ÖDÜLÜ'NÜN SAHİBİ OLDU

Dünyanın en prestijli ödüllerinden biri olan Pulitzer Ödülleri 103. kez sahiplerini buldu. Kurmaca dalında ödülün sahibi *The Overstory* kitabıyla Richard Powers oldu. 2018'in en iyi kitapları arasında gösterilen *The Overstory* daha önce de PEN/ Faulkner ve Man Booker ödüllerine aday gösterilmişti. Pulitzer Ödülü'ne; şiir dalında *Be With* kitabıyla Forrest Gander, dramada *Fairview* adlı metniyle Jackie Sibblies Drury, biyografi dalında *The New Negro: The Life of Alain Locke* ile Jeffrey C. Stewart, kurmaca dışı kategorisinde ise *Amity and Prosperity: One Family and the Fracturing of America* ile Eliza Griswold değer görüldü.

GOOD OMENS TELEVİZYONA TRANSFER OLDU

Çizgi roman dünyasının en büyük üstatlarından Nail Galman ve *Discworld*'un yaratıcısı, fantastik edebiyatın gurusu Terry Pratchett'in birlikte kaleme aldıkları fantastik mizah romanı *Good Omens* televizyona transfer oluyor. Bir kıyamet komedisi olarak tasarlanan kitap 6 bölümlük mini bir dizi olacak ve 31 Mayıs'ta başlayacak. Şeytan rolünde Benedict Cumberbatch'ın olacağı dizinin kadrosunda Michael Sheen, David Tennant, Jon Hamm gibi oyuncular yer alıyor. Dizinin yönetmeni *Sherlock* dizisinden hatırladığımız Douglas Mackinnon.

KAPAN MOSKOVA FİLM FESTİVALİ'NDE

Yönetmen Seyid Çolak'ın ilk uzun metraj filmi *Kapan*, 41. Moskova Uluslararası Film Festivali'nde Türkiye'yi temsil edecek. Senaryosunu şair yazar Güven Adıgüzel ve Seyid Çolak'ın beraber kaleme aldığı film, Çolak tarafından; "İnsan psikolojisi, doğa-insan çatışması üzerine bir hikâye anlatmaya çalıştık" şeklinde ifade ediliyor. 41. Moskova Uluslararası Film Festivali'nin bu yılki jüri başkanı dünyaca ünlü yönetmen Kim Ki Duk. Diğer jüri üyeleri ise Semih Kaplanoğlu, Valia Santella ve Irina Apeximova.

MUSTAFA KUTLU'NUN MAVİ KUŞ HİKÂYESİ TİYATROYA UYARLANDI

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları, Mustafa Kutlu'nun yazdığı, Özgür Kaymak'ın oyunlaştırdığı *Mavi Kuş*'u seyirciyle buluşturuyor. İlk gösterimini 24 Nisan'da Üsküdar Musahipzade Celal Sahnesi'nde yapan oyun 2-4 Mayıs tarihlerinde aynı sahnede izlenebilir. Oyun tren istasyonuna gitmek üzere kasabanın tek otobüsü *Mavi Kuş*'ta yolları kesişen bir grup yolcunun sürprizli yol hikâyesini konu alıyor. Oyunun yönetmeni Özgür Kaymak, *Mavi Kuş*'u şöyle anlatıyor: "*Mavi Kuş* tiyatro ile buluştuğunda 'Tuhaf Bir Yol Hikâyesi'ne dönüşüyor. Bu dönüşüm, görsel aktarım göz önüne alındığında, sinemaya nazaran daha kısıtlı olan tiyatro sanatının ne kadar özel olduğunu bize hatırlatıyor."

KIRTASIYE TUTKUNLARINA

Tokyo dünyanın en iyi kırtasiye dükkânlarından birine ev sahipliği yapıyor: Kakimori. Origaminin doğduğu topraklardaki hemen herkesin zaten kâğıtla tutkulu bir ilişkisi var bu şehirde. Kâğıtla, kırtasiyeyle ilişkileri yalnızca eğitim dönemlerine mahsus bir şey değil yani. Bu dükkân da işte bu aşkın ete kemiğe bürünmüş halini sunuyor ziyaretçilere; geleneksel yöntemlerle üretilen kâğıtlardan minimal boyutlu Japon kâğıtlarına, mürekkepler, kartpostallar, kurşun kalemlere... Burada uzun saatler geçirebilir, neyi seçeceğinize karar veremeyebilirsiniz. Dükkânın içinde kendi not defterinizi dilediğiniz gibi yapabileceğiniz butik bir de köşe bulunuyor. Seçtiğiniz farklı renk, biçim, desen ve farklı boyutlardaki kâğıtlarla 15 dakika içinde tamamen kişisel bir deftere sahip olabiliyorsunuz. www.kakimori.com

CEVDET KUDRET ÖDÜLLERİ BU YIL ROMAN TÜRÜNDE VERİLİYOR

Şiir, roman, öykü, tiyatro, deneme-eleştiri-inceleme alanlarında Türk edebiyatına önemli eserler kazandırmış olan Cevdet Kudret'in anısını yaşatmak amacıyla, ailesi tarafından

konulan Cevdet Kudret Edebiyat Ödülleri, dönüşümlü olarak her yıl bu türlerden birine veriliyor. Cevdet Kudret Ödülleri bu yıl roman türünde verilecek. Seçici Kurulu Fatih Altuğ, Oğuz Demiralp, Handan İnci, Asuman Kafaoğlu Büke ve İbrahim Yıldırım'dan oluşan ödülün sonucu ekim ayında açıklanacak, ödül töreni 2019 TÜYAP Kitap Fuarı'nda yapılacaktır. Bilgi için: cevdetkudret@msgsu.edu.tr

MELANKOLİYE EDEBİYAT SÜZGEÇİ

"Gelmiş geçmiş en müthiş kitap desek yeridir. Özellikle 'kitap' diyorum çünkü bu bir roman değil, destansı bir şiir, bir risale ya da bir tarih de değil; tüm kitaplara son verecek bir kitap. İnsanoğlunun tüm duygu ve düşüncelerini açıklamak ve dile getirmek amacıyla, 17. yüzyıl kitaplarının teknilinden derlenmiş bir kitap..." diyor Nicholas Lezard *Melankolinin Anatomisi* için. İnsan ruhunu derinlemesine inceleyen 1621 tarihli bu kitap, geçtiğimiz aylarda Londra'da Bethlem Gallery and Museum of the Mind isimli psikiyatri müzesinde ilgi çekici bir serginin öznesi oldu. Sergi kitapta belirtilen nedenlerin, önerilen tedavi yöntemlerinin ışığında tüm bu içeriğin müzenin sanat koleksiyonunda nasıl temsil edildiğinin keşfine çıkıyor.

SALAH BİRSEL 100 YAŞINDA

2019 Salah Birsell'in doğumunun 100., vefatının 20. yılı. "Bir şiiri şiir yapan içerdiği sözcükler kadar dışarıda bıraktığı sözcüklerdir," cümlesini kuran Birsell hayatı boyunca sözcüklerle yakın temasta olmuş bir şair. Kendine özgü dili, yarattığı sözcüklerle Türk şiirinin en özgün isimlerinden biri olan Salah Birsell

şairliği dışında deneme yazarlığıyla da özgünlüğünü sürdürmüştür.

VİTRİNDEKİLER

Pek çoğumuzun yönetmen olarak tanıdığı Derviş Zaim aslen bir yazar-yönetmen. Daha ilk filmini çekmeden 1992’de yayımlanan *Ares Harikalar Diyarında* romanıyla Yunus Nadi Roman Ödülü’nü kazanan Zaim, yıllar sonra sinema diliyle de anlatılabilecek bir metin yazmak yerine, sadece edebiyatın olanaklarıyla ifade edilebilecek yeni romanını okuyucuyla buluşturdu. Şeyh Galip’in Hüsn’ü Aşk mesnevisine göndermelerin ağırlıklı olduğu *Rüyet*, geçmiş ve gelecek, özgürlük ve zorunluluk, arzu ile gerçeklik arasında sıkışmış insanın kendisine bir kimlik, bir hikaye yaratma çabasını anlatıyor.

RÜYET

Derviş Zaim
YAPI KREDİ YAYINLARI

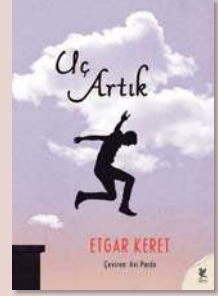

UÇ ARTIK

Etgar Keret

CEV: Avi Pardo

SİREN YAYINLARI

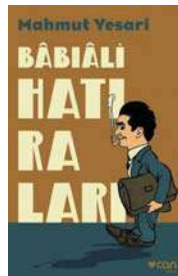

Öyküleri kısa filmlere ilham veren, animasyondan televizyona değin uzanan farklı işleri ile de öne çıkan Etgar Keret insanlığa dair umudu yeşerten öykülerini *Uç Artık* kitabında bir araya getirdi. Keret’in dünyasında kahramanlar olay yerine asla vaktinde yetişemiyor, gaddarlık cihazlarla ölçülemiyor, aşkın ömrü bir saniyeden uzun sürmüyor, kanatlanmak isteyenler sertçe yere iniyor ama yaşamın ilhamı galip geliyor.

Refik Halid Karay’ın “Mahmut Yesari’nin asıl kıymeti hayatında kavranmış değildir; ölümünden ve nesillerden sonra değeri artacak ediplerdendir” cümlesiyle değerini ortaya koyduğu Mahmut Yesari’nin eserleri Can Yayınları tarafından yayımlanıyor bir süredir; *Bâbiâli Hatıraları*, yayınevinin bastığı ikinci kitabı. Yazar, bu kez yıllarını geçirdiği Bâbiâli’yi, yayıncılık alemini anlatıyor bize. Reşat Nuri’den Mehmet Rauf’a Bâbiâli’nin meşhur kalemlerine dair hatıralar; telif hakkı uğruna çekilen çileler, gazetelerin yazı işleri masalarında dönen kimi eğlenceli kimi üzücü olaylar Yesari’nin kaleminde yeniden hayat buluyor.

BÂBİÂLİ HATIRALARI

Mahmut Yesari
CAN YAYINLARI

DEVLERİN OMUZLARINDA - MİLANO DERSLERİ

Umberto Eco

CEV: Eren Yücesan Cendey

DOĞAN KİTAP

Dünyaca ünlü İtalyan yazar, düşünür, edebiyatçı, araştırmacı, tarihçi Umberto Eco, 2016 yılında aramızdan ayrılmıştı. *Devlerin Omuzlarında*, onun Milano’da yapılan sanat ve kültür festivali Milanesiana için hazırladığı dersleri bir araya getiren son kitabı. Kitapta güzellik, çirkinlik, paradokslar, aforizmalar, yalancılar, edebi metinler, kusurlu sanat yapıtları, roman kahramanları, sırlar, komplolar, mitler gibi Eco’nun sevdiği pek çok kavram ve konu ele alınıyor.

Kurşunların Rengini Yıldızlarla Değiştirdim, Boşnak gazeteci-yazar Emine Şeçeroviç Kaşlı'nın ilk kitabı *Kurşunların da Rengi Var*'ın devamı niteliğinde. Yazar ilk kitabında Bosna Savaşı sırasında kuşatma altındaki Saraybosna'da geçirdiği çocukluğunun hikayesini anlatmıştı. *Kurşunların Rengini Yıldızlarla Değiştirdim* ise savaştan sonra Türkiye'ye sığınan bir çocuğun gözünden mülteci olmayı, yepyeni bir hayata alışma çabasını anlatıyor.

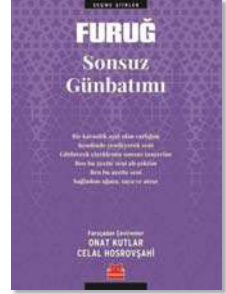
KURŞUNLARIN RENGİNİ YILDIZLARLA DEĞİŞTİRDİM

Emine Şeçeroviç Kaşlı
PINAR YAYINLARI

SONSUZ GÜNBATIMI

Furuğ Ferruhzad
ÇEV: Onat Kutlar - Celal Hosrovşahi
KIRMIZI KEDİ

"Gece mi gündüz mü? Hayır, dostum. Sonsuz bir günbatımı..." İranlı şair Furug Ferruhzad, kısacık hayatına rağmen, sonuncusu tamamlanamamış beş şiir kitabıyla modern İran şiirinin en parlak temsilcilerinden biri olarak kabul edilir. *Sonsuz Günbatımı*, Furug'un insanı, doğayı, zamanı, mekanı derin bir şekilde sorguladığı şiirlerini Onat Kutlar ve Furug'un yakın dostu Celal Hosrovşahi'nin ustalıkla çevirisiyle sunuyor.

Edebiyat eleştirmeni Adam Kirsch, *Küresel Roman - 21. Yüzyılda Dünyayı Yazmak* kitabında bir romanı küreselleştiren şey nedir sorusunun yanıtını arıyor. Yazar, sorunun yanıtı için küresel yazar olarak gördüğü ve aralarında kıskırtıcı benzerlikler bulunduğu 7 ünlü yazarı ele alıyor: Orhan Pamuk, Haruki Murakami, Roberto Bolano, Chimamanda Ngozi Adichie, Mohsin Hamid, Margaret Atwood, Michel Houellebecq ve Elena Ferrante. Seçtiği yazarların, eserlerini yerel deneyimin sınırlarından kurtaran yönlerini ortaya koyan yazarın kitabı modern edebiyatla ilgilenenler için zihin açıcı bir çalışma.

KÜRESEL ROMAN- 21. YÜZYILDA DÜNYAYI YAZMAK

Adam Kirsch
ÇEV: Abdullah Yılmaz
VAKIFBANK KÜLTÜR YAYINLARI

SERÇELERİN ÖLÜMÜ

Kadir Daniş
İZ YAYINCILIK

Kadir Daniş, *Serçelerin Ölümü* romanında kızı ölen bir adamı anlatıyor. Bir ah çekiyor, dövünüyor. Çünkü ölenle ölünür, çünkü yaşamak bir suç gibi üstümüze kalır ve çünkü: "Bir insanın ölü doğması mantıklıdır. Ama bir insanın yalnızca sekiz saat yaşamasının hiçbir izahı olamaz."

İP CAMBAZI DEĞİL "BEN ALAGEYİK"

Ece Zeber

“ Ben Alageyik, iyi bir anlatıcıda olması gereken güçlü atmosferi her öyküde kuruyor. İyi bir öyküde olması gereken teknikleri de anlatıda kullanıyor. Yeni patikalar arayan hilebaz bir karakterden dedesini cebinde taşıyan bilge bir anlatıcıya...

ecl
zeber
19

Tüm kurmaca eserler biraz acemilik ürünüdür. Bu metinlerle bağlantılı bir durum değil. Ne kadar emek harcasanız, titizlikle uğraşsanız da üslubunuz, hikayedeki öncelikleriniz zaman içinde değişecek. Üstüne üstlük arayış peşinde bir yazarsanız yani her yeni öykünüzde aynı, o çok iyi bildiğiniz, ezberlediğiniz numarayı çekmiyorsanız bu acemilik serüvene dönüşüyor. Yazar için zor, okur için keyifli.

Arda Arel'in öykülerini düşününce sürekli değişim çizgisi belirliyor gözümde. Her iki kitabı da çalışma masamın üstünde. Öykücülüğünün nereden nereye dönüştüğü bir okur olarak beni heyecanlandırıyor; potansiyeli, numaraları, handikapları ve tüm çağrılar ile. Denedikleri, vazgeçtikleri ve buluşlarıyla kitaplarına göz atacak olursak 2015'te çıkan *İp Cambazı Değil Silahşor* ve yeni yayımlanan *Ben Alageyik* ilk öykülerinin isimlerini taşıyor. Bu bir rastlantı değil. Her iki öykü de yer aldığı kitaptaki kurmaca anlayışına selam çıkarıyor ve okura metinlerin kapısını aralıyor.

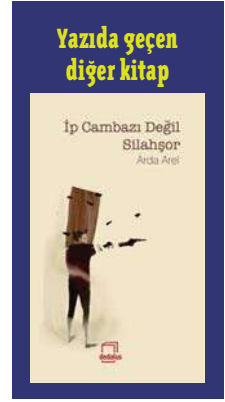
İP CAMBAZI DEĞİL

İp Cambazı Değil Silahşor, postmodern kurmaca teknikleri ovasında at koşturan bir kitap. Karakter isimleri, çapraz hikayeleri ve sıçramalı kurgularıyla okuru oyuna dahil eden bir zeka gösterisi. İlk sayfadan "Bu onun son numarasıydı. Sağ elinde tuttuğu Winchesterin namlusu okurun iki kaşının arasına bakıyordu" diyerek yolu açıp, "Ve kural beş, özgün eser yok, hepimiz alternatif finaliz" cümlesiyle merak uyandıran bir öykü evreni. Arda'nın ilk kitabı iyi öykülerden oluşuyordu. Hikâyenin akışıyla değişen, yazarın da kendi numaralarını satır satır keşfettiği bir dil. Ama ihtimalleri, riskleri ve döngüsünü de bilen bir kurgu: "Geçmiş -ya da gelecek- hayatımı düşledim." Kendi açıklarını itiraf edip eksiklerini işe katarak şovunu gerçekleştiren bir anlatıcı. Biçimin ön planda tutulduğu, kuralları koyulmuş bir metin. Finale adım adım ilerleyen karakterler.

BEN ALAGEYİK

Arda'nın yeni kitabı *Ben Alageyik*'te ise farklı bir ağırlık noktası okuru bekliyor. Artık karakterler kahramanlara dönüşmüş. Yazarken keşfetmek yerine yaşanmış ve sonlanmış hikayeleri boz kır türküsü gibi okuyor. Yolun ön planda olduğu kurgular. Başladığı ya da bittiği yerin önemi yok. Atasının izinde, arketiplerin peşinde: "... dağ bayır gezmez şaman olurdum, şaman olsaydım belki her şey biraz daha kolay olurdu. (...) Kimse bana el vermedi, kimse sana elvermezse babanın yolunu yürürsün, attığı adımları izler, bastığı toprağa

basarsın." Fırlama tipler yerini bilge anlatıcılara bırakmış, bunu dile getirmekten çekinmeden: "Bu şekilde benli cümleler kurarak kendimden bütün gün bahsedebilirim ve bu sizi hiç rahatsız etmez, çünkü öyle yetiştirildim." İki sayfa sonraysa "İşte bu da, Fui'Fui'nin hikâyesini anlatacağım ayağına kendi hikâyemi nasıl anlattığımdır."

ATMOSFERİN GÜCÜ

Kitaplar özelinde yaptığım her tespitin örneklerini diğerinde yakalamak mümkün. *İp Cambazı Değil Silahşor*'den *Ben Alageyik*'e giden yolun ipuçları ortadaydı. Arda'nın metin serüveni, öykülerini buraya getirdi. İyi bildiği, öğrendiği numaralardan vazgeçerek ilk bakışta alışıldık gelen bir anlatıya dönüştü. Tam tersi de doğru. Alışıldık gelen anlatının içinde aslında ilk kitaptaki tüm numaraların karşılığı var. Öykülerin merkezleri farklı. Bu durum bambaşka okuma deneyimleri vadediyor. Yeni kitap, melez bir form. Masal teknikleriyle modern öykünün karışımı. Türk edebiyatında eşine pek rastlayamadığımız bir buluş. Özetleyelim: Atmosferin gücü. *Ben Alageyik*, iyi bir anlatıcıda olması gereken güçlü atmosferi her öyküde kuruyor. İyi bir öyküde olması gereken teknikleri de anlatıda kullanıyor. Yeni patikalar arayan hilebaz bir karakterden dedesini cebinde taşıyan bilge bir anlatıcıya.

Ben Alageyik iyi bir kitap. Öykücülüğümüzde kıymetli bir buluş. Önce okur sonra yazar olarak bizi çağırdığı ormanda kaybolmayı göze almalıyız. Oyuna ortak olmamızı beklerken ilerleyen bir hikâye. Arda'nın öykü yolculuğunun ipuçları da yine bu kitapta.

İlk sayfalardan bir alıntıyla meraklı okura selam, Arda'ya teşekkür edelim: "Yüzünü doğuya dönmek bizde soy âdeti değilse bile kaderidir." Hoş geldin, *Ben Alageyik*. ■

BEN, ALAGEYİK
Arda Arel
DEDALUS 2019

OĞUZ DEMİRALP'İN TAHTA KILICI

“Orhan Pamuk’u eleştirenlerin hemen hepsi gibi Oğuz Demiralp de eleştirisinin merkezine Orhan Pamuk’un Türkçesini alıyor. Hem de toplam on altı kitaptan cımbızlanabilmiş birkaç cümleyle.

Orhan Pamuk’un romanları çok konuşulur, tartışılır. Söylenenler ya Nûkhet Esen’in derlediği *Kara Kitap Üzerine Yazılar*’da olduğu gibi bir kitaba odaklanır ya da Yıldız Ecevit’in *Orhan Pamuk’u Okumak*, Jale Parla’nın *Orhan Pamuk’ta Yazıyla Kefaret* adlı çalışmalarındaki gibi yazarın külliyatına yönelir. Oğuz Demiralp’in *Orhan Bey ve Kitapları* isimli çalışması ikinci gruptan.

Orhan Pamuk romancılığının övüldüğü oranda yerildiği bir vâkıa. Oğuz Demiralp de Orhan Pamuk’un tüm kitaplarını kronolojik sırayla değerlendirmekle kalmıyor, aynı zamanda yeteri kadar -gereksiz yere de olabilir- övülmüş,

Yazıda geçen diğer kitaplar

ödüllendirilmiş, şımartılmış bu yazara haddini bildirmeyi amaçlıyor. Öyle ki kalemını kılıç gibi kullanıyor. Yahya Kemal Selimnâme’de “Seyf-i meslûl kıldı hâmesini” der. Hâme, kalem; seyf-i meslûl, kınından sıyrılmış demek. Demiralp de kılıcını kınından çıkarıyor ama çelik değil tahta bir kılıç bu, çünkü oyun amacıyla kullanılıyor. Postmodern bir roman gibi *Orhan Bey ve Kitapları*’nın tavrı. Kurmacada hoş görülebilecek bu durum, “eleştirel denemeler” vurgusunu taşıyan bir kitapta tahammülü zorluyor. Mesela Mustafa Kesret kim? Gerçekte böyle biri var mı? Kesret vahdetin zıddı, çokluk demek, acaba bu anlam düşünüldü mü? Yoksa Mustafa Keser’le Olric melezi bir parodiyle mi muhatapız? Sanırım sonuncusu. Postmodern edebiyat parodiyi, ironiyi seviyor ya, Demiralp de aynı yöntemi kullanıyor, gözümüze sokmak sûretiyle kılıcının tahta olduğunu, kesmediğini gizlemeye; yani ciddiye almadığı bir edebiyatı ciddiyetsizlikle cezalandırmaya çalışıyor.

Öte yandan *Orhan Bey ve Kitapları*’nın dili de tavrı gibi oyuncu. Oyuncu zira öztürkçecilik, hiçbir postmodern tekniğin eline su dökemeyeceği oranda büyük bir oyundur.

UZUN TÜMCELER TÜRKÇEYE UYGUN DEĞİL Mİ?

Orhan Bey ve Kitapları’nı, acaba *Kutup Noktası*’ndan bu yana yazarın dilinde, dile bakışında bir olgunlaşma, doğallaşma var mı,

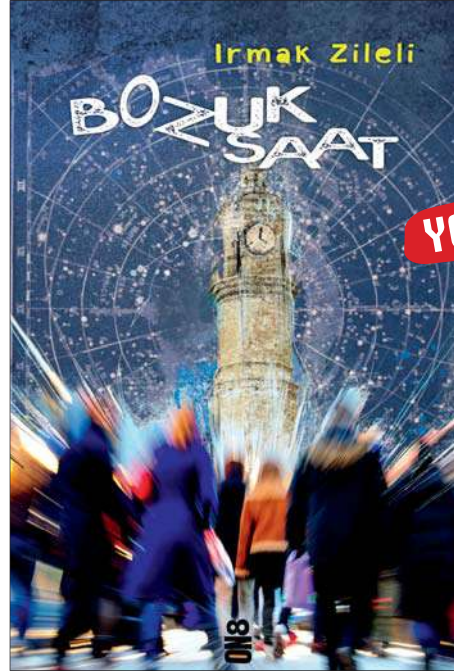
Irmak Zileli'den “Bozuk Saat”

diye düşünerek aldım. Yanılmışım. Gerçi yazarın veya editörün hakkını yemeyelim; bilinmeyen, kullanılmayan -onlar öztürkçe desin, biz uydurma diyelim- kelimeler birçok yerde parantez içinde açıklanmış. “Tinsel (manevi), türüm (tekvin), beti (figür), kalıt (miras), bulunc (vicdan), gibileme (simulacre), özek (merkez), tersinme (ironi), görünge (perspektif), kıyan (cinayet), gözgü (ayna), bakışım (simetri), devim (jest)” gibi.

Bunlar niçin önemli? Orhan Pamuk’u eleştirenlerin hemen hepsi gibi Oğuz Demiralp de eleştirisinin merkezine Orhan Pamuk’un Türkçesini alıyor. Hem de toplam on altı kitaptan cımbızlanabilmiş birkaç cümleyle. O cümleler, yazarın gözünden kaçmış olabilir, bilerek o şekilde muhafaza edilmiş de olabilir, önemi yok. James Joyce dizgi hatalarını bile eserin orijinaline ekleyebilir ama Orhan Pamuk on altı kitapta birkaç cümle hatası yapamaz. Demiralp’in tahta kılıcı bilimsel açıklamalara da uzanıyor: “Uzun tümce Türkçeye uygun değildir. Çünkü İngilizcede, Fransızcada olduğu gibi, tümce içinde köprü görevi gören ‘that’, ‘que’, ‘qui’ gibi sözcüklerimiz yoktur. Diğer Ural-Altay dillerinde ve Fin-Ugor dillerinde de bizimkiyle aynı özellikler görülüyor olabilir.” Müthiş. Demiralp, bu büyük dil felsefesine Ecevit döneminin hangi orta mektep kitabından ulaştı bilinmez ama Alain Robbe-Grillet ve Michel Butor gibi yeni romancılara da Fransızcada uzun cümle yoktur derlermiş. Acaba onlar da özfransızcacı mıymış?

Şu saatten sonra hangi edebiyat fakültesi bir öztürkçeciye Türkçe öğretebilir, bilinmez. Hoş, Demiralp “yazın fakültesi” diyor. Öyle bir fakülte tabelasının, kaydının Türkiye’nin hiçbir yerinde olmaması önemli değil. Ustası Tahsin Yücel de “yazın öğretmeni” der. Cumhuriyet tarihinde hiçbir zaman bu unvanla bir öğretmen kararnamesi hazırlanmamış olsa da, öyle bir ucube hiçbir zaman sınıftan içeri girmemiş olsa da ne önemi var? Yalan kurmacadır. Son tahlilde “tabiattan tahtaya kalkacak” çocuğun sorusudur: Cumhuriyet neden kamuriyet olmadı? ■

ORHAN BEY VE KİTAPLARI
Oğuz Demiralp
KIRMIZI KEDİ YAYINLARI 2019

Durmuş bir zamanın müebbet bekçiliği...

Irmak Zileli’nin sıradışı kurgusu ve zarif anlatımıyla hikâyeciliğin görkemine ve belleğin sınırlarına eşsiz bir saygı duruşu. Yunus Nadi Roman Ödülü sahibi yazar, geçmişten bugüne hayatın içinden geçenlerin hikâyesine, bozuk bir meydan saatinin gözünden bakıyor. İnsan ruhunun derinliklerinin, nesnelerin tabiatının, doğadaki seslerin izini sürüyor.

ON8 Blog’da başlayan “Bozuk Saat” yolculuğu, pek çok özelliğiyle çağdaş edebiyatımızın çarpıcı örneklerinden biri. Irmak Zileli’den, nabızdan nabıza atlayan zamansız bir yürüyüşe davet...

BOZUK SAAT
Irmak Zileli

Türkiye ve dünya edebiyatından
özgün bir koleksiyon ON8’de...

BEYAZIT KÜTÜPHANESİ: 812 BİN ESERLE DÜNYADA DÖRDÜNCÜ SIRADA

“ Tarihi geçmişi, koleksiyonları ve derleme kütüphanesiyle Türkiye’nin en önemli kütüphanelerinden biri olan Beyazıt Devlet Kütüphanesi geçirdiği restorasyon sürecinin ardından ABD’de yayımlanan aylık popüler kültür ve teknoloji dergisi Wired’ın, dünya üzerindeki en güzel 10 kütüphaneyi derlediği çalışmasında dördüncü sırada yer aldı.

Sultan II. Abdülhamid’in girişimleriyle Kütüphane-i Umumi-i Osmanî adıyla 1884 yılında kurulan Beyazıt Devlet Kütüphanesi, Türkiye’nin devlet tarafından kurulan ilk kütüphanesi unvanına sahip. Yarısı kitap olmak üzere bir milyonun üzerine dokümanı barındıran kütüphanede yer alan kitapların 11 bin 120 tanesini aralarında çok önemli eserlerin de bulunduğu “el yazması eserler” oluşturuyor. Köşemizde her ne kadar özel kütüphaneleri tanıtsak da Beyazıt Kütüphanesi’nin bizim için özel bir yeri var bu anlamda.

İKİ YIL SÜREN RESTORASYON SÜRECİ

2015-2017 yılları arasında gerçekleştirilen kapsamlı bir restorasyon süreciyle yenilenen Beyazıt Devlet Kütüphanesi bugün dünyanın en güzel kütüphanelerinden biri olarak kabul ediliyor. Çağdaş standartların sağlandığı kütüphane, nadir kitapların saklanması ve sergilenmesine olanak sağlayacak bir altyapıyla düzenlenirken çeşitli kültürel faaliyetlere ev sahipliği yapacak mekanların kazanılmasıyla kullanım çeşitliliği de sunuyor. Kütüphanede malzeme olarak yapının özgün duvarlarıyla uyumlu ürünlerle iyileştirmeler yapılırken binanın orijinal yapısına mümkün olduğunca az dokunulmuş.

Binanın tarihi dokusuna minimum müdahale mantığıyla gerçekleştirilen süreç sonrası en büyük değişim, yoğun ilgi gören kütüphanedeki sirkülasyonun daha hızlı olması için giriş bölümünün binanın avlusuna alınması olmuş. Kütüphanedeki mekanlar da kitapların özelliklerine göre bölünmüş.

Çağdaş dönem Türk yayınları ikinci katta sergilenirken, periyodik yayınlar birinci katta, el yazması nadir eserler ise siyah şeffaf kutularda bulunuyor.

DAHA AYDINLIK BİR KÜTÜPHANE

Bir kütüphane için en önemli ihtiyaçlardan biri olan doğru aydınlatma bu yenileme sürecinin de en önemli parçası olmuş. Fiziki koşulları iyileştirilen okuma odası gözü yormayan bir aydınlatma sistemiyle içinde bulunmayı, okumayı zevk haline getiren bir yapıya dönüştürülmüş. Kütüphanenin en değerli eserleri için de yenileme çalışmaları sırasında bir çözüm üretilmiş; nadir eserler şeffaf ama koyu renkte odaların içine alınmış. Hem estetik açıdan güzel görünecek hem de bir sergi alanı gibi de değerlendirilebilecek olan bu odalarda yer alan tüm eserleri görmek mümkün.

Tarihi geçmişi, koleksiyonları ve derleme kütüphanesiyle Türkiye'nin en önemli kütüphanelerinden Beyazıt Devlet Kütüphanesi 7 gün 24 saat hizmet veriyor.

YÜZ BİNLERCE DEĞERLİ DOKÜMAN

- Kütüphanede bulunan toplam doküman sayısı 1 milyonun üzerinde,
- Araştırmacıların erişebildiği kitap sayısı 812 bin.
- Görme engellilerin yararlanması için kütüphanede üretilen 5 bin adet sesli kitap mevcut.
- Sayısı her gün değişmekle birlikte yaklaşık 130 bin ciltten oluşan 30 binin üzerinde dergi ve 55 bin cilt gazete yer alıyor. Koleksiyonda bulunan gazeteler dijital ortama aktarılmış, diğer süreli yayınların da basılı kataloğu yayınlanmış.
- Yaklaşık 63.893 adet kitap dışı materyal de (afiş, kartpostal, harita, para, pul) koleksiyonda yer alıyor. ■■

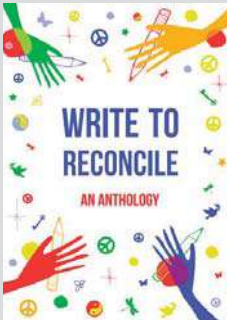
DÜNYA EDEBİYAT GÜNDEMİNDE NELER VAR?

“ Mark Twain’in 45 yıllık bir uğraşın sonucunda ortaya çıkarılan okuma listesi, Truman Capote’nin *Soğukkanlılıkla* romanına ilham veren Clutter cinayetiyle ilgili soruşturma notlarına dair açılan dava, Sri Lanka’da bu yıl mayıs ayında gerçekleştirilecek “Write to Reconcile” (Barış İçin Yaz) Yazarlık Atölyesi, James Bond’un CIA üzerindeki etkisi...

SRI LANKA: BARIŞ İÇİN YAZ

Sri Lanka son derece kanlı bir çağdaş tarihe sahip. Zira ülkede 1983’ten 2009’a kadar korkunç bir iç savaş yaşandı; tam 26 yıl süren iç savaşta binlerce kişi öldürüldü, yüz binlerce kişi evsiz kaldı ve sayılamayacak kadar çok insan toplama kamplarına gönderildi. Sri Lankalı yazar Shyam Selvadurai savaşın topluma verdiği derin hasarı gidermek için ilginç bir yöntem geliştirdi: 2012’de ilk defa düzenlenen ve ondan beri her sene yapılan “Write to Reconcile” (Barış İçin Yaz) Yazarlık Atölyesi.

“Barış İçin Yaz” katılımcıların yalnızca savaşta deneyimleri hakkında ve bu deneyimlerinden yola çıkarak yazdıkları kurgusal veya gerçek hikâyeler ürettikleri bir atölye. Atölyenin amacı savaş hakkında bir konuşma ve tartışma ortamı yaratarak bu korkunç yıllardan benzer şekillerde etkilenen etnik grupları bir araya getirmek ve etnik sınırlarla, dil sınırlarını aşabilmek. Bu sebeple atölyeler İngilizce olarak yapılıyor. Zira Sri Lanka üç resmi dili olan, pek çok farklı etnik grubun bir arada yaşadığı ve dolayısıyla bir dilin ötekine tercih edildiği takdirde atölyenin amacının yıkılabileceği bir ülke.

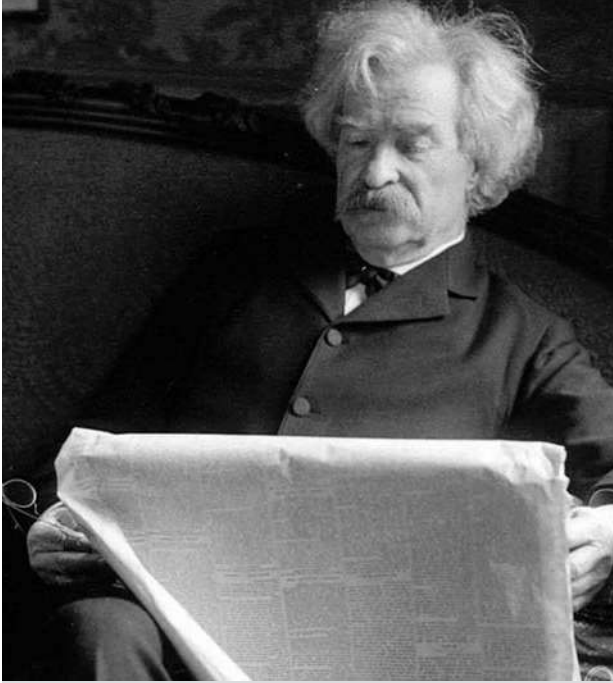

Her sene tekrarlanan atölyenin sonunda üretilen tüm eserlerin toplandığı bir antoloji basılmakta. Bu seneki atölyenin yine mayıs ayında gerçekleşmesi bekleniyor.

KANSAS EYALETİ'NE KARŞI AÇILAN EDEBİ DAVA

Truman Capote’nin *Soğukkanlılıkla* adlı kitabı ünlü olduğu kadar tüyler ürpertici bir eser. Zira kitap Kansas’ta katledilen Clutter ailesinin gerçek hikayesini birazcık kurguya başvurarak anlatıyor. Kitap artık klasik sayılabilecek bir eser. Bundan altı yıl önce Clutter ailesi cinayeti üstünde çalışan baş soruşturmacının varisleri soruşturmacının notlarını basmak istemişlerdi. Lakin Kansas Eyaleti daha önce bu notları çöpe atmaya çalışmış olmalarına karşın notların eyalete ait olduğunu iddia ederek basımına mâni olmaya çalışmıştı. Bu sebeple de eyalete karşı bir dava açılmıştı. Aradan altı yıl geçti ve davada sonunda bir hüküm verildi. Hükme göre Kansas Eyaleti haksız bulundu. Dahası eyaletin aileye ceza olarak 168.000 dolar tazminat ödemesine karar verildi. Kansas Eyaleti davası artık çözümlendiğine göre varisler notları basmakta da satmakta da serbestler. Lakin onlarla ne yapacaklarına henüz bir karar vermiş değiller. Bakalım ortaya bu notları basmak isteyecek herhangi bir yayınevi ya da dergi çıkacak mı?

MARK TWAIN'İN OKUMA LİSTESİ

Ünlü yazarların hangi eserleri okuduklarını bilip öğrenmek onların nasıl düşündüklerini, nelerden etkilendiklerini ve akıllarının nasıl çalıştıklarını anlamamız açısından önemli. Bilhassa akademisyenler için. Buna karşın gelmiş geçmiş en önemli yazarlardan biri olan Mark Twain'in okuduğu ve sahip olduğu kitapların listesi henüz çıkarılamamıştı. En azında şu ana dek. Bunun iki sebebi vardı. Bunlardan ilki Mark Twain'in aslında bir buharlı gemi kaptanı olması ve devamlı seyahat halinde olup eserlerini kaybedip durmasıydı. Bir diğeri de o zamanlar epey ırkçı bir ülke olan Amerika'da okuduğu birtakım kitapların pek de hoş karşılanmayacak olmasıydı. Ancak neyse ki artık durum değişti ve bir akademisyen Mark Twain'in okuduğu ve sahip olduğu tüm kitapların bir listesini çıkarmayı başardı.

Dr. Alan Gribben tutkulu bir Mark Twain hayranı. Bu sebeple ünlü yazarın okuduğu ve sahip olduğu tüm eserlerin listesini çıkarmaya tam 45 yılını verdi. Hatta sırf bu listeyi çıkarmakla kalmadı. Aynı zamanda sahip olduğu kopyaların peşine düşüp hepsini toplamayı başardı. Bu sayede de seçtiği bir enstitüye bağışlayabileceği devasa bir kütüphane oluşturmuş oldu. Devasadan ne kastettiğimi merak edecek olursanız: Ortaya çıktı ki Mark Twain ömrü boyunca 3000 kitaba sahip oldu ve yaklaşık 5000 eser okumayı başardı!

JAMES BOND KİTAPLARI CIA'YI NASIL ETKİLEDİ?

James Bond çoğumuzun Hollywood filmlerinden bildiği bir karakter olsa da aslında yazar Ian Fleming'in bir yaratısı. James Bond kitapları ilk 1960'larda çıkmaya başladı. 1960'lar aynı zamanda Fidel Kastro'nun, Küba'nın ve Rusya'nın Amerika'nın gündeminde olduğu bir dönemdi. Eisenhower'ın başkanlık döneminin sonu yaklaşıyordu ve bir sonraki başkan adayının John F. Kennedy olacağı açığa çıkmıştı. Bu sebeple Eisenhower bir James Bond hayranı olan Kennedy'nin CIA direktörü Dulles tarafından bilgilendirilmesini istedi. Bu da ünlü 007'nin, CIA'yi derinden etkilemesine yol açtı!

Dulles, JFK'nin James Bond'u ne kadar sevdiğini daha ilk buluşmalarında keşfetti. O zamanlar bir senatör olan JFK'nin evine geldikten kısa süre sonra bu keşif Fidel Kastro'yu öldürmenin yaratıcı fikirleri üstüne kafa patlamalarına yol açtı. Çeşitli yeni zehirler, patlayan arabalar, hatta patlayan deniz kabukları gibi düzinelerce yeni icat fikirleri ürettiler. Aradan bir süre geçtikten sonra Kennedy yazar Ian Fleming'i evine yemeğe davet etti. Dulles da bu yemeğe davetli olmasına karşın gelemedi. Lakin bu onu Fleming'i ertesi gün aramaktan alıkoymadı. Fleming ile Dulles James Bond ve CIA üstüne tartıştıkça tartıştılar. Konuşmada neler dediklerini elbette bilemeyiz. Ancak CIA'nın bunu takiben James Bond filmlerinde geçen tüm icatları üretmeye başladığını düşünecek olursak aralarında neler geçtiğiniz tahmin edebiliriz.

James Bond'un CIA üstündeki etkisi zaman içinde azalmayı bırakın, aksine arttı. Özellikle de Hollywood James Bond filmleri yapmaya başladıktan sonra. Eski CIA kaynaklarının anlattıklarına göre yeni bir James Bond filmi çıktığında filmde geçen, henüz icat edilmemiş tüm alet ve edevatları yapmakla görevlendirilirlermiş. Hâlâ James Bond filmlerinin ve daha pek çok ajanlık filmlerinin yapılmakta olduğunu göz önünde bulundurursak: Acaba aynı durum hâlâ geçerli mi?

GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ'İN "ON İKİ GEZİCİ ÖYKÜ" SÜ

Teyo.Art

“ Márquez, söylenceleri, gazete haberlerini, rüyaları, masalları, tesadüfleri, mucizeleri iç içe geçirip öykü dünyasının en etkili akımlarından birini temsil etmiştir: Büyülü gerçekçilik.

On İki Gezici Öykü, Gabriel García Márquez'in (1927-2014) gerçekler ve düşleri iç içe anlattığı büyülu gerçekçilik yaklaşımını en iyi yansıtan, onun baş eserlerinden biridir. Kitap, Márquez'in on sekiz yıl boyunca aralıkla birkaç kez yazdığı öykülerin bir araya getirilmesiyle oluşur.

Márquez pek çoğunu yeniden yazdığı bu öykülerin yayın serüvenini şöyle izah eder: “Öykülerin hepsini hummalı bir sekiz ay içinde yeni baştan yazdım ve bu süre içinde gerçek yaşamın nerede bitip hayal gücünün nerede başladığını kendi kendime sorma gereğini duymadım. Yazı yazmam öylesine akıcı bir hâl almıştı ki sırf anlatma zevki için yazdığımı hissediyordum.” Bu sözleri aslında “büyülü gerçekçilik” yaklaşımının da bir tanımıdır.

“BİR POYRAZ BOŞ YERE ESMEZ”

Gabriel García Márquez, söylenceleri, gazete haberlerini, rüyaları, masalları, tesadüfleri, mucizeleri iç içe geçirip öykü dünyasının en etkili akımlarından birini temsil etmiştir: Büyülü gerçekçilik. Böylece Márquez “şirazesinden çıkmış gerçekliği” yeniden tanımlarken, inançlarıyla, toplumsal yaşayışıyla Latin Amerika tarihine eğilmiş ve gerçeği; hayal, düş, olağanüstü ve fantastiğin penceresinden yorumlamıştır. Kuşkusuz bizim için olağanüstü olan şeyler hayatın kendisi için olağanüstü değildir. Olağan ya da olağanüstü biz yaşayanların ürettiği bir kavramdır. Hayatta böyle bir ayırım yoktur. Márquez işte bu bakış açısıyla öykülerini kurgulamıştır.

Gündelik hayatta yaşanması neredeyse imkânsız olaylar, durumlar, Márquez'in yarattığı büyülu atmosferde, hemen yanı başımızda oluyormuş kadar gerçeğin doğasına dönüşür. Bir koku boş yere kasabaya yayılmaz, bir poyraz boş yere esmez. Poyraz, sadece biri için gelir, bir ölüm için, o adam öldükten sonra da diner (Poyraz). Çünkü tuhaf, olağanüstü olaylar, gerçeğin ortaya çıkışına hizmet etmektedir. Bütün bunları da bir biçim ustalığıyla gerçekleştirir. İç konuşma ve bilinç akışı tekniğiyle, tamamen şiirsel ritme yaslı, bazen uzun uzun cümlelerle bazen tümüyle çağrışımdan beslenerek, betimlemenin gücünden de yararlanarak kendini soluk soluğa okutan öyküler çıkarır ortaya.

Kitaptaki öyküler, hayatın olağanüstü yanıyla karşılaşp bir çarpılma yaşayan insanların dünyasına eğilir. Basit, sıradan bir gün küçücük bir olayla âdeta bir kâbusa dönüşür. Genç kız parmağındaki küçücük bir yaradan ölür (Karda Kan İzlerin), sadece telefon edeceği bir yer arayan kızın yolu ömür boyu kalacağı, hayatının kararacağı deliler evine çıkar (Ben Yalnızca Telefon Etmeye Gelmişim). İnsanlar hayatın en acımasız gerçeğini kavrayamadan, ne anlama geldiğini çözmeden, ölümü bile sıradan bir olgu olarak algılar.

GERÇEKLİĞİ HAYAL GÜCÜYLE ÖZGÜRLEŞTİRİR

Carlos Fuentes'in deyişiyile Márquez “gerçekliğe ait eş zamanlı uzamların hayal gücü yoluyla özgürleşmesini” sağlamıştır. Gabriel García Márquez, “Ağustos Korkuları”nda anlatıcının gerçeküstü olaylara bakışını dile getirir. Bir şato ziyaretine giden anlatıcıya, yolda rastladıkları yaşlı kadın şatonun tekin olmadığını söyler. Anlatıcıyla eşi, kadının saflığına gülüp geçerler: “Bu zamanda dedim -kendi kendime-, hayaletlere hâlâ inanan biri olması ne aptallık.” Oysa anlatıcı, gece şatoda farklı bir odada yatmasına karşın, şövalyenin odasında uyanır.

“Kendimi Rüya Görmek İçin Kiralıyorum” öyküsü tipik bir büyülu gerçekçilik örneğidir. İş sadece rüya görerek para kazanmak olan kahraman, rüyaları aracılığıyla para aldığı insanların günlük kaderlerini çözer, yorumlar. “Senora Forbes'in Mutlu Yazı” öyküsü yine büyülu gerçekçilik yaklaşımıyla yazılmış, gizem ve korku öğelerine yaslı bir intiharı konu edinir. “Işık Su Gibidir” öyküsü büyülu gerçekçilik örneği olarak aynı iz üzerinde yürür: “Işık su gibidir, insan musluğu açar ve o da akar” yaklaşımıyla ışık artık sudur: “Evde başlarına buyruk kalan çocuklar, kapılarla pencereleri kapadılar ve salonda yanan lambalardan birinin ampulünü kırdılar. Kırık ampulden altın rengi taptaze bir ışık seli boşandı; derinliği dört karış bulana kadar beklediler. O zaman elektriği kapadılar, sandalı çıkardılar ve evin odaları arasında gönüllerince dolaştılar.” Bu masalın sonunda çocuklar yoğun ışık altında boğulacaklardır. Hem de ne denizi ne de ırmağı olan Madrid'de.

SERİNKANLI ANLATIM

Márquez duygu aktarımında, atmosfer yaratmada, sahnelemede dili incelikle kullanır. Mutsuzlukları, acıları anlatırken melodrama düşmeden mutsuzluğu, acıyı estetize ederek sanat katına yükseltir. Yedi yaşındaki kızının çürümeyen cesedini papaya iletmek ve azize yapmak için Vatikan'a gelip yirmi iki yıl bekleyen babanın dramını soğukkanlılıkla anlatır. (Azize) Yalnız, hayatta hiç kimsesi olmayan yetmiş altı yaşındaki hayat kadınının, ölmeden önce seçtiği mezar yerine götürüp, mezarı olacak yerde, hayattaki tek dostu köpeğine ağlamayı öğretmesi, melodrama düşmeden içe işleyen bir yalnızlık ağdına dönüştürür. (Maria dos Prazeres) Onun en başarılı yanı işte bu abartısız duygu aktarımıdır. Bu serinkanlı anlatım onun bütün bir öykü serüvenine sinmiştir. Márquez kitap boyunca hep gizli gizli ağlayan karakterlerin melankolik hâlini anlatmasına karşın göz yaşsı sömürsüne düşmez.

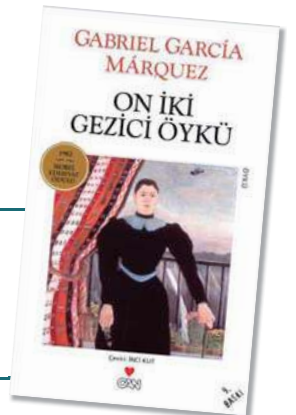
Öykülerinde sakin, serinkanlı anlatımla kötülükleri gözler önüne serer. Ama bunu yaparken sessiz ve hiçbir şey söylemiyormuş gibi örtük bir şekilde yapar. Ülkenin siyasi durumunu değerlendirmeden, kahraman bir cümleyle durumu özetler. Hayat kadını, yönetimle ilgili bir cümle kurar, o kadar.

"İyi Yolculuklar, Sayın Başkan", tipik bir Márquez öyküsüdür. Devrik bir başkan ve onun en aciz anındaki insanlık hâlleri... Devrik başkan hastalığı için İsviçre'ye gittiğinde, herkesten gizli hayatta kalmaya çalışır: "Hayatımın en büyük zaferi, kendimi unutturabilmek olmuştur." Ama onun yattığı hastaneye ambulans şoförü olarak giren bir yurttaş tarafından tanınacaktır. Bu arada ülkelerindeki siyaset, demokrasi konuları öyküde işlenirken, menfaatin her şeyin üstünde olduğu vurgulanır. "Zehirlenmiş On Yedi İngiliz" öyküsünde, Arjantin'den Roma'ya Papa'yı görmeye giden Dul Bayan Linero'nun gizemli yolculuğu ve yaşadığı hayal kırıklığı hikâye edilir. Bahtsız Linero otuz yıl kendini bilmeden yatan eşinin yanında bir ömür çürütmüş, sadece inancıyla hayata tutunmaktadır. Şimdi tek dileği Papa'yı görmektir. Ama Papa sadece kralların günahlarını çıkarmaktadır. Linero'nun tek rutini ise ağlamaktır. "Uyuyan Güzelin Uçağı" öyküsünde anlatıcının bir uçak yolculuğunda gördüğü bir güzel ile ilgili duyguları anlatılır.

On İki Gezici Öykü, Gabriel García Márquez'in ve öykü türünün başyapıtlarından biridir. Kitaptaki özellikle "Maria dos Prazeres", iyi öykünün tüm özelliklerini bünyesinde barındıran emsalsiz bir metin olarak belleklerde yer eder. ■

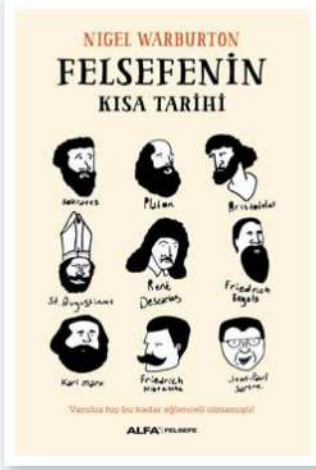

ON İKİ GEZİCİ ÖYKÜ
Gabriel García Márquez
ÇEV: İnci Kut
CAN YAYINLARI

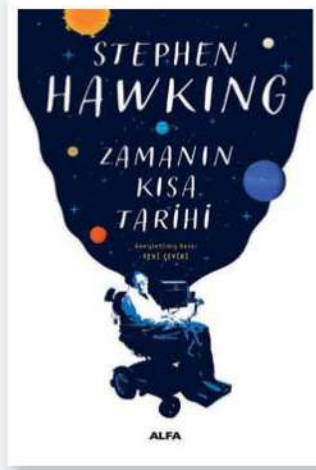

ALFA

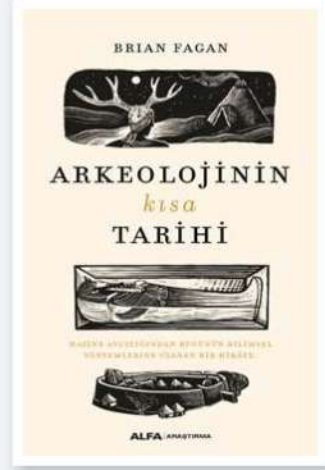
TARİHİ KISA YOLDAN ÖĞRENİN!

ARAŞTIRMA

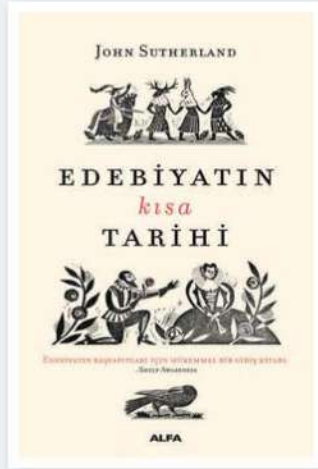
ARAŞTIRMA

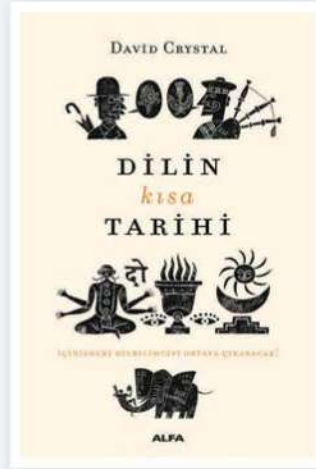
ARAŞTIRMA

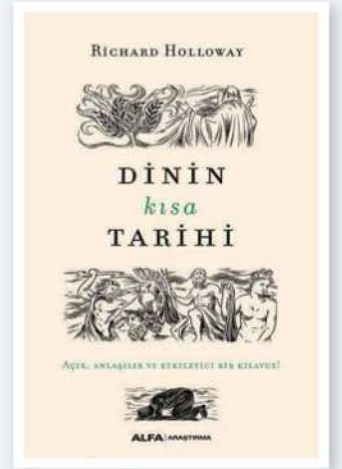
BİLİM

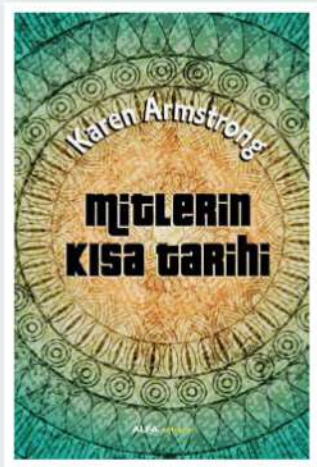
ARAŞTIRMA

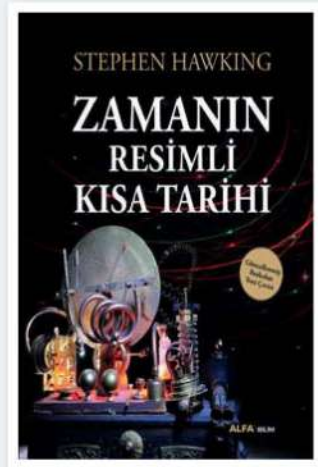
ARAŞTIRMA

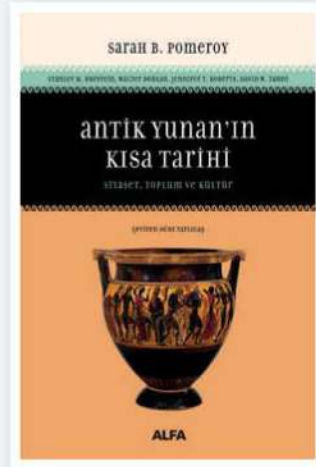
ARAŞTIRMA

ARAŞTIRMA

BİLİM

TARİH

FELSEFE

SİZ CASUS ROMANI SANIYORSUNUZ, OYSA CASUS ROMANCI ONLAR!

“Sadece ilginç şeyler yaşayanlar mı, sadece dilini uzun süre tutmak zorunda olanlar mı, aslında herkes anlatmak ister, herkes hikâye etmeyi sever. Niye? Zamanın ele avuca sığmaz akışı bizi huzursuzlandırır. Ona şekil vermek isteriz.

Boş gevezeliklere katılmayıp köşesinde bekleyen suskunlara ne zaman baksam, şöyle bir duyguya kapılıyorum. Sanki içlerinde muazzam bir hikâye birikmektedir. Anlatmak için bir çılgınlık anını bekler gibidirler. O an bir türlü gelmez ve onlar da dillerini tuttukça, sessizlikleri de gitgide koyulaşır. Bir hikâye oluşturup kâğıda dökmek de çoğu zaman böyle bir dürtünün sonucu mudur, bilemiyorum. Adam Phillips, kesif bir sessizliğe bürünen ve “çok sıkıcı biriyim, değil mi?” diyen hastalarının psikanaliz sürecinde yavaş yavaş çözülüp sonunda bütün yaşadıklarını çok renkli bir dil ve ilginç detaylarla dile getirdiklerini söyler.

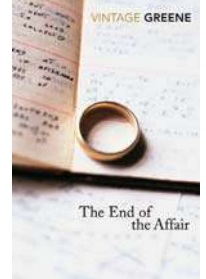
Neyse, işin bu yanını psikanalistlere bırakalım... Ama tanıdığım kimi hikâyecilerin sohbet ortamlarında susup dinlemeyi tercih etmeleri hep dikkatimi çekmiştir. Romancılar mı? Onlar biraz farklı. Onlarda bir tür “müteahhit” konuşkanlığı var. Eh, ne de olsa sadece hikâye anlatmakla kalmıyor, birkaç yüz sayfaya koca bir “evren” inşa etmeye çalışıyorlar.

BİRİNCİ SINIF CASUSİYELER

Yaziya niye böyle başladım? Şundan...

Geçenlerde Robert Fulford’un *Anlatının Gücü/ Kitle Kültürü Çağında Hikâyecilik* kitabını karıştırıyordum. Bir yerde aradığım izi buluverdim. İngiliz gazeteci ve yergi ustası Malcolm Muggeridge (1903-1990) İkinci Dünya Savaşı’nda İngiliz gizli servisi için istihbaratçılık yapmış.

Olay ne peki? Muggeridge sadık bir İngiliz olmasına karşın içten içe Almanlara gidip bildiği her şeyi anlatmak için dayanılmaz bir istek duyduğunu ve her seferinde kendini zor frenlediğini günlüğüne kaydetmiş. Fulford şöyle yazıyor: “Muggeridge’in hissettiklerinin o yabanıl

çarpıklığını anladım. O bir hikâyeciydi. Hikâyeler anlatmak istiyordu. Ve Almanlara giderse, bunun son derece karmaşık bir öykü yaratacağının farkındaydı.”

Casusluk, yazarlık, hikâyeler, romanlar... Nereden nereye geldim... Lakin bu noktaya kadar gelmişken Graham Greene’e değinmemek olur mu? *Sessiz Amerikalı, Üçüncü Adam, Meselenin Kalbi, Havana’daki Adamımız*... Bunlar birinci sınıf “casusiye”lerdir. Bilmeyenler de “edebiyat dışı” çok satar romanlar sanmasın bu kitapları sakın!

Hemen hepsindeki işçilik ve kahramanlarının derinliği Anglosakson edebiyatının burnundan kıl aldırılmayan yazarlarına taş çıkartır. (Ama bana hangi Greene romanını özellikle seversin diye sorarsanız, hiç duraklamadan *The End Of Affair/ Zor Tercih* derim, o ayrı.) Yazmış da yazmıştır Greene. Ama sadece yazmış mıdır? Ya da girişte söylediklerimden yola çıkarak şöyle sorayım: Niçin bu “casusiye”leri yazmıştır? “Dünyanın haline bakarsak, tam şu sıralarda en iyi hikâyeler casus hikâyeleri, gideri var” deyip daktilo başına oturmuş olabilir mi? Böyle yazarlar da var, şüphesiz, hem de sürüyle.

Ama sıkı durun! Graham Greene yaşamış ve tam da o yüzden yazmadan da yapamamıştır. Çünkü Greene’ler aile boyu casuslardır. Mesela kız kardeşi

Elizabeth, 1938'de MI6'e girmiş, Graham'ı teşkilata girmeye 1941'de ikna etmiştir.

Graham Greene: Ajan 59200.

MI6 ÇALIŞANI YAZAR

Susmaya zorlanmak, dilini tutmaya mecbur kalmak ve içinde hikâye çavlanları büyötmek... Bu öyle yabana atılacak bir hal değil. John Le Carre mesela... Nitelikli casus romanlarının kralı... Soğuk Savaş'ın arka sokaklarından başyapıtlar çıkaran yazar...

Carre uzun süre meslekten geldiğini saklamış fakat 2000 yılında, 69 yaşındayken üzerine yönelen meraklı sorulara yenilip gerçeği itiraf etmiştir. O da şizoid düzeyde suskunluğuyla tanınan bir MI6 çalışandır.

Ve düşünebiliyor musunuz, nasıl bir dürtüyse artık... Carre'nin teşkilattan ayrıldığı 1963 yılı aynı zamanda ilk romanı *The Spy Who Came in From the Cold* / *Soğuktan Gelen Casus*'un yayınlandığı tarihtir.

Malum klişe... "Bir roman gerçek değil, kurgudur" ya... MI6 da şöyle hafif bir bozuk atmış ama fazla ses çıkartmamıştır. Sadece ilginç şeyler yaşayanlar mı, sadece dilini uzun süre tutmak zorunda olanlar mı, aslında herkes anlatmak ister, herkes hikâye etmeyi sever. Niye? Zamanın ele avuca sığmaz akışı bizi huzursuzlandırır. Ona şekil vermek isteriz. Hatta belki Graham Greene'nin de dediği gibi asıl istediğimiz "yaşadıklarımıza bir başlangıç ve son uydurmak"tır ki, zamanın baskısı dağılsın. Ama bunu yapmak için hikâye anlatmaya kalkışmak yetmez. Her şey ele yüze bulaşabilir.

Yapabilenler sadece iyi anlatıcılardır. ■

Bir Hışımla!

Yazarlar üzerine yazılmış edebi metinler bana çok çekici geliyor. Tam da bu yüzden Geoff Dyer'in *D.H.Lawrence'in Gölgesinde- Bir Hışımla*'sını iki yıldır elimden düşürmüyorum.

Otobiyografik roman diyorlar. Gerçekten öyle...

Dyer'in, Lawrence üzerine bir inceleme yazmaya karar verip bir türlü yazamayışının, Paris'ten Roma'ya, oradan Yunanistan'a uzanan hikâyesi. Geçen gün sayfa aralarına yapıştırdığım renkli bantları saydım; on iki. Altını çizdiğim satırlar ise yüzden fazla...

Meraklısına tavsiye ederim.

Filmini izle!

Romanları, onlardan uyarlanan filmlere değişmem. Fakat bazı istisnalar da var elbet. İşte size son derecede kişisel/özel küçücük bir liste. (Bazılarınız çok kızacak biliyorum ama doğruya, doğru!)

- Kazuo Ishiguro iyi bir romancı ama biraz "soğuk" bir anlatımı var. Bana sorarsanız, onun *Beni Asla Bırakma* adlı romanı yerine, romandan uyarlanan ve yönetmenliği Mark Romanek'in yaptığı filmi izlemek daha etkileyici. Konunun sarsıcı yanları filmde daha baskın biçimde dile geliyor.
- Ian McEwan'ın *Kefaret*'ine başlayıp henüz ilk sayfalarındaysanız, hemen bırakıp internetten filmi bulup izleyin, derim. Film de pek muhteşem değil ama romanından kat kat iyi ve incedir.
- Philip K. Dick'in fanatik okurları var, tamam! Ama kim yazmış olursa olsun *Blade Runner* gibi bir filmi "yazı"yla aşmak imkânsız gibi bir şey. Roman asla bir başyapıt değil ama Ridley Scott'un 1982 yapımı filmi hakiki şaheser. Bir kez izlemek yetmez. Defalarca izlenmeli.

ZOMBİLİKTE KUSURSUZ BİÇİM ARAYIŞI

“*Black Summer* sinematografik biçim denemeleri açısından son derece yenilikçi ve gerilimi ön planda tutan bir yapım. İzleyicisine olabildiğince gerçekçi bir kıyamet deneyimi yaşatmaya çalışan dizi sarsıcı ama bir parça da yavan.

planını gerilim üzerine kurmuş. Elbette konu mezarlarında kalmayı reddeden ölümler olduğunda dizinin TWD ile kıyaslanması kaçınılmaz olsa da alışılmadık üslubuyla *Black Summer*, fonda zombilerin yürüdüğü bir melodrama dönüşen TWD'den de oldukça farklı bir yerde duruyor.

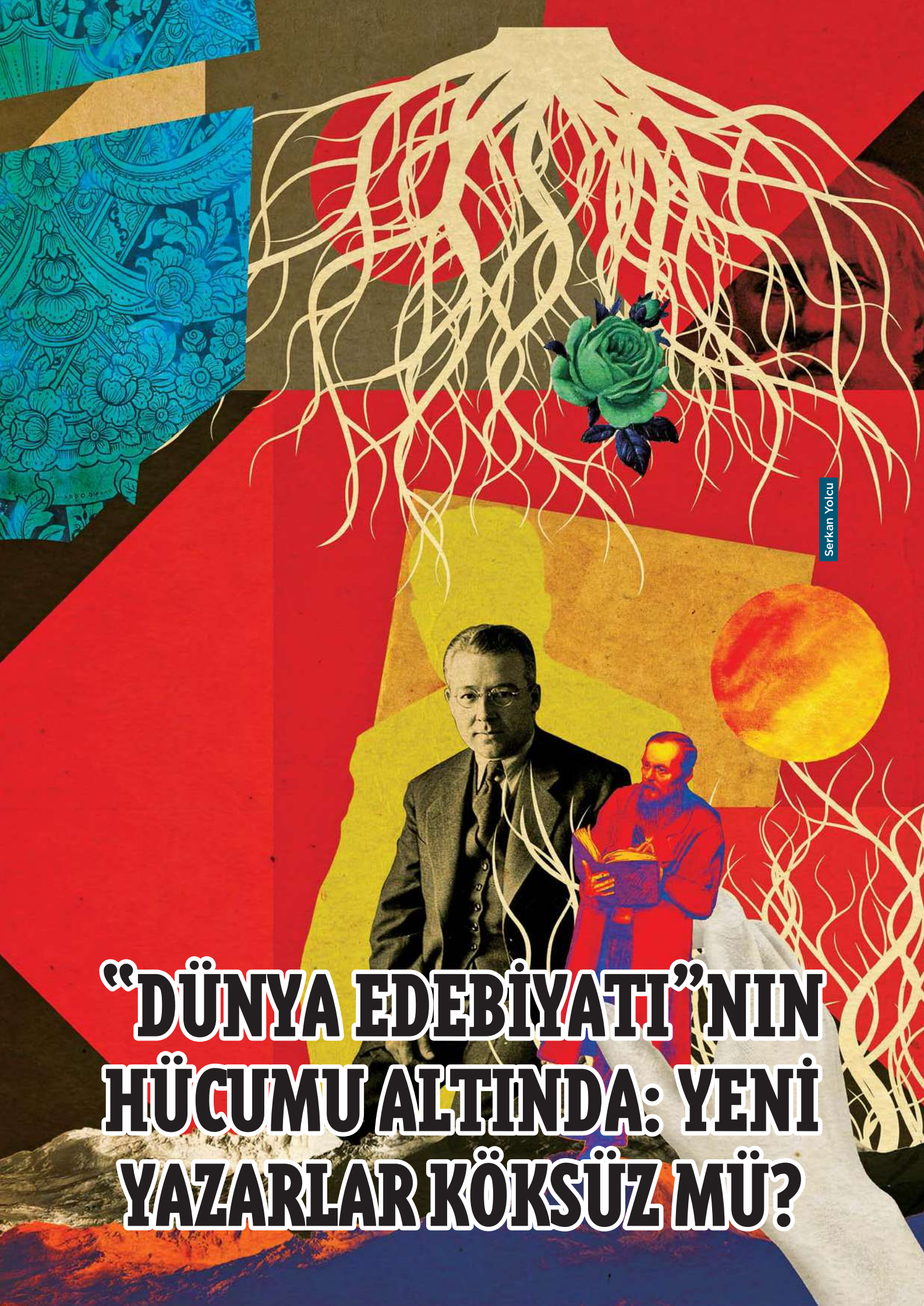
İşin aslı *Black Summer*'in daha önce dinlemediğimiz bir zombi hikayesi anlatması pek mümkün değil. Dizinin yaratıcıları da böyle düşünmüş olmalı ki karakter derinliği, sağlam kurgu elemanları hatta elle tutulur bir hikaye gibi unsurları boş verip sadece gerilime odaklanmışlar. Dizinin sinematografik biçim denemelerinin tür açısından son derece yenilikçi ve önemli olduğu inkar edilemez.

Zombilik müessesesine merakım *The Walking Dead*'in aylaklarının ekranlara hükmetmesinden çok öncelere, Romero'nun öncü filmlerine kadar uzanır ve içinde zombi olan hemen her şeyi izlerim. Haliyle *Game Of Thrones* final sezonu ve *Avengers: End Game*'in işgal ettiği gündemde gözden kaçması muhtemel *Black Summer*'ı es geçemezdim.

Netflix'in *Kingdom*'dan sonra göze çarpan ikinci zombi dizisi olan *Black Summer*'in yapımcılığını SyFy'nin kısa süre önce iptal ettiği *Z Nation*'dan tanıdığımız John Hyams ile Karl Schaefer paylaşıyorlar. *Black Summer*, *Z Nation*'ın öncülü gibi görünse de iki yapımın zombiler dışında ortak noktaları yok denebilir. Zira kendine has bir mizah anlayışı olan *Z Nation*'ın aksine *Black Summer* tüm

Yönetmenin ısrarla kullandığı plan sekansların, saniyeler içinde dönüşen, hızlı ve çevik zombilerle birlikte ele alındığında gerilimi yükselttiği kesin. Yine de bu kesintisiz çekimlerin bir noktadan sonra tersine çalışıp izleyiciyi karakterlerin paniğine ortak etmektense sıkıcı ve monoton bir hal aldığı söylemek gerek. Zaten dizinin izleyiciye dayattığı ham karmaşa karakter gelişimine izin vermediğinden hikayenin merkezine oturtup kendisi için endişeleneceğimiz bir karakter de yok.

Elbette bunlar diziye benzerlerinden ayırıp izleyiciye olabildiğince gerçekçi bir kıyamet deneyimi yaşatmak için yapılmış tercihler. Dolayısıyla belli bir perspektiften bakıldığında dizinin elini zayıflatan her şeyin aslında izleyicisinde yaratmak istediği

Serkan Yolcu

“DÜNYA EDEBİYATI”NIN HÜCUMU ALTINDA: YENİ YAZARLAR KÖKSÜZ MÜ?

“Kapitalizm ve modernleşmenin boy attığı Avrupa, yine kendini merkeze koyarak elbette, “Dünya Edebiyatı” kavramını artık “kolay çevrilebilir” hatta “kolay tüketilebilir” tanımlamalarına sıkıştırmaya çalışmakta: Her zamana, her mekâna, her insana, her kültürel ve kolektif bilinçdışına seslenebilen eserlerden mürekkep bir “Dünya Edebiyatı” kitaplığı... Her kapıyı açan bir maymuncuk, kolay hazmedilir, kolay tüketilir bir metalaştırma çalışması.

DOĞUKAN İŞLER

Kavramların ve tanımlamaların çoktan buharlaşıp yok olmaya yüz tuttuğu 21. yüzyılda, “Türkçe Edebiyat-Türk Edebiyatı-Yerli Edebiyat” isimlendirmelerinden hangisini kullanmanın doğru olduğu tartışmaları da halen sürüyor. Aslında bu tartışma, içerisinde birçok soruyu barındırıyor: Kullanılan dil midir bir eseri var kılan sadece? Edebiyatı dil ile sınırlamak ne kadar doğrudur? Küreselleşen dünyada, ulusal bir edebiyat nasıl var olur? Yerlilik neden küçümseniyor, çağdışı bir şey gibi mi algılanıyor? Geleneğin, yerliliğin taşıyıcısı ve devamı olacak bir edebiyat fikri ve yazarlık anlayışı hâlâ mümkün müdür?

Bu ve buna benzer birçok soru, tartışmaya açık bir vaziyette önümüzde. Edebi akımların, kanonların, rüzgârların çok hızlı değişip dönüştüğü günümüzde tüm bu sorulara yanıtlar ararken, üzerine pek de düşünmediğimiz ve ne olduğu aslında pek de net olmayan “Dünya Edebiyatı” denilen tanımlamayı irdelemekle işe başlamak gerekiyor diye düşünüyorum.

“Klasikler” başlığı altında sıralanan eserler üzerine halen bir mutabakat sağlanmamışken ve bir yandan da “Modern Klasikler” tasnifindeki eserler giderek artarken, çoktan küreselleşen dünyanın küreselleştiğinin farkına yeni yeni vardığımız edebiyat cephesinde neler olmakta? Kendi özgün dilinde yayımlandığı sırada onlarca farklı dilde de aynı anda yayımlanan, hatta özgün dilinden önce çevirisi -elbette çoğu kez İngilizcesi- piyasaya çıkan romanlar, öyküler sarmış durumda etrafımızı. “Dünya Edebiyatı” derken neyi kastettiğimizin farkında mıyız artık? Hangi “Dünya” bu, hangi “Edebiyat”?

“DÜNYA EDEBİYATI” NEDİR?

İlk olarak Alman yazar ve düşünür Goethe tarafından dile getirildiği bilinen “Dünya Edebiyatı”

kavramı, sürekli olarak anlam kaymasına uğramış ve uğramaya da devam etmekte olan bir tanımlama. Goethe, çok kabaca açıklamaya çalışırsam, “ulusal edebiyat” döneminin kapandığını belirlemek için kullanmıştı bu kavramı. Sadece Almanların değil, diğer tüm milletlerin edebiyatından ortak bir miras olarak beslenilmesi gerektiğini salık veriyordu yazarlara ve okurlara. Nitelikli olanı sadece kendi ulusal edebiyatlarının eserleri içinde değil, tüm dünyada aramak gerektiğini düşünüyordu. Hatta Goethe’den birkaç on yıl sonra, Marks ve Engels’in birlikte kaleme aldıkları *Komünist Manifesto*’da karşımıza çıkıyordu bu tanımlama. Burjuvazi tarafından, ulusların “manevi ürünleri”nin de ortak mülk haline getiriliyor olmasına dikkat çekiliyor ve “Dünya Edebiyatı” denilen bir kavramın ortaya çıktığının altı çiziliyordu. Yani zamanın ruhunun yarattığı bir kavramdı bir bakıma bu.

Modern dünyanın doğuşuyla birlikte ortaya çıkan bir tanımlama olan “Dünya Edebiyatı” kavramı, o günlerden bugüne birçok farklı anlamlara büründü elbette. İyi niyetli anlam ve tanımlama arayışları, günümüze gelindiğinde bambaşka boyutlara ulaştı. Hatta kendi anlamının da altını kazıdı ve büyük bir boşluğa, melezliğe kapı araladı.

Bizler çok basit anlamda tüm dünyada kabul görmüş, yerelden evrensele doğru uzanan konuları işleyen, nevi şahsına münhasır ve birçok dile çevrilerken insanlığın ortak mirası haline gelmiş/gelebilecek eserleri “Dünya Edebiyatı” kümesine alıyorken, artık bu iş bir formülleştirmeye varmış durumda. Ulusal, yerli, milli (ya da her ne dersanız) unsurların ve edebiyatın ana malzemesi olan dilin ikinci planda olduğu eserlerin “üretildiği” bir döneme girdik çoktan.

Kapitalizm ve modernleşmenin boy attığı Avrupa, yine kendini merkeze koyarak elbette, “Dünya

Edebiyatı” kavramını artık “kolay çevrilebilir” hatta “kolay tüketilebilir” tanımlamalarına sıkıştırmaya çalışmakta: Her zamana, her mekâna, her insana, her kültürel ve kolektif bilinçdışına seslenebilen eserlerden mürekkep bir “Dünya Edebiyatı” kitaplığı... Her kapıyı açan bir maymuncuk, kolay hazmedilir, kolay tüketilir bir metalaştırma çalışması.

“ÇEVİRİLMESİ KOLAY” KİTAPLAR VE “YANLIŞ DİL” KULLANAN YAZARLAR

Klasikleşen eserlere baktığımızda, bu eserlerin ne kadar kendi ulusal edebiyatlarına dâhil ve aynı zamanda ne kadar evrensel olduklarını az çok görebiliriz. Örneğin, neredeyse her dile çevrilen ve modern insanın bunalımını, kendini arayışını kaleme alan Kafka mı daha evrenseldir yoksa ninesinin anlattığı hikâyelerden yola çıkarak yazdığı büyümlü gerçekçi romanları ile Márquez mi? Ya da hangisi daha “yerel”?

Peki, yerel unsurları neye göre tartacağız? Yazar, içerisinde doğup olgunlaştığı dilinin ve kültürünün içinden mi sesleniyordur bize her zaman? Yoksa diline ve kültürüne dışarıdan, bir belgeselci ya da gözlemci gibi yaklaştığı için mi “yerel” gibi görünüp de “evrensel” olabiliyordur? Yine aynı örnekten gidersek Gabriel Garcia Márquez, Haruki Murakami, Orhan Pamuk vb. yazarlar bu kadar yerel konuları işlerken, nasıl oluyor da her dil ve kültürdeki okura rahatlıkla ulaşabiliyorlar ve çok sevilebiliyorlar?

Tam da bu noktada, “Türk Edebiyatı mı Türkçe Edebiyat mı?” tartışmasına bu açıdan da bakılması gerektiğini düşünüyorum. (Türk yerine Alman, Rus, Japon; Türkçe yerine Almanca, Rusça, Japonca da diyebiliriz. Bir formül bu.) Dili sadece bir araç olarak görmek, yani mecburen bu dilde yazıyor ya da “yanlış dil” kaderinde doğmuş olmak düşüncesinin getirdiği bilinçdışı bir söylem olarak geliyor bana “Türkçe edebiyat” tanımlanması. Elbette işin politik, sosyolojik, akademik tasnif anlamında da birçok boyutu olduğunu yok saymıyorum. Ama küresel bir edebiyatın taş gibi ağır bastığı bir zamanda, zamanın ruhu da dilin veya kültürün, ulusal-yerli olanın içinden yazmanın bir amaç değil bir araç, hatta mecburen, istemeden kullanılan bir araç olduğunu da bize gösteriyor sanki. Ana malzemesi dil olan edebiyatın, aslında hangi dil ve kültürün içinden doğduğunun anlamsızlaştığı bir zamandayız sanki. Çünkü amaç, artık biraz da çevrilmesi kolay eserler kaleme almak. Böylelikle, rahatlıkla yeni nesil “Dünya Edebiyatı” kavramının içerisinde yer alabilmek. Yerel-yerli olanın sınırlarını yok edebilmek.

Amerikalı akademisyen ve edebiyat eleştirmeni David Damrosch, *Dünya Edebiyatı Nedir?* (İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2013) adlı eserinde, şöyle bir yorum getiriyor bu konuyla ilgili: “Yurtdışında yayınlanmak için yazmak, sansüre karşı yiğitçe bir direnç ve yerel dar görüşlülük yerine küresel değerlerin olumlanması olabilir; fakat yalnızca, yayılan küresel tüketiciliğin düzleştirme sürecindeki bir sonraki aşama da olabilir.” Özellikle Salman Rushdie, Orhan Pamuk gibi -kısmen de olsa- oryantalist olarak tanımlayabileceğimiz eserler ortaya koyan yazarlar için de bunu söylemek mümkün müdür?

Çünkü dilden ve kültürden vazgeçilirse ya da dil sadece “araç” olarak görülmeye başlanırsa, ortak/küresel bir “tat” arayışında kaleme alınan metinlerin açtığı yoldan ilerleyen yeni yazarların eserleri elbette gitgide yavanlaşacaktır. Yeni yazarlar, bu yolu yanlış bir şekilde izleyerek, rahat okunur ama kötü dil işçiliği ve kötü işleyişlerle dolu kurgular ortaya çıkarmak durumunda kalacaklardır bir yerden sonra. Özgün kalamayacaklardır.

Yine bu konuda, Pakistan asıllı Britanyalı yazar ve eleştirmen Tarık Ali’nin şu çıkarımı, bize geldiğimiz noktayı göstermektedir: “New York’tan Pekin’e kadar, Moskova ve Vladivostok üzerinden aynı abur cuburları yiyerek, televizyonda aynı abur cuburları izleyerek ve giderek artan bir oranda, aynı abur cubur romanları okuyabilirsiniz.”

SEVİLEN, TALEP EDİLEN KONULARI İŞLEMENİN RAHATLIĞI

Kolay çevrilebilir bir dil kullanımı seçiminin ve kendi kültürünün taşıyıcısı değil de gözlemcisi olma hatasının yanı sıra, tabii ki küresel anlamda dikkat çekecek, özellikle de Avrupa-Amerikan okurunun ilgisini kazanacak konuların işleniş de göz önünde durmakta. Oryantalist yaklaşımlar, halen ilgi çekmekte örneğin. Bunun yanında, özellikle son yıllarda LGBT konularına ucundan kıyısından da olsa değinen kitaplar açık ara öndeler. Azınlıklar, uç politik yönelimler ya da modern insanın çok kişisel, kendisi dışında hiç kimseyi ilgilendirmeyen acıları... Zamanın ruhunun nabzına göre verilen şerbetler.

Diğer taraftan, özellikle *Netflix* ve benzeri dizi-film platformlarının da rüzgârını arkasına alan, epik olmaktan uzak ama bu iddiayı taşıyan romanlar, fantastik olduğunu söyleyen ama sadece vakit geçirmek için okunacak, kendi özgün evrenini kuramamış, sadece birer eğlence aracı olarak tüketilecek romanlar da oldukça yükselişte.

Yazının başında, Márquez ve Pamuk örneklerini vererek kendilerine haksızlık yapmış olabilirim. Márquez, Pamuk ve benzeri yazarlar, en azından gözlemci olarak işledikleri konuları kendi kültür ve coğrafyalarından taşıyorlardı metinlerine. Kendi coğrafyalarını iyi tanıyor ve beslenme kaynaklarını görmezden gelmiyor, hatta bundan gurur duyuyorlardı. Yeni yazarlar ise beslendikleri “evrensel” ama melez kaynakların çamurlu yoluna girmiş durumdalar. Türkçe ya da Çince, hatta İngilizce yazılmış olmasından başka ulusal-yerli unsur barındırmayan, hatta tersine “Dünya Edebiyatı” okurunun seveceği ve kendilerinden talep ettiklerini düşündükleri konuları, yine okurlarının kolayca anlayacaklarını düşündükleri bir üslupla kaleme alan yazarlar, çoğu kez farkında bile olmadan hatta ana akım edebiyatı domine etmeye başladılar çoktan.

KÖKÜMÜZ NEREDE, NEREYE GİDİYORUZ?

Yahya Kemal’in meşhur deyişi ile “kökü mazide olan atiyim” diyebilecek bir edebiyat alanı ve yazar kaldı mı, kalacak mı acaba? Gidişattan memnun değilsek, bunun çözümü nedir o zaman? “Türkçe Edebiyat” kavramı baskın olacaksa, hiç olmadı dili oldukça mahir bir şekilde kullanamaz mı yeni yazarlar?

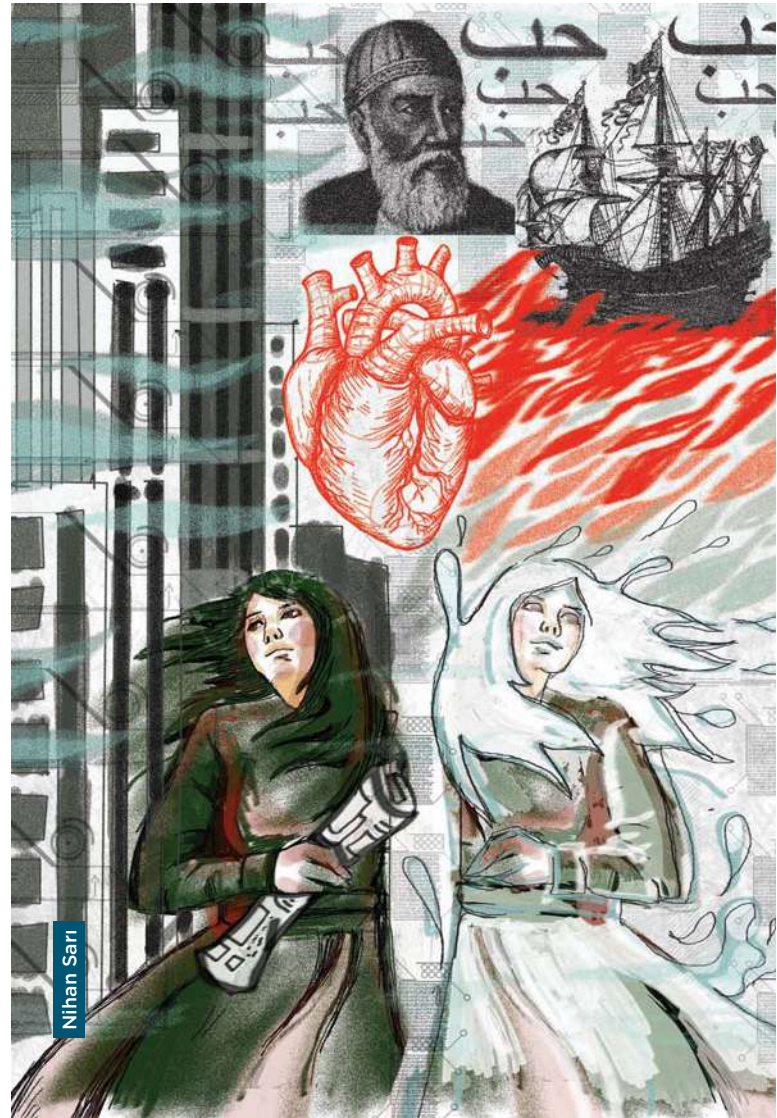
Elbette bu ve yazı boyunca sormaya ve tartışmaya gayret ettiğim sorulara kesin bir yanıt verebilmek olanaksız. Çünkü nasıl modern ve küresel dünya yeni nesil yazarlara formüle edilmiş basit reçeteler sunuyorsa, biz de onlar gibi meseleyi basite indirgeyip ortaya yine formüller çıkartarak bir yere varamayız. Aynı hataya düşmüş oluruz. Fakat bu konu üzerinde ciddi bir şekilde düşünmek ve edebiyatımızın gittiği noktayı kestirebilmek için tüm bu kafa karışıklığını bir yerden de olsa çözümlemeye başlamak gerekir düşüncesindeyim.

İngiliz edebiyatını, Alman edebiyatını, Fransız edebiyatını dünden bugüne çeviriler sayesinde takip edebilen birçok farklı kültür-ulus gibi biz Türk okuru-yazarları da “Dünya Edebiyatı”nın serencamını iyi bilmekteyiz. Fakat bu sırada, kendi edebiyatımızın yolculuğuna da yabancı kalmış, geleneğin takipçisi olmakta zorlanmış, hatta belki buna gerek bile duymamışız/duymuyoruz. Kaldı ki gerçek anlamda “Dünya Edebiyatı” kanonuna dâhil olabilsin eserlerimiz...

Bundan 70-80 sene önce kaleme alınmış eserlerini bile “sadeleştirilmiş” -bir nevi “çeviri”- olarak okuyabilen Türk okuru ve yazarında mı peki tek suç? Orhan Pamuk dışında, hangi yazarımız

“evrensel” bir başarıya ulaşabilmiştir şimdiye kadar? Bu konuyu da bir kenara koyalım, şu anda bile gerçek anlamda bir yerli-ulusal edebiyat düzleminden ne kadar bahsedebiliriz ki? (Tabii burada da sadece yazarlara ve okurlara değil yayınevlerine, ajanslara, kültür işi yapan özel ve resmi tüm kurumlara da büyük bir iş düşmekte. Bu mesele ise bambaşka ve geniş bir yazının konusu.)

Sonuç olarak söyleyebiliriz ki “Dünya Edebiyatı” meselesi, daha çok değişip dönüşeceği ortada olan bir kavram gibi görünüyor. Fakat yeni yazarların en başta kendi dillerinde, kendi kültürlerinde ya da hakiki anlamda bir evrensel miras içerisinde kök salmalarının elzem olduğu da aşikâr. Yoksa bu “Dünya” ve bu “Edebiyat” onları da çiğneyip tüketiceğe benzer. İçerisinde geçmişi ve geleceği aynı anda, hem de her çağda, aynı tazeliikle taşıyan bir tohum olan has edebiyatı ise kimseler yok edemez. Kök salacak, verimli bir toprak bulabilsin yeter ki... ■

Güncel Roman: Yannın Klasikleri – Bugünün Okurunun

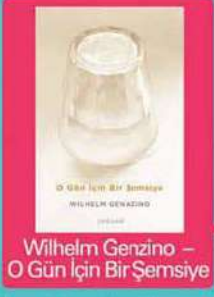
- Saygı'nın düşüşünden sonra Los Angeles'a gelen bir Vietnamlı göçmen ailesi
- Gerilimden beslenen bir dostluk ve ihanet destanı

- Güney Londra'nın kafası güzel tilkeli Blackwater'a karşı
- "Tiranlar diğer tüm canavarlar gibi yaşarlar, güçten düşer ve aksar. Ama bir tiranı, bir tiranlığı öldürmek, bir fili öldürmekse, bir şirketi öldürmek, bilinç sahibi bir mantar kolonisini öldürmek!"

- Ensest travması ve çocukluktan ergenliğe geçişin beraberinde yarattığı aşinliklar...
- Nijerya ve hamuruna işleyen ölkenin romanı

- İzahı alınmadan dünyaya fırlatılmış ayaklar ayakları deneyicisiyle çizilere basmadan yürüyüşler

- Felsefe ve bilim ve edebiyat romanında bu üç ayaktan hiçbirini kısa kalmamış; hiçbirini durumu idare etmiyor ve romanda her biri ayrı birer siddet merkezi
- Liu kitabına, tarih boyu düşünce tarihinde iz bırakmış filozoflar ve onların kurdukları düşünce sistemlerini sorgulayacak bir düzenek görmüş.

- Hayal gücüne yazılmış bir güzellikle

"Romanlar uzun solukludur. Romancılar öyle olmaları ister. Kimse tam olarak ne anlama geldiğini bilmez ama herkesin dilindedir işte: uzun soluklu. Bir bebekim ve ortanca bir oğlum var. Nefes aldırıyorlar bana. Benim yazdığım her şey kısa soluklu - öyle olmak zorunda. Soluklanacak yer az burada."

"Zamanımızın panoramasına dönük kara bir ayna, tüketim ve tükeniş odaklı yaşamımıza atılan acımasız ve esprili bir bakış."

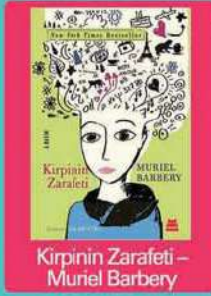
2017 Nobel Ödülü

- Smith'in bir anda patlayan; İngiliz orta sınıf, kuşakları ve gelenekleri karşısında günümüz kozmopolit toplumu ve göçmeler üzerine mizahi damarı güçlü romanı.
- "Mikrop kapmaktan, etilenmekten, melezleşmekten korkan milliyetçilerin korkulan göçmenlere gülünç geliyor, çünkü göçmenlerin korkulan yanında bunlar fındık fındık gibi önemsiz kalır... Göçmenler 'erimekten', yok olmaktan korkuyorlar"

- Zeminsiz kalan insanı düşününce, yaşadığı kaza ile anılan üzerinden bir anlam bulan McCarthy'nin isimsiz anlatıcısı çok şanslı...
- "Ben hep sahici olmayan biri olmuştum. Kazadan önce bile Robert de Niro gibi sokakta yürüyor olsam, sigaramı onun gibi yaksam ve hatta ilk denemede yakmayı başarsam, yine de şöyle düşünürdüm: İşte ben, tıpkı bir film karakteri gibi bir yandan sokakta yürürken bir yandan da sigara içiyorum. Anlatılabildim mi? İkinci el!"

- "Yarıdan çekinmenin nedeni şimdiki zamanı inşa etmeyi bilmemektir ve şimdiki zamanı inşa etmek bilinmeyen, bunun yarın yapılabileceği söylenir, ama bu da berbat bir şeydir, çünkü yarının daima bugün olduğunu görmüyor musunuz?"
- "Madam Michel de (Renee) kırpinin zarafeti var. Dışardan dikenlerle zırlı tam bir kale ama bence içinde kırpiller kadar doğrudan bir rafinelik var. Onlar haksız yere duyarsız, uyuşuk görülen, şiddetli oranda yalnız yalnız ve korkunç bir şekilde zarif hayvanlar."

Mücadele Alanı

İmî olduklarından okurla çok
safeden hiç görmediği
Klasikler zamanın acımasız
nümüzdedirler;
aylanmışlardır ve okurla ilişkiye
devrin ürünü olduklarından
afe vardır, bu mesafeyi
iz onların oldukları yere,
aşmaya uğraşırız; doğru
iletim kanalını kurmak bizim
ları, tanım gereği ilk nesil
dürler; okurun zihni ile güncel
lar – aramızda daha en baştan
anla etkileşimin önünde,
ruhu uyumsuzluğu yoktur;
ye ihtiyaç duymayız: Güncel
dokunabilir. Güncel romanın
sonucu olarak okurla
gelir işte: Okurla mücadeleye
hinde yerini, kıvrım kıvrım
tır. Güncel roman okuru bu
erle olan bereketli ilişkisinde
tik üretim yapabilir. Güncel
şi daha zor kurulur. Kuruldu da
la biz okurlar güncel romana

Bir Son Duygusu –
Julian Barnes

Anımsama yoluyla
hayatı irdeleme ve
acımasız bir kimlik
arayı

Seri Sonu –
Peter Beatty

- Cehenneme kimse yardımışz gidemez.
- "Timsah Park"ı Russell'in ilk romanı
olduğunu bilerek okumak, ileride
dünyayı sallayabilecek bir atleti genç
takımı izlemek kadar heyecan verici.

1084 –
Haruki Murakami

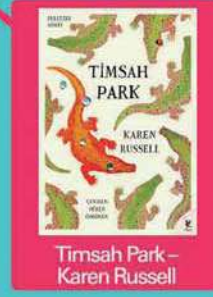

2666 –
Roberto Bolano

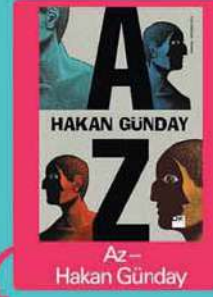
- "Tıpkı Cervantes, Melville, Proust,
Musil ve Pynchon gibi Bolano da
totaliter dünyayı romanda yeniden
kuruyor."

Beyaz Kaplan –
Aravind Adiga

Timsah Park –
Karen Russell

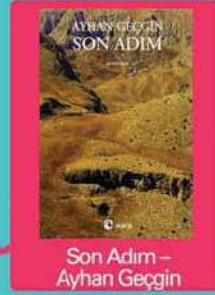

Az –
Hakan Günday

Şairin Romanı –
Murathan Mungan

"Seni az tanıyorum... Az...
Sen de fark ettin mi? Az dediğin küçük bir kelime. Sadece A ve Z. Sadece 2 harf. Ama aralarında koca bir alfabe var. O alfabeyle
yazılmış onbinlerce kelime ve yüzbinlerce cümle var. Sana söylemek isteyip de yazmadığım sözler bile o iki harfin arasında. Biri
Başlangıç, diğeri son. Ama sanki birbirleri için yaratılmışlar. Yan yana gelip de birlikte okunmak için. Aralarındaki her harfi teker teker
asıp birbirlerine kavuşmuş gibiler. Senin ve benim gibi. Bu yüzden, belki de, az çoktan fazladır."

Son Adım –
Ayhan Geçgin

"Yaşamakta bu ısrar, bu
inatçılık niye, diye
düşünüyorsun, bir yaşam
vansa zorunlu olarak bir
yaşam ınadı mı da var?"

Bizim Büyük
Çaresizliğimiz –
Banış Bıçakçı

"Çünkü aşk eşitler arasında
yaşanır. Eşit değilseler bir
taraf diğennin esiri olur,
diğeri de ona eserim diye
bakar."

Dünya Bu Kadar –
Mahir Ünsal Eriş

- Dünya Bu Kadar, çarpa
çarpa geceye işi işli
hikâyeler bırakıyor. Yeni
roman, işte gökyüzü...

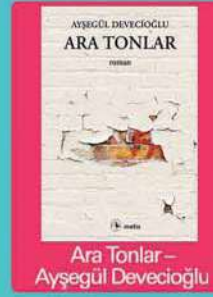

Tol –
Murat Uyraklıak

"İnatla baştan kurulan
hikâyeler, boyun eğmeyi
reddeden hayalçiler..."

Taş Uykusu – Aslı
Tohumcu

Ara Tonlar –
Ayşegül Devicioğlu

Buzdan Kılıçlar –
Latife Tekin

"Yoksulların hakikati düşmanı
yazdı! Seni pıllık pıllık hayatımızın
muammasını daha da
koyulaştırmak için kullandım." –
Latife Tekin

Gece –
Bilge Karasu

Palahniuk'un okurla kurduğu bağ
çok özgün: Rencide et, gücendir,
kızdır, şaşırt ve maytap geç...

Tıkanma –
Chuck Palahniuk

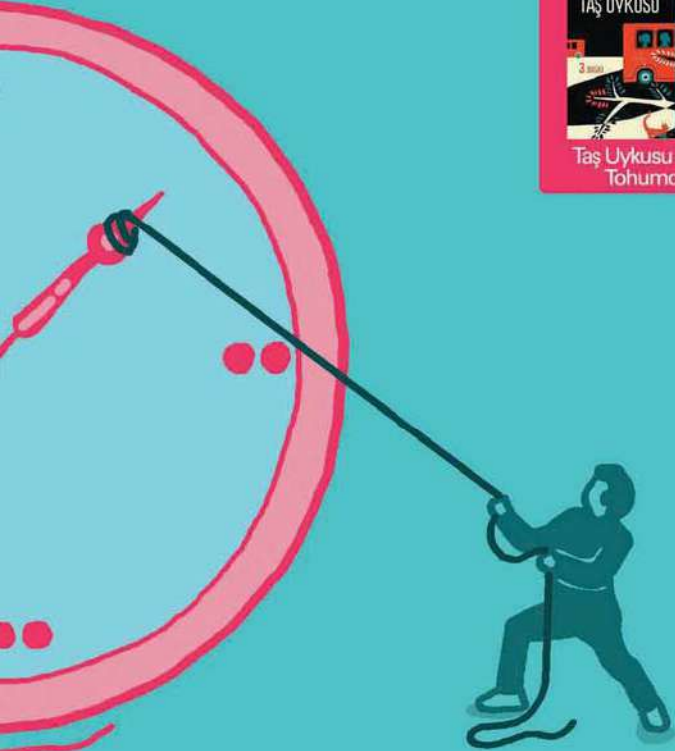

Middlesex –
Jeffrey Eugenides

Eugenides; cırcımalı, patirtili, cömert ve dokunaklı
eserinde zamanın kaybolmama sürecini, bir çift hain
(veya devrimci) genin ve aslen Anadolu'lu Yunan
göçmeni -bir noktadan sonra artık Amerikalı bir ailenin
sırlarının peşinde üç nesil boyunca koşarken gösteriyor.

Yeryüzünde Bir Yer –
Sema Kaygusuz

SIĞ GÖLLERDE OKSİJEN ARAMAK

“ Rusya’nın ilk köy edebiyatı romancılarından biri olan Dmitri Vasilyeviç Grigoroviç’in *Balıkçılar*’ı gündelik dertlerin, sıradan insanların (Dostoyevski’nin harfleriyle “İnsancıklar”ın) peşinde dolanıyor gibi dursa da sıklıkla modernist nüveler barındırıyor

Balıkçılar boyunca yaşanan mevsuzların altında Rus toplumunun demografik geçiş evrelerinden ikinci evreyi yaşamakta olması saklı. Doğurganlığın yüksek seyrettiği ve aynı anda tıptaki gelişmeler, aşı vb. modern uygulamaların yaygınlaşması sebebiyle ölüm oranlarının (ve de çocuk ölümlerinin) azaldığı, ortalama yaşam beklentisinin arttığı bu evrede toplumlar fazla (aşırı) nüfus sorunuyla (bu bir sorun mu yoksa bir fırsat penceresi mi; bu husus da hâlâ tartışılıyor) karşılaşılıyor. Demografik geçişin Silk evresinde doğurganlık ve ölümlülük oranlarının aynı anda yüksek olması sebebiyle toplumlarda nüfus artışı makul düzeydeyken, ikinci evrede ölüm oranları azalırken doğurganlık hâlâ yüksek seyrettiği için aşırı nüfus sorununa rastlıyoruz. Hem doğurganlığın hem de ölümlülüğün düşük izlendiği üçüncü (son) evreye doğru hareket edilen bu teori, Avrupa-merkezli, Batı-merkezli (hatta bizzat Batı Avrupa merkezli) olduğu için, tüm toplumların aynı şekilde, aynı doğrultuda ve hızda hareket etmesini beklediği ve toplumların kendilerine özgü niteliklerini göz ardı ettiği için eleştiriliyor. Her ne kadar bu tür teorilere kuvvetle ihtiyacımız olsa da, Rus (veya Cezayir veya Orta Doğu) demografisini doğru anlayabilmek, yorumlayabilmek için sırf bu Batılı bakış açısı yeterli değil; behemehâl ülkelerin kendilerine mahsus özelliklerini de dikkate almamız gerekiyor.

RUS EDEBİYATI’NIN TADI

Gleb Saviniç, uzak akrabası Akim Amca ve evlatlık oğlu Grişka’ya geri dönersek; demografik geçişin ikinci evresiyle birlikte geleneksel bir toplumda iş bulmayı zorlaştıran, tarımdaki modernleşmeyle birleşince köyden kente göçü sürükleyecek süreci ve bu sürecin, köydeki nitelikleriyle kentte dişe dokunur bir iş bulamayacak bireylerde yapacağı tahribatı roman boyunca cebimizde tutalım. Rusya’nın ilk köy edebiyatı romancılarından biri olan Dmitri Vasilyeviç Grigoroviç’in *Balıkçılar*’ı (1853) gündelik dertlerin, sıradan insanların (Dostoyevski’nin harfleriyle “İnsancıklar”ın) peşinde dolanıyor gibi dursa da sıklıkla modernist nüveler barındırıyor: “... Gleb ve oğlunun bunda haklı olup olmadığına siz kendiniz karar verin. (s.76)” ve benzeri örneklerle Rus yazar, okuru da “kurgu ve kurgu olduğunun farkında olan, inşa edilen bir ürün” olan roman karşısında bir anda yalnız bırakabiliyor. Takribi 20-30 sayfada bir

yazar bu tür tek cümlelerle okuru canı istediğinde yabancılaştırıyor.

Örneğin Türk Edebiyatı’nda yoğun bir köy edebiyatına rastlamamız için yaklaşık bir asır sonraya geçmemiz gerekiyor. Aynı doğrultuda Türkiye’de sosyolojik düşüncenin evriminde köy çalışmalarının ağırlık kazandığı döneme de yine yaklaşık bir asır sonra rastlıyoruz. Köy çalışmaları bizim düşüncemizin evrimi için de çok önemli çünkü 1980’li yıllara dek ağırlıkla köyde yaşayan, köylü bir toplumduk; kendi dinamiklerimizi, şehirlerimizi, pek çok sosyoekonomik tavrımızı doğru anlayabilmemiz için önce köylerimizi, köylülerimizi iyi bilmemiz gerekiyor. Metot olarak da görece çalışması daha kolay olan köy monografileriyle paralel olarak Türk Edebiyatı’nda ve hemen peşinden de Türk Sineması’nda köylerin ağırlık kazandığı bir döneme (1950-1960’lı yıllar) tanık oluyoruz.

Sonda söyleyeceğimi daha erken söyleyeyim; *Balıkçılar*, çok dikişli bir hikâye değil. Ancak Rus yazarın gerçek başarısı tam da bu noktadan itibaren başlıyor. Şaşıla, çarpıcı, zaten kendiliğinden ziyadesiyle dram yüklü bir öyküde edebi gücünüzü yansıtmamız görece daha kolay ama peki ya sıradan mevsuzların, sıradan görünen karakterlerin içerilerine saklı katmanları dışarıya çıkarmanız gerektiğinde ne kadar güçlüsünüz, kaleminiz ne kadar sağlam?

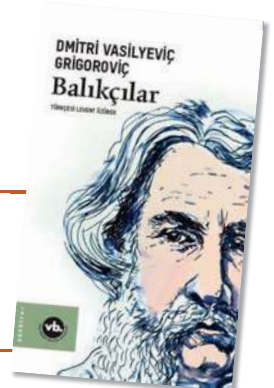
Rus Edebiyatı okumak, Rus Edebiyatı’nın tadına varmak hakikaten başka bir damak zevki gerektirir. Dışarıdan çok sıradan görünen bir ruhun içindeki kimlik merdivenleri, bu ruhun peşinden koştuğu dinamikler, birbirleriyle savaşılan imgeler ve sözcükler, birbirine karışan “kopya”lar ve “orijinal”ler... Sığ göllerde gerçek kimliğinizle, gerçekliklerinizle yüzebilir misiniz? ■■

BALIKÇILAR

Dmitri Vasilyeviç Grigoroviç

ÇEV: Levent Özübek

VAKIFBANK KÜLTÜR YAYINLARI 2019

ZİRVEYE BİR ADIM KALA

“Emin Gürdamur’u okurken İkinci Yeni şairlerini hatırlamamamız mümkün değil. Tıpkı onlar gibi dilin olağan seyrini bozarak yan yana gelmelerine alışık olmadığımız nitelemeleri ve isimleri yan yana getiriyor.

Emin Gürdamur, ilk öykü kitabını, 2017’de, otuz yedi yaşında iken neşretti. İlk kitabına giden yolda uzun emekler verdiği, yazıyı bir hayat memet meselesi yaptığı anlaşılıyor. Ki, 2017’de çıkan *Atlari Uçurumlara Sürmek* ve 2019’da çıkan *Herkesten Sonra Gelen* kitapları okunduğunda vasat okurun işini çokça zorlaştıracak, künhüne erilmesi zor, kavranılması müşkül metinler yazdığı görülecektir. İşin erbabı ise, bu metinlerin imbiçlerden süzülmüş, okunması kişiye zevk veren özellikte olduğunu görecektir, yazarın bu zorlu estetiğini takdir edecektir.

Gürdamur’un öykü sanatını her şeyden önce bir dil meselesi olarak algıladığı, her cümle üzerinde uzun uzun düşündüğü, adeta cümle cümle bir koza ördüğü anlaşılıyor. Emin’i okurken İkinci Yeni şairlerini hatırlamamamız mümkün değil. Tıpkı onlar gibi dilin olağan seyrini bozarak yan yana gelmelerine alışık olmadığımız nitelemeleri ve isimleri yan yana getiriyor. Olağan dışı bağlantılar kuruyor. Bunlar için çok çaba sarf ettiği anlaşılıyor. Bu uygulamalarla birlikte, yazarın duygusal bir yoğunluk yakalamaya gayret ettiği, öyküsünün atmosferinde gerilim oluşturacak şekilde, daha çok “sen”li seslenişlerle, kalbimize de hitap ettiği görülüyor. Ancak yazarın asıl amacı hayal dünyasında derinleşmek. Yani Gürdamur bir duygu estetiği değil de, daha çok hayal estetiği kurmayı planlıyor. Bu hayal estetiği, yedeğinde sözünü ettiğimiz alışılmamış bağdaştırmaları taşıyor.

Öykülerin hayal dünyasını alışılmamış bağdaştırmalar sayesinde daha da keskin ve derin kılıyor. Yazarın her iki öykü kitabını da “dikkatle” okumaya çabaladım. Dikkatle diyorum, zira Gürdamur, dünyasına girilmesi zor bir estetik üretiyor. Dikkatinizi bir an bile kaybettiğinizde, neyi okuduğunuz, öykünün neresinde olduğunuz sorusunu cevaplamanız mümkün olmuyor. Yazar işinizi bilerek zorlaştırıyor.

ANLATMA BİR GİZLEME EYLEMİDİR

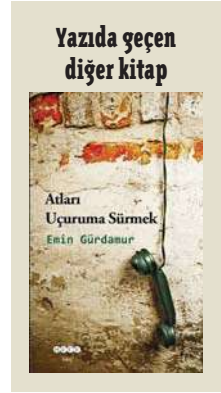
Bendeniz, “anlatma”nın aslında bir “gizleme”, “anlatmama” eylemi olduğunu defalarca söyledim, yazdım. Dolayısıyla, kolayca anlaşılmayacak metinler yazmaya çabalamak benim için oldukça manidar bir

iştir. Gürdamur’un emeğini de bu anlamda çok değerli bulurum. Ancak gerek *Atlari Uçurumlara Sürmek* gerekse *Herkesten Sonra Gelen* kitaplarında Gürdamur’un bu çabasının öykülerini belirsizleştirdiğini, birbirine çok benzeyen metinler ortaya çıkarmasına sebep olduğunu da söylemek zorundayım. Bunun sebebi çoğunlukla bir hikâye anlatmak niyetinde olmaması ve daha çok estetik ifadelerle güçlenecek bir üslupçu metin yazmak üzere masasına oturmuş olmasıdır diye düşünüyorum. Bütün bu sağlam ve emek verilmiş anlatımın içine elbette ki bir hikâye yerleştiriyor. Ama hikâye daima üslupçuluğunun gerilerinde kalıyor.

Öyküye, yazıya, edebiyata bu kadar büyük bir emek vermişken Gürdamur bir adım daha atmalı: “Artistik üslup” ile “anlatılan hikâye” arasındaki muvazenede ikincisine biraz daha fazla yer vermeli. (“Cazu”, tam da anlatmak istediğimi örnekleyen bir öykü.) Böylece, her iki kitapta da gördüğümüz sorun aşılacaktır: Şimdi, öyküleri birbirinden ayırt edemiyoruz. Yarın kitapları birbirinden ayırt edemeyeceğiz. Bunu aşmanın yolu, dediğim gibi, soyutlamalara, benzetmelere, anlamsal sapmalara verilen önemin anlatılan hikâyeye doğru kaydırılmasıdır. Sanırım bu krizi fark etmiş olan yazar, ilk kitabına oranla ikinci kitabında tahkiyeyi güçlendirme yoluna gitmiştir.

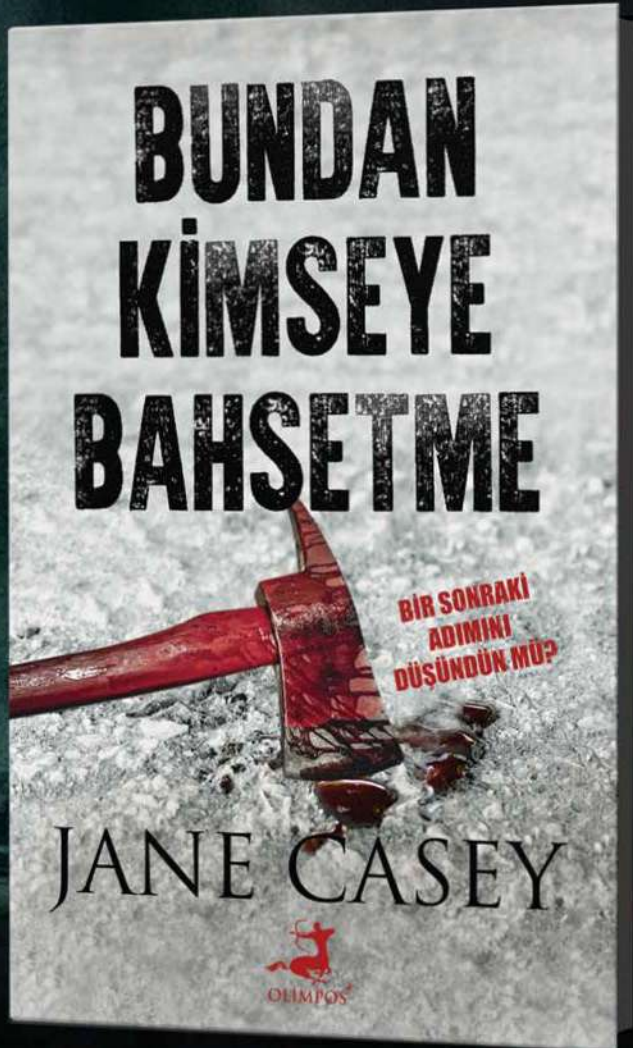
Son cümle: Son senelerde beni bu kadar terleten bir genç yazara rastlamamıştım, Gürdamur’u ortaya koyduğu yüksek estetikten dolayı tebrik ediyorum... ■

HERKESTEN SONRA GELEN
Emin Gürdamur
KETEBE 2019

Jane Casey,
Bundan Kimseye Bahsetme
romanında heyecandan
yerinizde duramayacağınız
başka bir gizemle geri dönüyor.

PEKİ SİZ BİR SONRAKİ ADIMINIZI DÜŞÜNDÜN MÜ?

[/olimosyayinlari](#)

[/olimosyayin](#)

[/olimosyayinlari](#)

www.olimosyayinlari.com

GEÇMİŞTE KAYBOLAN ADAM; BRUNO SCHULZ

“Schulz’un edebiyat kamuoyu tarafından geç keşfedilmesinin başlıca sebebi hiç şüphesiz Kafka’nın gölgesinde kalmasındandır. Kafka’nın hem çevirmenliğini yapması ve hem de Kafkaesk anlayışı benimseyip ondan ilham aldığını belirtmesi bu durumda etkili olur.

Bruno Schulz, Lehçe Edebiyatın en büyük yazarlarından biri olarak kabul edilmesinin yanında özellikle son yıllarda postmodern metinlerin rağbet görmesiyle birlikte Avrupa’da adı yeniden anılmaya başlayan bir yazar. 1892 yılında Drohobycz’da doğan yazar, dönemin şartları göz önünde bulundurulduğunda Yahudi kimliğinin de getirdiği birtakım sorunlar nedeniyle zorlu bir çocukluk

geçirmiş. Yaşadığı coğrafyanın entelektüel bir auraya sahip olması, onun için bir şans olmuş. Alanında yetkin isimlerden dini bağlamı olan sanat ve felsefe dersleri almış. Yazarın 1934 yılında çıkan *Tarçın Dükkânları* adlı eseri, dönemin ruhunu tüm teferruatlarıyla yansıtmaları bakımından önem arz eder. Bugün dahi söz konusu eser, sadece edebi açıdan değil, dönemin ve coğrafyanın sosyolojik dokusunu yansıtmaları bakımından da bir kaynak olma işlevi görmekte, akademik çalışmalara katkı sunmaktadır.

MODERN ZAMANLA PARADOKSAL İLİŞKİLER

Schulz’un yaşadığı şehir, onun hayatı ve eserleri açısından çok hayati bir konumu teşkil eder. Zira çizim öğretmenliği yaptığı okul, evvela Kızıl Ordu neferlerince akabinde ise Naziler tarafından ele geçirilmiş ve üs olarak kullanılmıştır. Naziler Bruno’yu “faydalı Yahudi” kategorisine dahil edip ona Naziler’e propaganda malzemesi olacak resimler çizdirmişlerdir. 1942 yılında yaşadığı gettoda Nazilerce katledildiği güne kadar çeşitli resimler çizen Bruno, “faydalı Yahudi” sıfatıyla sözde taltif edilmesi neticesinde yakın çevresindekiler tarafından da eleştirilmiştir.

Bruno’nun edebiyat kamuoyu tarafından geç keşfedilmesinin başlıca sebebi Kafka’nın gölgesidir. Kafka’nın hem çevirmenliğini yapması ve hem de Kafkaesk anlayışı benimseyip ondan ilham aldığını belirtmesi bu durumda etkili olmuştur. Schulz, gerçeğin dönüşümünün ötesinde, büyülü gerçeklik akımı tesirinde kalarak 1937 yılında yazdığı *Kum Saati Burcundaki Sanatoryum* eseriyle özgünlüğünü kanıtlamış; ardından Kafka’nın hayaleti onu bir süreliğine rahat bırakmıştır. Schulz’un eserlerinde kurgudan ziyade atıfta bulunulan hikâyelerin modern zamanlar ile olan

Schulz kalıntıları üzerine kafa yoran bir yazardır. Kimlik bunalımı, geçmiş travması ve aidiyet meselesine dair içinde bulunduğu melankolik ruh haline bir deva aramıştır. Paranoya, rüya ile gerçek arasında bocalama onun kodlarına işlemiştir.

paradoksal ilişkileri ön plandadır. Bu bağlamda Tevrat'ın ve diğer dini metinlerin içeriğine yabancı olanlar için postmodern panoramayı, hem dekor hem zaman mefhumu açısından takip etmek ve kavramak çaba gerektirir.

Schulz için 'baba' önemli bir figürdür. Ona göre baba, hem Tanrı'nın, hem otoritenin, hem de şefkatin timsalidir. Eserlerindeki baba-oğul arasındaki ilişkinin biçimini de bu teslise uyararak tanzim eder. Onun nazarında modern zamanlardaki baba ile oğul ilişkisi zoraki bir birliktelik ve güç savaşıdır. Zira değişen dünya, babayı kutsal bir motif olmaktan çıkarmış, sıradanlaştırmıştır. Babanın kudreti, oğulun birey olarak özgürlüğünün başladığı yere kadardır. Bu da baba- oğul arasındaki temel yasaların kökten sarsılması demektir. Fakat Tevrat'taki baba müstesna bir konumdadır, gökseldir. Yakup ve Yusuf kıssasındaki haliyle ortada gerçek, kutsal bir ilişki türü vardır. Schulz, bu iki zamandaki bağı, mukayese edip, bu tenakkuzdan sarsıcı bir metin şerhi devşirmiştir. Bu dramının içinde ise reddiyeler, günah çıkarmalar, umutlar, çaresizlikler ve öte âlem ile kurulan batini bir temas vardır. Son tahlilde baba-oğul meselesi, birçok konuda olduğu gibi müphem ve giriftir bir haldedir.

GÖLGE ALT METİNLER

Schulz'un metinlerinde üst kurmacayı an be an takip eden gölge alt metinler vardır. Bu metinler, kurmacanın akışına göre ikizleşebilirler. Schulz, bu noktada kurmacalardaki boşlukları doldurmak için iki başat kaynağı öne çıkarır. Bunlardan ilki Yahudi inancının batini halini temsil eden akımlardır. Kabalistik öğeler ön plandadır. Schulz, batini terminolojide yer alan kavramları kimi zaman bilinç akışı tekniğiyle yaşadığı döneme naklederek burada yaratılış ile mitolojiyi birleştirerek ilginç

değerlendirmeler yapmıştır. İkinci kaynak ise Freudyen bakış açısı ve buna bağlı olarak regresyon yani kaynağa inme meselesidir. Yazarın çocukluk ve aile kavramlarını sık kullanması ve geçmişin karabasanları ile yaşama uğraşı bu noktada önemlidir. Schulz, kalıntıları üzerine kafa yoran bir yazardır. Birçok Yahudi yazarın yaşadığı kimlik bunalımı, geçmiş travması ve aidiyet meselesine dair içinde bulunduğu melankolik ruh haline bir deva aramıştır. Bu ilacın yerinin ise kutsal denizin dibi olduğunu düşünmüştür. Fakat göze aldığı her derin dalışın sonunda yüzeye çıkarken zihninde daha fazla soru olmuştur. Schulz, bu soruları ve bulduğunu sandığı cevapları abartılı ve uzun tasvirlerle ifade etmeyi sever. İçgüdüsel olarak sürekli kaybolduğunu sanma hissi, can güvenliği korkusu, paranoya, rüya ile gerçek arasında bocalama gibi haller onun karakterlerinin temel kodlarına işlemiştir.

Schulz, zaman mefhumunu da realist kurgulardaki halinden çok farklı bir şekilde işlemiştir. Zembereği kırılmış bir saatin tam merkezine konan hikâyeler, olayların neden- sonuç ilişkisi dışında bağımsız bir şekilde akar, fakat akışın yönü ileriye olduğu gibi sağa, sola ve geriye de olabilir. Bazen ise zaman, buharlaşıp yok olabilir.

Schulz'un eserlerinde aile, aşk, sanat, mahalle, kimlik, zaaf, rüyalar ve din, özgün ağırlıkları olan kavramlardır. Schulz, zihninden başlayıp köklerine kadar arkeolojik kazılar yapmayı seven bir yazardır. Açtığı kuyunun dibinde gördüğü dünya, yaşadığı dünyanın hayaletidir. ■

BAĞIRMANDAN KONUŞMAK: BİR DAVA

“Türk edebiyatına neredeyse otuzlu yaşlarının ortalarında yazdığı ilk romanı *Kenarda* ile giren Ayhan Geçgin en başından beri ‘yılların romancısı’ gibidir. Yazar kendi yazın dünyasını ilk romanından itibaren kurmuş durumdadır. Onun edebiyatı, 2003’te çıkan romanından bugüne, tıpkı bir kulenin inşası gibi, yükseldikçe yeni ufukları doğurur.

Edebiyatın büyülü bir şey olup olmadığı konusunda çok düşündüm. Hemen her zihin bu meseleyi farklı açılardan ele alıyor olsa da ben çıkışı yine “cesaret” meselesinde buldum: Evet, edebiyat büyüldür; çünkü tıpkı “yaratmaya cüret eden” hemen her üretim gibi, o da cesaret ister. Edebiyat büyüldür; çünkü yalnız kelimelerden bir başka dünya yaratan yazar kişiye imkân tanıdığı için değil, bir garip akrabalıkları da ortaya çıkardığından... Olmaz deneni oldurttuğu, mukayese edilemeyecek iki şeyi yan yana koyabildiği için büyüldür... Son nefesini yüzyıl önce vermiş birinin kelimelerini, bugünün yazar kişinin kalemine taşıdığı için büyüldür...

KAFKA’NIN AKRABASI

Ayhan Geçgin’in beşinci romanı *Bir Dava*, geçtiğimiz günlerde yayınlandı. Türk edebiyatına neredeyse otuzlu yaşlarının ortalarında yazdığı ilk romanı *Kenarda* ile giren yazarın, sanki hiç ‘genç yazar’ olmadığı söylenebilir mi? Yalnız yaş değil, edebiyat eleştirisinin konusu olabilecek birtakım ölçütlere göre de, Ayhan Geçgin en başından beri ‘yılların romancısı’ gibidir. Edebiyat tarihi, oldukça kısa bir ömür sürse de adından hâlâ söz ettiren romancılarla dolu elbette. Fakat tarihten sıyrılıp çağdaşlarımıza gelecek olursak, olgunluğa erişme yaşının hayli ilerlediğini görürüz. Bu noktada, Geçgin kuşağından hemen sıyrılır ve kendi yazın dünyasını ilk romanından itibaren kurmuş durumdadır. Onun edebiyatı, 2003’te çıkan romanından bugüne, tıpkı bir kulenin inşası gibi, yükseldikçe yeni ufukları doğurur. Sırf sözünü ettiğim olgunluktan değil, bu yazının öncülü sayılabilecek bazı eleştiri metinlerinde de üzerine konuşulduğu üzere, Kafka ile Geçgin arasında ilk paragrafta sözünü ettiğim ‘bir garip akrabalık’ kurmak mümkün görünüyor.

Jale Özata Dirlikyapan, bu yılın başında yayınladığı “Son Adım’da Gizlenmiş Ölüksüz

Tohum" başlıklı yazısında, yazarın dil dünyasını Kafka'nın Mesih aforizmasıyla bağdaştırmıştır. İrmak Zileli ise yazarın romanlarındaki evrensellik üzerine kurduğu metine, Kafka'nın *Dava*'sından söz ederek başlar. Dahası, yazarın Mustafa Orman'a verdiği röportajda 'ustalık' meselesine Kafka referansı ile yaklaştığını görürüz.

Bir Dava'yı, babasının ansızın gözaltına alındığını ve akabinde tutuklandığını öğrenen bir kadın anlatıcıdan dinliyoruz. Yurt dışında ilk ailesinden 'bağımsız' bir hayat süren kahramanımız, apar topar İstanbul'a gelir ve onların tutsaklıkla örülü derdine ortak olur. Geçmiş yıllarda planlandığı ve fakat

hayata geçirilemediği iddia edilen bir askeri darbeyle ilgili soruşturma kapsamında alınan emekli asker babanın özgürlük mücadelesi, bir noktada yazar-anlatıcının terk ettiği memleketiyle, o terk edilmiş memleketin siyasi ve hukuki meseleleriyle bir hesaplaşma alanına dönüşür. Geçgin, bu haliyle oldukça politik bir tema etrafında şekillenen kurguda 'bağırmadan' konuşmaktadır.

YAZAR KONFOR ALANINI TERK EDİYOR

"Ayda bir açık görüş var. Nereden aklımda kaldıysa -eski filmlerden mi?- mahkûm yakınlarının hapisaneye eli dolu gittiklerini sanırdım, poşetler, sepetler dolusu börekler, kızartmalar, zeytinyağlılar ya da çöreklerin masaya çıkarıldığını, en azından ayda bir bu zavallı hapisane masasının bir ziyafet sofrasına döndüğünü sanırdım. Bu âdet varsa bile çoktan ortadan kalkmış, hapisaneye dışarıdan hiçbir şey sokulmuyor. Önümüzdeki ziyafet sofrası değil, buluşmamızda da bir bayram havası yok. Muşambadan, çiçek desenli sarı bir örtü geçirilmiş plastik masanın üzerinde babamın kantinden aldığı iki çeşit bisküviyle büyük plastik kutuda meyve suyu var. Bir de plastik bardaklar."

Yazıda geçen diğer kitaplar

Basılı metinde bir son not olarak 'hayali' vurgusu yapılsa da, oldukça tanıdık ve toplumsal anlamda infial yaratan bir davadan esinlenilen hikâyede dinleyen, düşünen ve kelimeleri seçerek konuşan bir 'birincil kişi' yaratmak kolay değildir. Böylece yazarın kendini, karakterin hem içinde hem dışında bir 'gözlemci' olarak konumlayabildiği görülür. Öte yandan, başlı başına büyük bir iş olan birinci tekil anlatıcıyı karşı cinsten seçen yazarın, öyle her kalemin cesaret edemeyeceği bir şeye kalkıştığı ve pek tabii, bunu ziyadesiyle becerdiği teslim edilmelidir. İyi bir okur, romancı ya da genel anlamda edebiyat üzerine 'kafa patlatmışlar' hiçbir şeyde olmasa bile şu konuda hemfikirdir: Yazar kişi karakterini aynada gördüğünden kurar. Bunu yapamıyorsa bile, karakterinin içinde bir yerlere kendi tohumlarını salar. Bu, bir yandan konfor alanı yaratırken, anonim bir itiraf imkânını da doğurur. Yurtdışında yaşayan bir 'kadın' öğretim üyesini konuşturan Geçgin'in, hiçbir şeyi değilse bile o konfor alanını elinin tersiyle ittiği ve bu anlamda küçük çaplı bir başkaldırıda bulunduğu söylenebilir. *Bir Dava*, hikâyeden ziyade, politikliğini bu kanaldan beslemektedir.

"Sonunda ortadaki hâkim, mahkeme başkanı, mikrofona birkaç kez iki parmağıyla vuruyor, ses salonda yankılanıyor. Boğazını temizledikten sonra ilk kez kafasını kaldırıp etrafa bakıyor: "Sessizlik," diyor, "duruşmayı başlatıyorum." Sesinin inceliği, neredeyse kadınsılığı beni şaşırtıyor."

Ayhan Geçgin, romancılığı ile yarattığı kuleyi yükseltmeyi sürdürüyor. Bunun keyfi ise okura kalıyor: Önümüzde, durmadan genişleyen bir ufuk var. ■

BİR DAVA
Ayhan Geçgin
METİS YAYINLARI 2019

TANPINAR'IN JAPONYA'DAKİ KAYIP KUZENİ: TANİZAKI

“Tanizaki, *Gölgeye Övgü*'de gelenekini yitiren Japon toplumuna karamsar bir ağıt yakmıyor sadece; bugün içinde yaşadığımız ve çoktan kabullendiğimiz Batılı yaşama eleştirel yaklaşmak ve başka bir estetiğin imkânını tartışmak için kapı aralıyor.

Japon edebiyatının önde gelen yazarlarından Juniçiro Tanizaki, edebi serüvenine modern Batı edebiyatını model alarak başlar. Bu ilk dönemde Batı'ya takıntı derecesinde hayran, gelenekle yeni arasında sıkışmış bireyleri hikaye eder. Daha o dönemden itibaren şiddet gibi insanın doğasında bulunan kötücül duyguları bile zarafetle kaleme almasıyla edebiyat dünyasının gözdesi olur, ismi Nobel Edebiyat Ödülü için adaylar arasında geçer.

Büyük Tokyo depreminden sonra Japonya'nın tutucu bir bölgesi olan Osaka'ya yerleşmesiyle yaşamı gibi edebiyatında da yeni bir dönem başlar. Osaka'da Japon gelenekleri ev içi yaşamdan kamusal alışkanlıklara kadar hemen her alanda büyük ölçüde sürmektedir. Bu durum Tanizaki'nin moderne eleştirel bir bakış geliştirerek gelenek çizgisine dönmesini sağlar. Özellikle geleneksel Japon yaşamı içindeki estetiğin peşine düşer. Batı'nın güzeli kavrayışıyla Doğu'nun kavrayışı arasındaki farkları ortaya seren Tanizaki, gelenekten yana saf tutar.

Jaguar Yayınları tarafından yayımlanan *Gölgeye Övgü*, Tanizaki'nin kadim Japon estetik değerleri ve bu değerler üzerinde şekillenen yaşam biçimi üzerine yazdığı denemelerden oluşuyor. Tanizaki kitabında, tuvaletten dolmakaleme, radyoda yemek takımlarına günlük yaşam nesnelerinden yola çıkarak gölgelerde gizli olan estetiğin peşine düşüyor.

KATI OLAN HER ŞEY BUHARLAŞIYOR

Tanizaki'ye göre Doğu'nun gölgeli estetiği, içinde bulunduğu zor şartlardan yakınmayıp kabullenmesinden, karanlığın içindeki güzeli bulmasından kaynaklanıyor. Ona göre güzellik bizzat yaşamın gerçeklerinden doğuyor. Emek ve yaşanmışlık Doğu estetiğinin temelini oluşturuyor. Batı'da ise durum tam tersi işliyor. Batı estetiği parlak, temiz ve hijyen olana dayanıyor. Nesne tercihleri de estetik beğeniye göre şekilleniyor. Örneğin Batılı yemek takımı için gümüş, çelik olanları seçiyor. Işıltısını kaybetmemesi için yemek takımlarını elden geldiğince parlatıyor. Doğulu için ise aksine parıltısını kaybeden eski bir tabakta yemek yemenin zevki başka. Çünkü gölgeli, yarı parlak nesne zamanın izini taşıdığı için çok değerli kabul

ediliyor. Tanizaki'ye göre; “Batı her türlü kir zerresini teşhir edip imha etmeye çalışır ancak biz Doğulular onu dikkatle korur ve hatta idealize ederiz. Çünkü kir onları yaratan geçmişlerini akla getirir.”

Tanizaki, Doğu'nun günlük yaşamdaki gölge estetiğinin tiyatro gibi sanat dallarında da karşılık bulduğunu belirtiyor. No sahnesi yaşamın gerçekliğinin bir yansıması olarak karşımıza çıkıyor. Japon evlerinin duvarlarındaki gölge oyunlarının bir benzeri olarak yarı karanlık olan No, modern bir aydınlatmaya maruz kalmıyor. Böylece karanlıktan doğan güzellik seyirci tarafından deneyimleniyor. No tiyatrosunun aktörleri yüzlerindeki maskeye rağmen gerçek, tekinsiz bir güzelliğe sahipler. Seyirci oyuncunun bedeni ile kendi arasında çok rahat özdeşleşme kurabiliyor. Çünkü sahnede sergilenenler, giyilen kostümler, pudralanan yüzler bir zamanlar Japon yaşamının bizatihi gerçekliğini oluşturuyor.

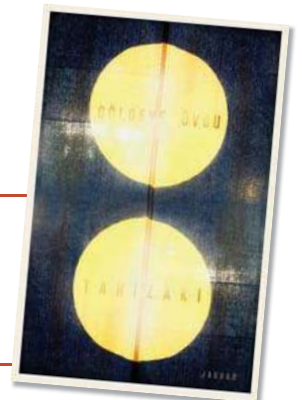
Tanizaki *Gölgeye Övgü*'yü yazdığında, Japon toplumu çoktan gelenekten uzaklaşmış Batılı değerleri benimsemişti. Kadim olandan kopuşun gerçekleştiğini, Batı'ya teslim olunduğunu, geriye dönüşün mümkün olmadığını Tanizaki de biliyordu. Üstelik medeniyetin nimetlerini reddetmek, yaşamın kolaylaştırıcı araçlarını yok saymak çok olası değil, bugünün dünyasında. Marshall Berman'ın *Katı Olan Her Şey Buharlaşıyor*'da belirttiği gibi bireyi birçok zahmetten kurtaran modern yaşam, aynı zamanda bir tür kefaret gibi onun doğa ile bağlarını zayıflatıyor, ahlaki bir anlam içeren estetikten giderek uzaklaştırıyor. Ancak yine de Tanizaki *Gölgeye Övgü*'de karamsar bir ağıt yakmakla yetinmiyor. Bugün içinde yaşadığımız ve çoktan kabullendiğimiz Batılı yaşama eleştirel yaklaşmak, başka bir estetiğin imkânını tartışmak için kapı aralıyor. Güzelin yaşamın ta içinde olduğunu bize bir kez daha hatırlatıyor. ■

GÖLGEYE ÖVGÜ

Juniçiro Tanizaki

CEV: Didem Kizen

JAGUAR YAYINLARI 2019

EDEBİYATIN BOOKSTAGRAM İLE SAKINCALI SINAVI

“ Kitap fotoğraflarının ve kitaplara dair yorumların, önerilerin, eleştirilerin bulunduğu Instagram hesaplarına bookstagram deniyor. Çoğunda popüler edebiyat örneklerine, gerçekten kime ait olduğu çoktan belirsizleşen ‘edebi’ cümlelere, yayınevlerinin yönlendirmesiyle gerçekleşen paylaşımlara yer verilen bu hesaplar edebiyatı bir tüketim nesnesi haline getiredursun, bir taraftan da binlerce okuru bir araya toplaması, edebiyat üzerine düşünülen bir platform yaratması, pek çok yazarı görünür kılması anlamında göz ardı edilemeyecek denli büyük bir mecra oluşturuyorlar. Bu sayıda sosyal medyanın en eski, en popüler bookstagramlarına hesaplarını hangi amaçla ve nasıl kullandıklarını, bir tüketim aracı olarak Instagramın edebiyatı da bir tüketim nesnesi haline getirip getirmediğini sorduk.

Duygu Özdemir @1Kitap1mekan

“YALNIZCA OKUDUĞUM KİTAPLARI PAYLAŞIYORUM”

Edebiyat çok eskiden beri hayatımda var; çocukluğumdan beri her zaman kitap okumayı oyunlara tercih ederdim. Hesabımı yaklaşık iki yıl önce açtım, öncesinde blog yazıyordum. Instagram ile beraber görselliğin ön planda olduğu farklı bir mecraya geçince kendime kitaplarla mekanları ortak bir karede buluşturan bir dünya yarattım. Kitapları günlük hayatın içine, sokaklara, mekanlara konumlandırınca beklediğimden daha güzel bir ilgi ile karşılaştım. Sayfamda en hassas olduğum konu kitap seçimleri... Belirli bir plan ya da kurguya sahip değilim tamamen kendi okuduklarım üzerinden ilerliyorum. Mekanın renk ve atmosferine uyacak kapak tasarımlarına sahip kitapları da zaman zaman bir araya getiriyorum. Ama ilk kriterim okuduğum, sevdiğim kitapları paylaşmak. Instagram gibi tüketim odaklı bir mecra da yanlış alıntılar, hızlı tüketim ve popüler edebiyat, edebiyatı da bir tüketim nesnesi haline getirebiliyor. Oysa doğru kullanım ile karşılıklı birbirlerini besleyebilecek iki alan aslında.

Ayça Demir Ertürk @Aycati

“INSTAGRAM’DA EDEBİYAT TÜKETİM NESNESİ HALİNE GELEBİLİYOR”

Edebiyatın hayatıma gerçek anlamda girmesi lise yıllarıma tekabül ediyor. Bu ilgimi bir sosyal medya hesabıyla biraz daha aktif hale getirdim. Kitap paylaşımları yapmaya başladığımda bookstagram diye bir kavramın varlığından dahi haberdar değildim. Hatta insanlar beni takip etmeye, paylaşımlarıma yorum yapmaya başlayınca oldukça şaşırmıştım. İnsanlarla fikir alışverişi yapmaya, kitap tavsiyelerinde bulunmaya başlayınca büyük keyif aldım. Her ne kadar instagramda edebiyat bir tüketim nesnesi haline gelmeye başlasa da (ki bunun tek nedeni kitap paylaşımı yapan hesaplar değil) benim gibi okumayı bir tutku haline getiren insanlarla etkileşim halinde olmak beni mutlu ediyor. Amacım da bu zaten; sevdiğim, okuduğum kitaplarla ilgili paylaşımlar yapmak. Okuyorum, fotoğraf çekiyorum, düşüncelerimi yazıyorum ve paylaşıyorum.

Esin Durduran @Bookigina

"FOTOĞRAF VE KONSEPT İÇİN ÖZEN GÖSTERİYORUM"

Edebiyata ilgim ilkökul yıllarına dek uzanıyor. Hesabımı 2,5 yıl önce açtım. Kaliteli paylaşımlar yapmak, aynı kaliteyi takipçi kitlesinde de yakalamak benim çok önemli. Türk ve dünya edebiyatından modern ve klasik örnekler okumayı seviyorum. Özellikle sanat ve sosyoloji kitapları da sıkça sayfamda yer verdiğim türlerden. Zaman zaman yayınevleriyle de ortak çalışmalarımız oluyor. Pek çok yayınevinden kitap gönderimi oluyor fakat hiçbir yayınevinin beğenmediğim ya da okumadığım bir kitabını paylaşmıyorum. Fotoğraf çekmeyi çok seviyorum ve estetiğe de değer verdiğim için paylaşımlarımı büyük çabalar harcamasam da özenle yapıyorum. Instagram gibi tüketim odaklı bir alanda edebiyata dair paylaşım yapmanın riskli olduğuna inanmıyorum. Evet, her şeyden çok fazla var ve bu edebiyatı biraz tüketim nesnesi haline getirmiş durumda. Yalnız bunun sakıncalı olduğuna inanmıyorum. Sözgelimi Sabahattin Ali'nin *Kürk Mantolu Madonna*'sının sosyal medyada çok popüler olması bence onun edebî niteliğine zarar vermez. Sosyal medya sayesinde bir kişi bile edebiyatı sevse, bu güzel bir şeydir.

Elif Kurumahmut / Tardisayracılıkiz

"DAHA ÇOK FOTOĞRAFLAR İLGİ ÇEKİYOR"

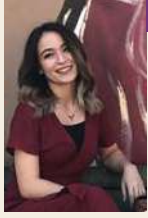
Hesabımı açtığım dönemde Türk bookstagram sayısı az olduğu için döneme göre yoğun bir ilgiyle karşılaştım. Hesabımda ilgimi çeken, sevdiğim türler olan genç-yetişkin ve bilimkurgu kitaplarına yer veriyorum. Kitap yorumlarımda önce kitabın konusundan bahsedip daha sonra kitap hakkında düşüncelerimi belirtiyorum. Instagram bir fotoğraf paylaşma uygulaması olduğu için kitabın kapak tasarımı, çekeceğim fotoğraf ve dolayısıyla paylaşımım için önemli bir kriter oluyor. Çoğunlukla da fotoğrafa ilgi gösteriliyor. Biz fotoğrafın altına yazılanlar da okunsun istiyoruz ancak o metinler az sayıda edebiyatseverin dikkatini çekiyor. "Bookstagram" hesaplarının giderek artması bir yandan iyi olurken bir yandan da kötü olabiliyor. Bir yandan kitap okumaya teşvik edip, okuyucu kitlesini arttırıyorlar diğer yandan da "Bookstagram"lar sadece paylaşım yapmak için kitap okuyorlar. Yurt dışındaki bookstagramlardan en beğendiklerim @theardentbiblio ve @talkincloud.

Ova İncekaraoglu @Excusemyreading

"EDEBİYAT TÜKETİM NESNESİ OLMALI"

Kitaplar çocukluğumdan beri hayatımın doğal bir parçası oldu. Annemle babamın okuyan insanlar oluşu ve bana sürekli kitap almaları Türkiye'deki eğitim sisteminin insana dayattığı 'sayfaya basılı hiçbir şeye mecbur olmadan bakmama' içgüdüsnden uzak tuttu beni sanırım. Instagram hesabımın öncesinde blog (excusemyreading.com) yazarıydım. Blogla birlikte bir de Instagram bağlantısı olsun diye hesabı açtım. Bloga günde 100-200 kişi gelirken Instagram'da bir gönderinin binlerce kişiye ulaşması Microblogging'e mesafeli duruşumu alt etti. İnsanların postaladığım şeylere yazdığı yorumlar, bana attıkları özel mesajlar beni çok etkiledi. Ben yapı olarak oldukça spontane bir insanım ve hesabımda da böyleyim sanırım. Kendi evimde etrafımda bitkiler ve kitaplar olmasını seviyorum- fotoğraflarımda da bunlara yer veriyorum. Paylaştığım kitapları yayınevleriyle birlikte belirliyoruz. Bana sürekli yeni çıkacak kitapları gönderiyorlar. Tek bir kuralım var: Eğer bir kitabı hesabıma koyacaksam o kitabı beğenmem veya okumaya değer bulmam gerekir. Beğendiğim bazı hesaplar: Ab_reads, thereaderswardrobe, bostonbookfanatic, _the_book_bug_ Bu kişilerin fotoğrafları kadar yazdıklarından da çok hoşlanıyorum. Ben edebiyatın tüketim nesnesi olduğu bir dünyada yaşamak istiyorum. Türkiye'de insanların az okuduğu bir gerçek, zaten 'kitap tüketimi' istemiyor muyuz? Edebiyat sadece belli kesimlere özgü ve kurallarını onların belirlediği bir hobi olmamalı. Hem edebiyat her daim kendi kurallarını yaratır. Sağlam hikayeler bir tüketim zincirinde sıradanlaşamaz eğer korkumuz buysa.

Irmak Dönmez Mumen @Okuyanbirirmak

"OKUDUKLARIMI BİRİLERİYLE PAYLAŞMAK İÇİN YOLA ÇIKTIM"

Hesabımı 2015'in başlarında açtım. O zamanlar sayımız o kadar azdı ki insanlar bookstagram kavramına aşina değildi. Bence biz bile kendimizi 'bookstagram' olarak etiketlemeden sadece birileri ile okuduğumuzu paylaşma ihtiyacı ile yola çıkmıştık. Hayatımda konusu ilgimi çeken, okumak istediğim her kitaba yer var. Sayfamda da amacım insanların yorumunu merakla beklediği kitaplar hakkında daha net bilgi vermek olduğu için her zaman sadece okuduğum kitapların yorumlarını ya da alıntılarını paylaşıyorum. Paylaşım yaparken tek kriterim paylaştığım kitabı okumuş olmak. Yayınevleriyle ortak çalışmalar da yapabiliyoruz; bu işbirliği yeni çıkan kitapların tarafıma gönderilmesi ve benim de okuduğumda yorumumu profilimde paylaşmam üzerine. Edebiyatın sosyal medyada giderek bir tüketim nesnesi haline geldiğinin herkes gibi ben de farkındayım. Sayımızın giderek artması, özellikle de yaşı çok küçük olan arkadaşlarımızın da bu mecrada kendilerine bir yer bulması ile durum kötüleşti gibi geliyor bana.

Sena Nur Işık @Kitaplarvesozleri

"YURT DIŞINDAKİ BOOKSTAGRAM HESAPLARI BANA ÇOK ŞEY KATIYOR"

Hesabımı 2014 yazında açtım. Kitaplarla ilgili paylaşım yapan kullanıcı sayısı çok azdı ve hesabım fazlasıyla ilgi gördü. Hesabımda okumayı düşündüğüm, yeni çıkan, dikkat çeken kitapları paylaşıyorum. Belirli bir tarz ya da tema üzerine gitmiyorum. Kitap yorumları, kitap alıntıları ve şiir paylaşmayı çok seviyorum. Tamamen duygularıma bağlı olarak paylaşım yapıyorum. Bu anlamda yurt dışındaki bloggerlar bana çok şey katıyor. Zaten bookstagram denilen bu kavramı onlardan öğrendik. Çoğu konuda da önyak oldular. @sashaalsberg paylaşımlarını, @xtinemay çılgınlığını, @tashapolis özgüvenini, @james_trevino fotoğraflarını severek takip ediyorum. Açıkçası edebiyat konusunda kendimi çok fazla söz sahibi görmüyorum; eleştirmen değilim, edebiyatçı değilim. Kitaplar hakkında hissettiklerinizi bir arkadaşınıza anlatmak yerine sosyal medyada yazmanın edebiyatı tüketeceğini düşünmüyorum. Aksine edebiyatla ilgili yapılan paylaşımlar edebiyatı tüketmek yerine hem kullanıcılara hem takipçilere fayda sağlar.

Duygu Özkazanç @Es-Lairf

"HESABIM BENİ KİŞİSEL OLARAK GELİŞTİRİYOR"

İpek Ongun ve Kemalettin Tuğcu okuyarak başladığım edebiyat serüvenim bugün de büyük bir tutkuyla devam ediyor. Çalışan bir anne olmadan önce kitap okumak için çok vaktim vardı. Şimdi öyle değil, çok fazla sorumluluğum ve az vaktim var ama ben illa ki zaman buluyorum okumaya. Hesabımı tam olarak ne zaman açtığımı hatırlamıyorum, 2014 yılından beri okuduğum kitapları paylaşıyorum. Buna nasıl karar verdim? Kitap severler bilirler kitap okumak kadar iyi kitap okumak, iyi seçim yapmak da çok önemlidir. Bu yüzden kitapları seçmek de önemli bir uğraştır benim için. Bundan birkaç yıl önce kitap yorumu okuyabileceğimiz çok fazla kaynak yoktu. Instagram'da kitap yorumlarını paylaşan birkaç hesaba denk gelmişim ve ben de okuduğum kitapları paylaşmaya başladım. İnsanların yorumlarını okuduğunu ve paylaştığım kitapları aldıklarını görmek, hiç tanımadığım kişilerle kitaplar hakkında konuşmak güzel bir his. Okuduğum tüm kitapları paylaşmaya çalışıyorum. Tür olarak ayırt ediyorum tabii ki, sonuçta kendi okuma tarzım var. Tasarım-kurgu yaratmak, fotoğraf çekmek için zamanım varsa daha çok özeniyorum. Hesabımı kullanma amacım bana merak ettiğim alanlarda katkı sağlaması, yeni şeyler öğretmesi ve insanların kitaplarla ilgili fikir edinebilmesi. Yurt dışından daha çok kitap paylaşan iki hesabı takip ediyorum: nyan_library ve imjustahuman

Felsefe Dizisi

kitapları sizlerle

Okuyun #vebenzersiz olun.

CARL SCHMITT
Kara ve Deniz

TÜRKÇESİ GÜLTEKİN YILDIZ

SIMONE WEIL
Kişi ve Kutsal

TÜRKÇESİ MURAT ERŞEN

ALASDAIR MACINTYRE
**Erdem Peşinde
Bir Ahlak Teorisi**

TÜRKÇESİ MUTTALIP ÖZCAN

JONATHAN ISRAEL
**Radikal
Aydınlanma ve
Modern
Demokrasinin
Kökenleri**

TÜRKÇESİ AHMET FETİH YILDIRIM

FELSEFE

EDEBİYAT

TARİH

İKTİSAT

SANAT

İNSAN VE TOPLUM

KESİŞİMLER

ÇOCUK KİTAPLIĞI

vbky.com.tr

/vakifbankkulturyayinlari

/VakifBankKY

/VakifBank Kültür Yayınları

/VakifBank Kültür Yayınları

KORKUDAN GÜLECEKSİNİZ

“Kendi kültürümüzde bile var olmayan ve kök salmayan vampirleri çocuklar neden bu kadar sevdi ve sevmeye devam ediyor? Nedeni aslında çok basit. Çünkü kitabın tamamına yayılan mizah unsuru çocukların korkularının üzerine geçiyor. Gülerek ürpermek böyle bir şey olsa gerek!

Korku ve fantastik imgeler her yaştan okuru olduğu kadar çocukları da çeken öğelerden birisi. Elbette doğru kullanıldığında ve edebiyat zevki ile buluşturulduğunda çocuğun zihinsel gelişimi için yararlı olduğu bir gerçek. Alman yazar Angela Somer-Bodenburg'un ilki 1979 yılında yayımlanan 21 kitaplık *Küçük Vampir* dizisinden söz edeceğim bu ay. İlk olarak ülkemizde Say Yayınları tarafından yayınlanan ve bir süredir hep kitap tarafından yayınlanmaya başlayan bu seri tam kırk yıldır çocuklar kadar büyükleri de kendisine çeken bir ayrıcalığa sahip. Yani bu sevimli korkutucu dizinin şimdiden modern klasikler arasına girdiğini söyleyebiliriz.

Peki sırrı ne bu kitapların? Kendi kültürümüzde bile var olmayan ve kök salmayan vampirleri çocuklar neden bu kadar sevdi ve sevmeye devam ediyor? Nedeni aslında çok basit. Çünkü kitabın tamamına yayılan mizah unsuru çocukların korkularının üzerine geçiyor. Gülerek ürpermek böyle bir şey olsa gerek! Yani hem korku hem de mizah unsurunu sağlam ve dengeli şekilde buluşturma başarısı gösteren

yazar bu sayede yıllardır okunmaya ve başka dillere çevrilmeye devam ediyor. hep kitap şu ana kadar seriden 17 kitabı yayınladı.

İKİ KORKAK BİR OLUNCA...

Korku ve fantastik edebiyat seven çocukların rahatlıkla okuyabileceği ve eğleneceği bu kitapların konusuna göz atalım isterseniz. Kitabın kahramanı vampirlerle ilgili öyküleri elinden düşürmeyen Anton ile karanlıktan korkan sevimli vampir Rüdiger'in sıra dışı dostluğunu ele alıyor kitaplar. Sevimli vampir Rüdiger, en az 150 yıldır vampir olmasına rağmen hâlâ çocuk. Nedeni basit; çünkü o çocukken vampir olmuş. Anton'un evde yalnız olduğu bir anda Rüdiger, pencerenin pervazına konuyor. Anton başta çok korkuyor. Bir vampirin pencereye konması kimi korkutmaz ki! Ama bir şey daha var. Çünkü küçük vampir Rüdiger de karanlıktan korkuyor. Hay Allah, işe bakın! İşte çocukları cezbedecek olay bu. İki korkak çok iyi arkadaş oluyorlar haliyle... Sonrasında maceraya vampir ailesinin diğer üyeleri Dişsiz Anna, Güçlü Bıçkın ve Dorothee Teyze, mezarlık bekçisi ve vampir avcısı Kargaburun katılıyor. Ve başlasın

Ben Çocuk Olsam...

- Küçük Vampir dizisinin bütün serisini okumak isterdim. Vampir korkutucu bir şey olsa da beni güldürmesi hoşuma giderdi. Bu da korkularımın üzerine cesaretle gidebilme duygumu geliştirirdi.
- Kahramanlarının çocuk olması beni bu kitaplara yaklaştırdı. Ancak serinin daha bol resimli olmasını arzu ederdim.
- Kitaptaki macera beni çekerdi. Kahramanın yaşadığı bu olağanüstü duyguları hayal ederdim.

macera! Olaya fantastik boyutu katan şey ise küçük vampirin kahramanımıza bir pelerin getirmesi ve Anton'un da uçmaya başlaması. Uçma yetisi kitap serisini fantastik bir hale getirmeye yetiyor.

Elbette kitabı çocukların gözünde bağlayıcı kılan şeylerden birisi bu olağanüstü karakterin yaptıkları fantastik olaylara ek olarak çocuğun doğal hayat içinde kendinden izler bulması. Resim çizme, fotoğrafa bakma, gevşeme egzersizleri yapma gibi olaylar çocukların iki karakter ile bağ kurmalarını hızlandırarak kendi ruhsal yansımalarının fantastik kurgu içerisinde olduğunu hissedebiliyorlar. Korku duyulan vampir ögesini sevimli bir karaktere dönüştürerek çocukları korkularının üzerine gitme cesareti vermesi bakımından da bu kitapların önemli olduğunu düşünüyorum.

Seride yer alan kitapların isimleri ise şöyle: *Küçük Vampir*, *Küçük Vampir Taşınıyor*, *Küçük Vampir Film Kitabı*, *Küçük Vampir Trende*, *Küçük Vampir Çiftlikte*, *Küçük Vampir Aşık Oluyor*, *Küçük Vampir Tehlikede*, *Küçük Vampir Sınıf Gezisinde*, *Küçük Vampir İniltiler Vadisi'nde*, *Küçük Vampir Aslanın İninde*, *Küçük Vampir Kitap Okuyor*, *Küçük Vampir Beklenmedik Gelişme*, *Küçük Vampir Esrarengiz Program*, *Küçük Vampir Esrarengiz Hasta*, *Küçük Vampir Büyük Komplo*, *Küçük Vampir Kont Drakula'yı Ziyaret Ediyor* ve *Küçük Vampir Noel'i Kutluyor...* Kitapların tamamını kuşatan komik maceraya eşlik eden siyah-beyaz çizimlerin de kitabın ruhuyla bütünlük oluşturduğunu ve başarılı olduğunu belirtelim. Ancak kitap edebiyat dili açısından şaheser mi dersiniz elbette hayır! Hatta dilinin vasatın biraz üzerinde olduğunu söylemeliyim. Ancak dilin sadeliği, olay kurgusu ve samimiyeti nedeniyle çocuk okura sevimli bir içerik sunuyor.

Bu kitaplarla henüz tanışmamış ama hem korkudan hem gülmekten hoşlanan bütün çocukların kitaplığında bu seriye yer açacağına eminim. Çünkü bu kitapları okurken korkudan güleceksiniz! ■

KISA BÖLÜM

GÖRKEMLİ BİR ADA

Okul öncesi küçük okurlarımızın keyif alacağı, resimleriyle adeta coşacakları bir kitaptan söz edeceğim. Adı, *Ada*. Bu güzel kitabın yazar ve çizeri Hollandalı Mark Janssen. Dört yüzden fazla kitap resimleyen Janssen'in kendi yazıp resimlediği bir kitap bu. Yazar bundan önce *Sıradan Bir Gün* isimli ilk kitabıyla okurların karşısına çıkmıştı. Kitabın resimleri gerçekten göz alıcı. Çocukların hayal gücüne seslenen ve rahatlıkla bağ kurabileceği bir içeriğe sahip. Sophie ile babası ve küçük köpekleri, bir deniz kazasının ardından kendilerini bir adada buluyorlar. Ada onlara adeta kol kanat gererek onları tropik fırtınalardan ve kışın sert rüzgârlarından koruyor. Sonunda bir gemi gelerek onları kurtarıyor; Sophie kitabın sonunda bu nazik adaya teşekkür ediyor.

Kitabın dili ve kurgusu kitabın resimlerine göre basit ve sade. Ancak sırf illüstrasyonları için bile satın alınabilir. Kitabın büyük boy basılması da illüstrasyonlarının görkemini artırıyor. Küçük okurlara tavsiye olunur.

Ben Çocuk Olsam...

- Kitabın resimlerine, renklerine ve çizim tekniğine bayılırdım. Her bir sayfada dakikalarca kalıp hayaller kurardım.
- Bir adayı sevmemin mümkün olabileceğini anlar ve kalbimi bir sıcaklık kaplardı.
- Kitabın metinlerinden değil resimlerinden okumayı tercih ederdim.

ADA

YAZAN VE RESİMLEYEN: Mark Janssen

ÇEV: Sinan Çakmak

CAN ÇOCUK 2019

BİR ÇİMDİK ÖYKÜ

“Sözün en ekonomik hatta çoğu zaman büyük boşluklar bırakacak denli ekonomik kullanıldığı küçürek öykü türünün iyi örneklerinden biri *Kendi İmdadına Da Koşup Gelen Hızır*.”

Küçürek öykü bir tür olarak şiirdeki haiku yahut rubai ile kıyaslanabilir. Öykü alabildiğine daraltılmış ve sınırlandırılmış bir andan yahut kesitten ibarettir. Çoğu zaman başı ve sonu net değildir. Öncesi ve sonrası olduğunu ama metinde yer almadığını okura “ihlas” ettirir. Sözün en ekonomik kullanıldığı hatta çoğu zaman büyük boşluklar bırakacak denli ekonomik kullanıldığı bir türdür küçürek öykü. Okurundan çok yoğun bir katılım ve mesai bekler. *Kendi İmdadına Da Koşup Gelen Hızır* şiirlerini, tercümelerini, derlemelerini, öykü, deneme ve eleştirilerini okuduğumuz Ahmet Sarı’nın en yeni kitaplarından biri.

SÜRPRİZLİ SONLAR

Kitapta yer alan çoğu hikâye bir-iki paragraftan ibaret. Büyük bir bölümü birinci tekil şahsın anlattığı metinlerde, küçük sürprizli sonlar olduğu kadar belirsizliğin yoğun olduğu öyküler de mevcut. Bazen de soğuk düş etkisi yaratan bir sonla yüz yüze geliyorsunuz.

Dostoyevski’den bir alıntı ile başlıyor kitap: “Her şeyi anlıyorum ve bu beni öldürecek”. Gerçekten de kitapta yer alan metinler “toplucu” okunduğunda her şeyi anladığı için bunalan bir kişinin parçalanmış anlatılar toplamı olarak tanımlanabilir *Kendi İmdadına Da Koşup Gelen Hızır*. Kimi öykülerde alacakaranlık öykülerindeki gizem kimi öykülerde ise çok yalın ve sıradan gerçeklik alanına dâhil ediyoruz yazar tarafından. Kimi metinlerde kısa ve dinamik cümlelerle ilerleyen anlatı bazılarında uzun ve ağıdalı cümlelere dönüşüyor. Yine de yazarın bir iç ritim ve kurgu kaygısı güttüğünü rahatlıkla söyleyebiliriz.

Mercedes Kadir gibi sosyal medyada paylaşıldığı için bildiğimiz “gerçek kişiler” var kimi hikâyelerde. “Yahya Efendi Çıkmazı” gibi gerçek mekânlarla karşılaşıyoruz. Ancak “Kuyu” gibi tamamen entelektüel fantezi ile yapılmış bir harf üzerinden kotarılan hikâyeler de söz konusu. Bir televizyon yarışmasının karakteri ile yatsı

namazının iç içe geçmesi gibi rahatsız etmeyi, kişiyi kendisini hesaba çekmeyi davet eden metinler de mevcut. Küçürek öykünün bu anlamda bir karnavala dönüşme potansiyeli var ve Ahmet Sarı da bu karnavali alabildiğine büyütmeyi başarıyor. Bir çiçek dürbününe dönüşüyor kitap ve okur bu dürbüne uzun uzun bakma isteği duyuyor.

BİR ÇİÇEK DÜRBÜNÜ GİBİ

Küçürek öykü, sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla daha belirginleşen bir tür. Elbette sosyal medya öncesinde de yazılırdı. Ancak sosyal medyada yer alan kısa metinlerin paylaşılmasının artmasına paralel olarak küçürek öykünün ironik ve hikmetli nükteleri daha da ön plana çıktı. McLuhan “mesaj araçtır” derken aracın mesajı belirleme gücünün altını çizmişti. Küçürek öykü de aracın baskın bir şekilde belirlediği bir “tür” olarak okunabilir. Belki de zamanla “küçürek öykü” bir öykü türü olmaktan çıkıp görselliği ve teknolojiyi de kullanarak kendi ayakları üzerinde duran bağımsız bir anlatı türüne dönüşecek. Ancak bu yazının amacı elbette kehanette bulunmak değil.

Kendi İmdadına Da Koşup Gelen Hızır, küçürek öykü türünün belli bir çitanın üstündeki örneklerinden oluşan bir kitap. ■

KENDİ İMDADINA DA KOŞUP GELEN HIZIR
Ahmet Sarı
İZ YAYINCILIK 2019

Sihirli Bir Yaz Seni Bekliyor!

Harry Potter ve Felsefe taşı şimdi,
Serinin diğer kitapları çok yakında,
Tilba Saran'ın eşsiz sesinden,
Türkiye'de sadece Storytel'de!

Pottermore
PUBLISHING

storytel

YAZIN BİTTİĞİ HER YERDE SÖYLENİR*

“Mahir Ünsal Eriş edebiyatı ulaşılmaz bir yere koymadan, aradan mesafeleri kaldırarak “sıradan” dediğimiz insanların hikâyelerini Türkçenin tüm marifetiyle anlatıyor.

Mahir Ünsal Eriş iki öykü kitabını -*Kara Yarısı* ve *Sarıyaz*- birlikte çıkardı, herkesin ilk aklına gelen soru benim de zihnimi kurcalamadı değil, neden tek kitap değil de iki ayrı kitap? Kendisi bu iki kitabın farklı zamanlarda yazılan iki ayrı dosya olduğunu belirtmiş. Aslına bakılırsa soru cevabını kitaplar okununca tam olarak buluyor. Bu yazının konusu *Sarıyaz* kitabı.

Sarıyaz, aynı doğa olayının etrafında gerçekleşen 8 öyküden oluşuyor. Aynı günlerde bir şehrin farklı köşelerinde yaşanan yer yer bir mekanla ya da kişilerle kesişen 8 ayrı dünyanın hikâyesi.

Yine Mahir Ünsal Eriş'in öykülerinden aşına olduğumuz bir coğrafyaya Bandırma ve çevresine gidiyoruz. Her şey 12 günlük bir süre zarfında gelişiyor; önce hava lodosa dönüyor, arkasından tüm şehri sapsarı incecik bir toz sarıp sarmalıyor, bu sarılık taşra sıkıntısına sıkıntı katıyor, birkaç gün sonra da deprem geliyor. Her bir öykü bu ana olay ekseninde gelişiyor, öyküler arasında da bir ritim tutturduğu hissediliyor. “Sengül” öyküsündeki öksüz ve yetim, bir tarafıyla çocuksu genç kızın su oluşunu,

“Sarı” öyküsündeki Mıstık'ın baba hasretinden gözü dönmüş çocuk öfkesi ve ateşler içinde yanışını, “Dedemin Turnası” öyküsündeki dedenin turnanın yaralarını sarması ve birlikte tuttukları yoldaşlık zihninden asla silinmeyecek ayrıntılar oldu. Eriş'in Melih Cevdet Anday “Beyefendi”ye verdiği naif selamı da unutmamak lazım. Aynı göğün altında hiç tanışmadan aynı olayın şahitliği ile birbirine bağlanan insanları hiçbir postmodern tekniğe sığınmadan sadece edebiyatın gücü ve dilin yetkinliği ile anlatmak tam da Anday'lık değil mi sizce de? Mahir Ünsal Eriş'in karakterleri de karşınıza bazen bir Anday şiirinde bazen bir Sait Faik öyküsünde çıkabilir zaten. Hatta bir adım öteye gidip, bu öykülerin geçmişinize, çocukluğunuzda kalan ve kaldığı yerden size ulaşmaya çalışan o çok özel anlara dokunabileceğini, bir ölüyü mezarından kaldırıp, bir ateşi küllerinden canlandırabileceğini söylemekte bir beis görmüyorum. İyi metinlerden beklentimiz biraz da bu olsa gerek. Okurun yapabileceğini okura bırakmak, hatta ona paylaşabileceği bir zaman ve mekân algısı hediye etmek. Tıpkı *Sarıyaz*'da olduğu gibi... Eriş bu coğrafyayı renkleriyle, insanıyla öyle güzel tasvir etmiş ki zihnimi bu Ege şehrinin adeta pitoresk görüntüleri kapladı. Kendimi internette Livatya'nın, Şirinçavuş Köyü'nün fotoğraflarına bakarken buldum. Benim için de edebiyatın gücü sanırım böyle bir şey. Bir çocuğun derdiyle dertlenmek, hiç gitmediğim bir şehrin sokaklarında dolaşmak. Mahir Ünsal Eriş edebiyatı ulaşılmaz bir yere koymadan, aradan mesafeleri kaldırarak “sıradan” dediğimiz insanların hikâyelerini Türkçenin tüm marifetiyle anlatıyor. Burada öykücüye düşenin hikâyeyi görebilmek olduğunu da kanıtlarcasına okuru metne çekiyor. Buna geleneksel anlatı mı dersiniz, klasik hikâye mi bilmiyorum ama okurunda karşılığının fazlasıyla olduğu kesin. ■

Tolgahan Bayhan

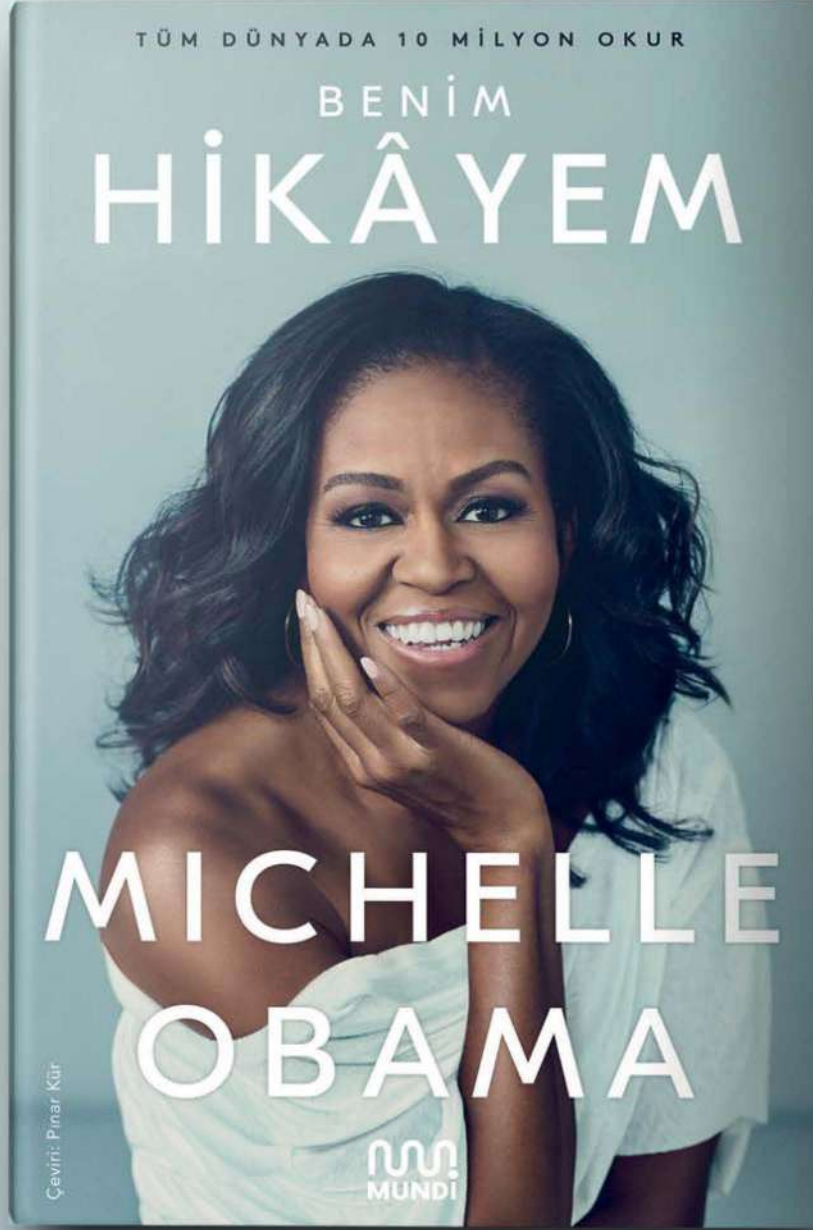
SARI YAZ
Mahir Ünsal Eriş
CAN YAYINLARI 2019

* İlkü Tamer dizesi.

10 MİLYON OKUR

Michelle Obama çocukluğundan başlayıp Beyaz Saray dönemini ve sonrasını içten, esprili ve cesur bir dille anlatıyor. Tüm dünya okuyor.

"Ben, olağanüstü bir yolculuğa çıkmış sıradan bir insanım."

MICHELLE OBAMA

Dünya müthiş.

mundikitap.com twitter.com/mundikitap facebook.com/mundikitap instagram.com/mundikitap

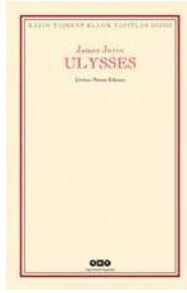
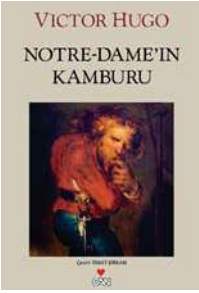
Orkun Galolar

terskarga

“Oturarak başarıya ulaşan tek yaratık bir tavuktur.”

İyi Hissetmek / David Burns

ölümsüzlük üzerine anlatılan türlü hikâye, anlatı bulunuyor. İnsanlığın bu konuda tek ölümsüzlüğü de geride bıraktıkları... Belki de şimdilik... Ama bilinen bu... Peki, ölümsüz eserleriyle bildiğimiz yazarlara dair ilginç şeyler duymak ister misiniz? Buyurun o zaman...

Tolstoy bisiklet kullanmayı 67 yaşında öğrenmiş. Bugün “Tolstoy’un bisikleti” diye bir kavram varmış ve “Hiçbir şey için geç değildir” anlamına gelmekteymiş.

Aleksandr Puşkin’in gittiği tek yabancı ülke Osmanlı İmparatorluğu’ymuş. 1829 yılında Rus ordusuyla birlikte Erzurum’a gelmiş. Burada geçirdiği günleri *Erzurum Yolculuğu* adlı kitabında anlatmış.

SAZLIKLARDAN HAVALANAN, BİR ÖRDEK GİBİ SESİN YA DA BİR KEDİM BİLE YOK ANLIYOR MUSUN!

İlhan İrem ya da Sezen Aksu’nun konumuzla alakası olmasa da hayata dair ne öğreniyorsak şarkılardan öğreniyoruz sanırım.

Bir de ölümsüzlük... İnsanın hep arayış içinde olduğu, üzerine türlü efsaneler anlatılan sonsuza kadar yaşama isteği... Hayvanlar âleminde şimdiye kadar bilinen tek örneği bir tür denizanası olan Turritopsis dohrnii... Açık denizlerde ve okyanuslarda bulunan bu canlının en büyük özelliği basit bir anlatımla ölecek duruma geldiğinde kendisini yavru haline geri döndürebilmesidir. Yani 80’lerinde tekrar 20’lerine dönebilmek! Kulağa ne kadar iyi geliyor değil mi? Bu canlılar, fiziksel bir şiddete maruz kalmadıkları müddetçe asla ölmezler ve soylarını sonsuza kadar sürdürebilirler! Yassı solucanlar ve tek hücreli bakteriler gibi bazı türler de kısmen ölümsüzlerdir ama hiçbiri bu denizanası gibi tekrardan hayatlarının bir evresine dönemezler!

Ama konumuz bu değil tabii ki! İnsanlık tarihinde

kitaplardan...

Önce kafasını gösterdi:

— Kafa dediğin eskir, ihtiyarlar, ölür bile insan ölmeden, dedi.

Sonra kalbini gösterdi:

— Eskimeyen, eksilmeyen şey buradadır.

Alemdağ'da Var Bir Yılan / Sait Faik Abasıyanık

Bir kitap okuyunca
belki hayatınız
değişmez ama
hayatınızı
değiştirmeye ilk
halinizden daha çok
yaklaşırsınız!

Mark Twain'in en ünlü kitabı *Tom Sawyer'in Maceraları* daktilo ile yazılan ilk kitapmış.

Honore de Balzac günde 50 fincana yakın kahve içermiş. 51 yaşında ölen yazar vakti olmadığı ya da kahve yapacak birini bulamadığında kahve çekirdeklerini çiğnermiş.

Agatha Christie disgrafi hastalığı (yazma bozukluğu) nedeniyle yazılarını kendi yazmıyor, başkalarına dikte ettiriyormuş.

Hüseyin Rahmi Gürpınar hastalık derecesinde temizlik düşkünüymüş. Mikrop kapma endişesi nedeniyle eldivensiz dışarı çıkmazmış. Ayrıca örgü örmeyi çok severmiş ve kendi ördüğü takkeleri giyermiş.

Albert Camus'nün hayatında futbol önemli bir yere sahipmiş. İlk gençlik yıllarında Cezayir'in güçlü takımlarından Racing Universitaire d'Alger takımında kalecilik yapan Camus, ciğerlerindeki rahatsızlık nedeniyle futbolu bırakmış. 1950'li yıllarda kendisiyle yapılan bir söyleşide ahlak felsefesi ve insanın temel görevleri hakkındaki birçok şeyi RUA'da kalecilik yaparken öğrendiğini söylemiş.

Ulysses'in yazarı James Joyce'un hayli acayip yazma ritüeli varmış. Kendi yatağında, yüzüstü uzanarak büyük mavi kalemle ve beyaz elbiseler içinde yazı yazmayı seviyormuş ve hatta bunlardan biri eksik olduğunda yazmaya odaklanamıyormuş.

Alice Harikalar Diyarında kitabıyla tanınan, aralarında elektrikli tava ve üç tekerlekli bisikletin de bulunduğu birçok buluşa imza atan, asıl adı Charles Lutwidge Dodgson olan Lewis Carroll matematik eğitimi almış bir mucitmiş.

Virginia Woolf konuşmayı çok severmiş. Bir seferinde 48 saat aralıksız konuşmuş. Ayrıca bütün eserlerini ressam olan kız kardeşinin çalışma biçiminden ilham

Felaketzedeler Evi

1993 yılında henüz 47 yaşında intihar eden Guillermo Rosales'in şizofreni, politik muhalefet ve mutsuzluk dolu hayatının bir kesiti gibi olan romanı aynı zamanda 1987'de, jüri başkanlığını Octavio Paz'ın yaptığı Letras de Oros Roman Ödülü'nü de kazanmış. Yazarın hayatını da inceledikten sonra daha da ilgi çekici hale gelen roman, yazdıklarını hızla yok etmesine karşın kız kardeşi tarafından kurtarılarak, sanırım kalan iki kitabından biri ve Türkçedeki tek kitabı...

"Felaketzedeler Evi", Guillermo Rosales tarafından yazılan ve Jaguar Kitap'tan çıkan kitabı Türkçeye Gökhan Aksay çevirmiş.

"Yaşadığım yerden kaçmak, yeni bir hayata başlamak istedim."

"Özgürlüğünü savunuyor. Aylak aylak dolaşabilme, yavaş yavaş mahvolma özgürlüğünü. Ama özgürlük, özgürlüktür yine de."

"Mutluyum. Hayır, böyle söylememeliyim. Mutluyum sanırım, demeliyim. Şeytanı kışkırtmanın, onun gazabını ve uğursuzluğu üzerime çekmenin âlemi yok."

"Ona sıkıca sarılmak isterdim. Öyle ağır ağır, telaşsızca..."

"İçimde müthiş bir boşunalık duygusu, yatağın kenarında oturuyorum."

Gerisi... Al, oku, dünyayı değiştir!

@terskarga

bilgi@terskarga.com

alarak, ayakta durarak yazmış.

Şair Tefik Fikret aynı zamanda iyi bir ressammış. Tefik Fikret, Aşyan'daki evinin planını da kendisi çizmiş ve ikamet ettiği eve isim veren ilk şairimiz olmuş. Yağlı boya tabloları bu evin duvarlarında asılıymış. Tabloların ilginç yanı konularını şairin şiirlerinden almalarıymış.

Konu çok uzun... Fakat hayat gibi yerimiz de kısa... Son söz bu ay ölüm yıl dönümü olan Victor Hugo'dan ve ismini geçtiğimiz günlerde yanan katedralden alan, romanına da ismini veren *Notre Dame'in Kamburu* kitabından gelsin: "...şiir de hoş şey, ama mesela peynirin yerini tutmuyor."

SAMED KARAGÖZ: “ÇAĞDAŞ SANATTA SUNİ BİR ORTAMLA KARŞI KARŞIYAYIZ”

“Sanat eleştirmeni Samed Karagöz, gazete ve dergilerde çağdaş sanat hakkında kaleme aldığı yazılarını *Kamçatka* (Profil Yayınları) adlı kitabında bir araya topladı. Karagöz, sanat üzerine yazarken, eleştirirken sanata karşı gösterdiği tutkulu bağlılığı ve sevgiyi hiç kaybetmeden, okuru için özel bir yol haritası da çiziyor. Karagöz’le kitabını, sanat eleştirmenliğini ve çağdaş sanatı konuştuk...

Çağdaş sanat üzerine yazmaya nasıl başladın ya da fitil ilk ne zaman, nasıl ateşlendi?

Çağdaş sanatla 2000’li yılların başlarından itibaren ilgilenmeye başladım. 2010’da daha yoğun bir şekilde bu ilgilim devam etti. Aslında yazmak, 16 yaşımdan itibaren hayatımın bir parçası. 1997 yılında ilk yazım yayımlandı. O tarihten beri de edebiyat, sinema ve plastik sanatlar başta olmak üzere kültür ve sanatla alakalı birçok konuda yazıyorum.

Çağdaş sanatın zor anlaşıldığına dair bir önyargı var, ne dersin?

Çağdaş sanatı anlamak için geleneksel sanatları anlamaktan daha fazla çaba harcamak gerekiyor. Ama eser, alışık olduğumuz bir konuyu işliyorsan eğer bunu anlamak çok daha kolay. Örneğin Rönesans döneminde resimlere konu olan olaylar ya Hristiyan ikonografisi ya da Yunan-Roma mitolojisi temellidir. Eğer bu konulara dair bilginiz yoksa bu eserlerde ne anlatıldığını anlamak da kolay olmaz. Benzer durum çağdaş sanat söz konusu olduğunda da geçerli. Çağdaş sanatın konu edindiği kimlik meseleleri, küresel ısınma, azınlıklar, kadın-erkek ilişkileri gibi konulara dair bilgi

sahibiyseniz anlamak daha kolay oluyor. Önemli olan bu eserlere açık fikirlilikle yaklaşmak.

Kitabının adıyla (*Kamçatka*) Türk entelektüelinin vazgeçilmez tartışma konusu olan Doğu-Batı meselesini hatırlatıyorsun. Kültür alanındaki bu tartışmanın sanattaki yeri nedir?

Sanatta da benzer tartışmalar Osmanlı’nın son dönemlerinden itibaren başlıyor ve cumhuriyet dönemindeki Batılılaşma hareketleriyle zirveye çıkıyor. Bedri Rahmi Eyüboğlu ‘yazma’lar üretip bunları sergilediğinde elitist kesimler tarafından beğenilmiyor. Bedri Rahmi onları “otobüs çöktür kaçırılar” olarak adlandırır. “Önemli olan halk sanatına varmak değil, halk sanatından hız alıp günümüz sanatını üretmektir” der.

Türk sanatında gelenek ve modern ayrımının keskin hatları yok sanırım. Senin bakış açın nasıl?

Bizde sanat sosyal alanların birçoğunda olduğu gibi olağan akışıyla bugünlere gelmedi. En büyük kırılma bence 1928’te harflerin değişimiyle oldu. Picasso, Matisse gibi birçok batılı ressamın da dikkatini çeken, hat sanatı başta olmak üzere diğer kitabi sanatlarımız akamete uğradı. Bunlar demin bahsettiğim Bedri Rahmi örneğinde olduğu gibi geleneğin, yerelliğin sanat için vazgeçilmez olduğunu düşünen sanatçılar tarafından -ki bunların arasında Erol Akyavaş’ı özellikle belirtmek gerek- zaman zaman kullanıldı ama bunun dışında modern ve çağdaş sanat söz konusu olduğunda maalesef son derece suni bir ortamla karşı karşıyayız. Bu eserler

tıpkı İstanbul'un gökdelenleri gibi. Bazıları mimari açıdan son derece başarılı ama İstanbul'dan söküp New York'a ya da Berlin'e koysak bu gökdelenleri, o şehirlere de rahatlıkla uyum sağlayabilirler.

Sanat eleştirmenliği gibi zor bir alanın içinde çalışıyorsun. Ama senin yazıların eleştirmekten çok sevdirmeyi amaçlıyor gibi, yanılıyor muyum?

Yok yanılmıyorsunuz. Amacım anlatmak, tanıtmak ve bunun neticesi olarak sevdirmek. Eserlerdeki eleştirilecek hususları mümkün olduğunca yok saymaya çalışıyorum. İnsanların, en azından benim hitap ettiklerimin, zaten sanatla aralarında hayli mesafe var, o mesafeyi daha da açmaya gerek olmadığını düşünüyorum. Siz de bilirsiniz ki yazdığınız mecraya göre okur kitleniz değişiyor ve ben de yazarken bu hususu göz ardı etmiyorum.

Cahit Zarifoğlu'nun meşhur şiirinden hareketle Sevemedik Müzeleri, ne dersin? Veya müzelerimiz ne durumda, Batı'daki gibi bir müzecilik anlayışını ihtiyacımız var mı?

Müzelerimizin durumu maalesef kötü. Bu topraklardaki dünyanın ilk müze olarak planlanan binası yapıldı Osman Hamdi Bey zamanında. Ama maalesef bunun devamı gelmedi. Şu anda inşaatı devam eden ARTER, İstanbul Modern, İstanbul Resim Heykel Müzesi gibi önemli projeler var. ARTER ve İstanbul Resim Heykel Müzesi'nin bu yıl içinde açılması planlanıyor. Bunlar İstanbul'a ve doğal olarak Türkiye'ye değer katacak projeler. Ayrıca sadece İstanbul'da değil mesela Eskişehir'de de bir modern sanat müzesi açılacak. Müzecilik anlayışı ve işletmesi olarak Batı'dan çok geride olduğumuzu düşünmüyorum ama sanat eserleri çeşitliliği açısından daha kat etmemiz gereken çok yol var. Bir de tabii Kültür ve Turizm Bakanlığı envanterindeki eserlerin sergilenebilmesi için de çok daha kapsamlı bir müzeye ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. İstanbul Arkeoloji Müzesi, Topkapı Sarayı Müzesi, Türk-İslam Eserleri Müzesi gibi muazzam kurumlarımızın depolarında maalesef sergileyemediğimiz çok sayıda eser var. Bunları mutlaka sergilemenin yolunu bulmalıyız.

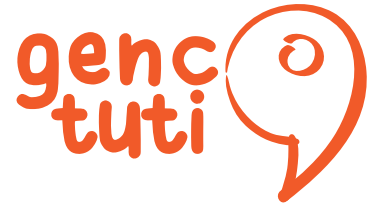
Çağdaş Sanatı anlamak için nereden başlanmalı, bunun bir yol haritası var mıdır? Senin tavsiyelerin neler?

Benim tavsiyem açık fikirlilikle, anlamaya çaba göstererek, bol bol eser görmek. Ayrıca bugün çağdaş sanat olarak adlandırdığımız dönemden önceki yıllara izlenimcilikten başlayarak dikkatli bakarsak bugün üretilen sanatı anlamak çok daha kolay olacaktır. ■

Çocuklarımızla birlikte çok eğleneceğiz!

Genç beyinler için

YILDIZ RAMAZANOĞLU'NU TANIMAK

“Alpay Doğan Yıldız bu kitabı ile okuyuculara bir Yıldız Ramazanoğlu rehberi hazırlamış. Son otuz yılımızın hafızası olan yazarlardan Ramazanoğlu'nu tanımak, yaşananlara şahit olmayı da beraberinde getiriyor.

Alpay Doğan Yıldız'ın *Yıldız Ramazanoğlu Hikâyeciliği* adlı kitabı yazarın hikâyelerini; insaf, merhamet, adalet, karşılıklı af temaları ile işleyen bir kitap. Kitaptaki “Sessizlerin Sesi” başlığı da dikkate değer bir nokta olarak yer alıyor kitapta.

İnsanlığa “ses olma”, bir yazarın en dikkate değer özelliklerinden biridir. Yazar olma arzusunda olan her kalem sahibi, varlığını sürdürdüğü en küçük parçadan başlayıp tüm dünyaya yayılan bir sesin sahibi olmayı arzular. Ramazanoğlu, kadınların ve mazlumlara sesi olmayı kendine ilke edinmiş bir yazar. Yıldız da birçok başlıkta bu hassasiyete dikkat çekiyor. “Ev Hali, Evliliğe Giden Yol, Çalışan Kadın, Okumuş; Okumaya, Yazmaya İlgili Kadınlar” başlıkları Yıldız Ramazanoğlu hikâyelerindeki kadınları ayrıntılı şekilde işleyen bölümler.

“Yıldız Ramazanoğlu'nun pek çok hikâyesinde pek çok ev hali görebiliriz. Yazar evin hallerini güzel anlatır. Hikâyelerin çoğunda ana karakterler kadın olduğu için evler daha çok kadınların gözünden, kadın merkezli anlatılır demek yanlış olmaz.” “Yıldız Ramazanoğlu'nun pek çok hikâyesinde kadınlar ev dışında da bir işte çalışırlar: “Son Leylek”te Ayşe bir şirkette çalışır. (Aslında öğretmendir; başörtüsü nedeniyle işinden atılmıştır.) “Anemon Çiçeği”nde ağrı tedavisi yapan kadın, “At Hikâyesi”nde bütün işlerini yola koyup, herkesin gönlünü ayırıp ‘yazmak’ için vakit oluşturmaya çalışan kadın, ev dışında da çalışmaktadır.”

SON OTUZ YILIMIZIN HAFIZASI

Alpay Doğan Yıldız, bir tez ciddiyetinde böylesine hassas bir tarama yapmış Ramazanoğlu hikâyelerine. Kitapta en hacimli bölüm “İkna Odası”na ayrılmış. Ramazanoğlu'nun tek romanı *İkna Odası*. Alpay Doğan Yıldız'ın ifadesi ile; “Bir Sosyolojinin Psikolojisi.” 28 Şubat dendiğinde akla gelen en karanlık olaylardan biridir ikna odaları. Bu roman da o yılları ve yaşananları anlatan en önemli eserlerin başında geliyor. Tarihe bu romanıyla bir not düşüyor yazar. Alpay Doğan Yıldız'ın *İkna Odası* romanı ile

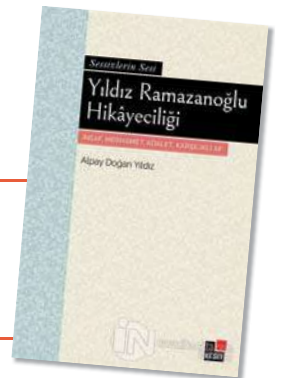
Yazıda geçen diğer kitaplar

ilgili yazısından bir bölümü paylaşmak istiyorum; “Yıldız Ramazanoğlu'nun 2004'te yayımlanan bu romanı, özellikle 1990'ların ikinci yarısından itibaren Türkiye gündeminin üst sıralarında yer alan ‘başörtülü kadın’ konusunu, konunun gündemde olduğu dönemde ele almış ve yayımlanmış bir romandır.” Daha sonra Alpay Doğan Yıldız bu romanı; “Anlatılan”, “Tartışılan”, “Anlatma”, “İkna Odasına Dönüp Bakınca” başlıklarıyla inceliyor.

Alpay Doğan Yıldız bu kitabı ile okuyuculara bir Yıldız Ramazanoğlu rehberi hazırlamış. Son otuz yılımızın hafızası olan yazarlardan biri olan Ramazanoğlu'nu tanımak, yaşananlara şahit olmayı da beraberinde getiriyor. Olaylara birinci tekil şahıs olarak dâhil olan yazarın okunacak her öyküsü bir Türkiye ve dünya gerçeğini de beraberinde getirecektir. Yaşananlara bir ikinci gözden bakmak isteyenlere de benim tavsiyem, Yıldız Ramazanoğlu ile birlikte Cihan Aktaş öykülerini de okumaları. Çünkü bu iki yazar bütün gerçekleri olay yerinden bildirmede oldukça mahir iki yazarımız. ■

**YILDIZ RAMAZANOĞLU
HİKÂYESİ**
Alpay Doğan Yıldız
KESİT YAYINLARI 2019

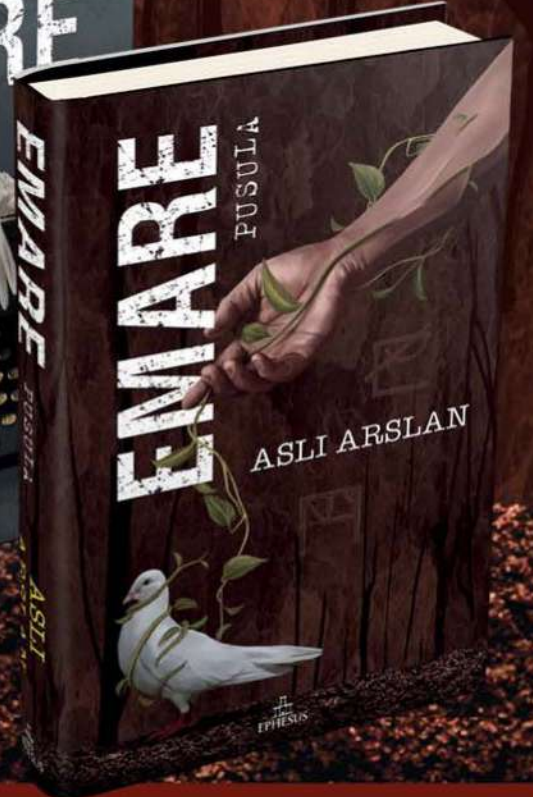
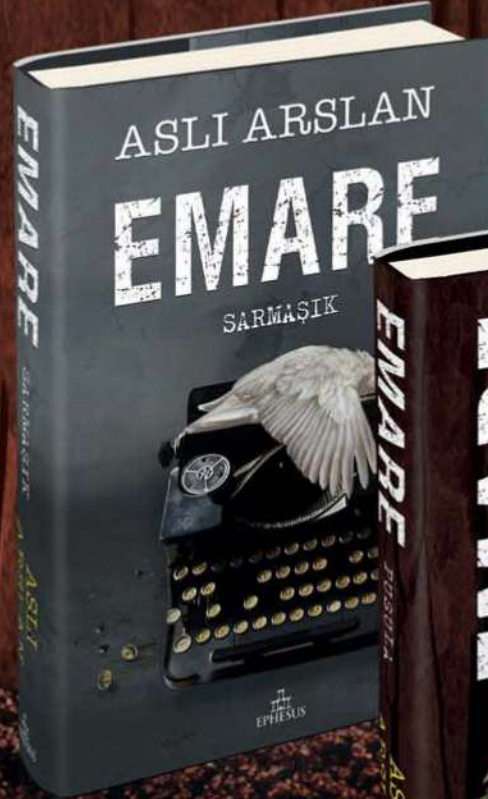

ÇOCUKLUĞUNUN ÇÜRÜDÜĞÜ BU TOPRAKTA EKİLEN HER TOHUM
ATEŞ ÇIKARACAK VE SENİN ORMANINI SADECE YANGINLAR BESLEYECEK...

ASLI ARSLAN

EMARE

CİLT
VE CİLSİZ
SEÇENEĞİYLE!

EPHESUS

www.ephesusyayinlari.com

 /EphesusYayinlari

 /ephesusyayinlari

 /EphesusYayinlar

MALTEPE MAH. YEDİKULE ÇİRPİCİ YOLU SOK. AVRUPA KONUTLARI KALE NO:2 KAT:4 OFİS:20
TOPKAPI - ZEYTİNBURNU / İSTANBUL TEL: 0212 261 15 15

DOGMA DOGMAYA KARŞI

“ Osman Özbahçe yeni şiir kitabı *Dogma*’da gerçeğin tersyüz edilmiş çeşitli hâllerine karşılık ironiyi gerçeğin yerine koyuyor ve böylece gerçeği ironik bir dille alt etmeye çalışıyor.

Osman Özbahçe’nin yeni şiir kitabı *Dogma*, bana bu alt edişin bir başka vechesi olarak göründü. Dogmaya karşı dogma, şiire karşı şiir... Bir şiirin çeperleri içinde salınırken şiire karşı nasıl bir vaziyet alınabilir? Bu cümlelerin, bünyesinde bir çelişki taşıdığını düşünenler olabilir. Ne var ki, Özbahçe’nin şiirinde yokladığı imge ve içerik alanları tam da böylesi bir çabanın/arayışın

çeperlerinde dolanıyor. İlk elde bunu söylemem gerek. *Dogma*, Özbahçe’nin *Uzun Yürekli Nehir*, *Düşmanlık*, *Kral* ve *Türkiye Kitabı*’ndan sonra yayımladığı beşinci şiir kitabı. Yani enikonu kendi şiir evrenini oluşturmuş, şair ve şiir algısını öyle ya da böyle dört başı mamur bir eserler hacmine ulaştırmış önemli bir şairden söz ediyoruz.

Buna ilave olarak, Özbahçe sadece şiir yazaran bir şair değil. Kendi kuşağı içinde öne çıkan bir eleştirmen aynı zamanda. Edebiyat dergileri, sanat algıları, şiirler, şairler üzerine kafa yoran bir sanatçı. Tanpınar’ın “Türk Edebiyatına tenkit münekkitsiz girmiştir” mealinde bir sözünü hatırlıyorum. Öyledir, bir de eleştirmenin genelde üvey evlat muamelesi gördüğünü niçin saklayalım? Bununla birlikte bir hakkı da sahibine teslim etmemiz şart: Özbahçe’nin şiir üzerine yazdığı çok boyutlu, çok köklü metinler modern Türk şiirinin son yüzyılda gerçekleştirdiği dönüşümleri hem sanatsal hem de toplumsal açılardan doğru okuyabilmek için oldukça önemli. Özelde şiir, şair; genelde sanat üzerine Özbahçe’nin yaptığı analizlerin, Türk şiirinin taşıdığı imkânları görme ve kavrama bağlamında dikkatli bir gözle okunması gerektiğini düşünüyorum.

ACIMASIZ MUTLULUK

Dogma, kitaba da adını veren iki şiirle açılıyor. Dogma I, Dogma II. Özbahçe’nin özellikle *Türkiye Kitabı*’nda gördüğümüz dili çetrefilli/hareketli kullanma tavrı bu kitaptaki şiirlerde de devam ediyor. Nerdeyse anlaşılacak için değil de bazı nokta atışlarla, vurgunun bazen nerdeyse tek kelimeye indirgendiği söyleyiş özellikleriyle derdini, meselesini anlatmaya çalışıyor Özbahçe: “Steps/ İllerleme içimde kalp atışları/ Yağmurdan başka/ Güneş/ İkimiz için/ Yeni yapılmış/ Nüfuz alanları/ Sıfır kilometre/ Kalp atışları” (Dogma I, s.7) Okurken insanda bıkkınlık hissi verecek denli fazlalaşan bu dil oyunları, şairin meramı ile okurun alabildiği mesaj arasında kalın mı kalın bir duvar örüyor. Kelimeler ve dizeler arasında baş gösteren kesiklik, okurun zihninde tamamlanmayı bekleyen

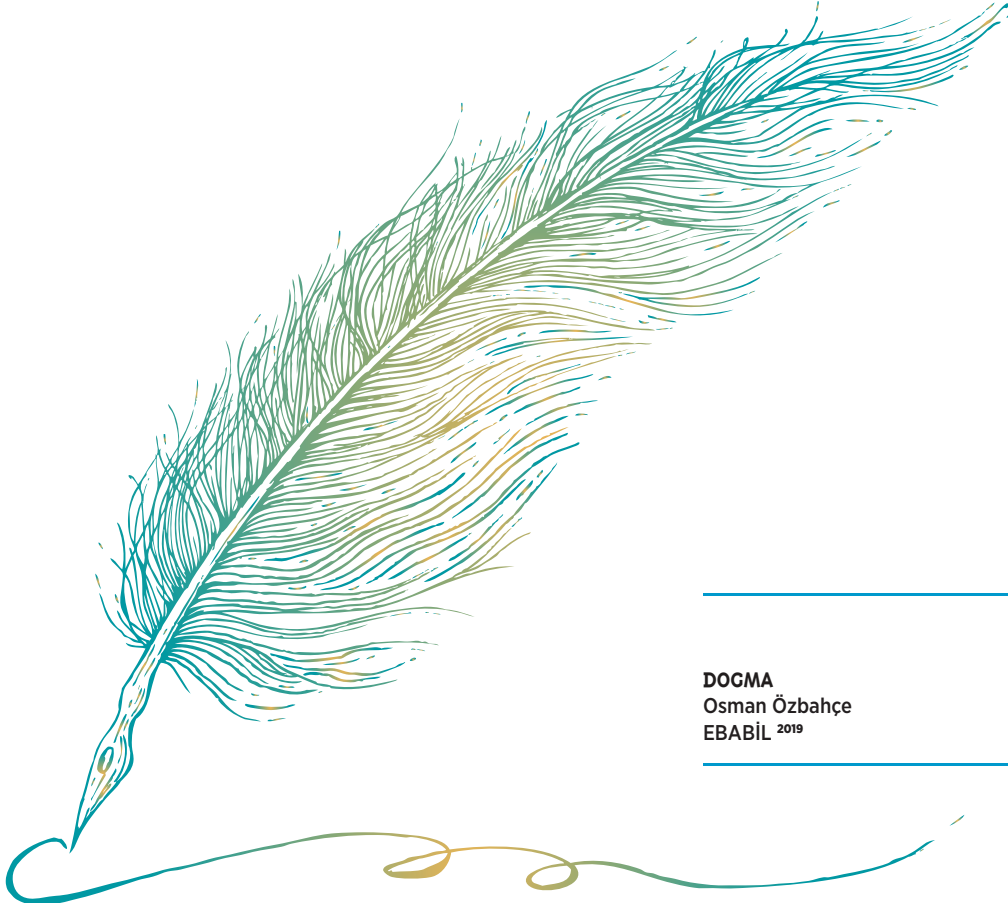
imge ve içerik alanlarını büyütmekten başka bir işe yaramıyor ne yazık ki.

Özbahçe, hayalden değil gerçekten güç alıyor desek yeridir. Gerçeğin insanı parçalayan görüntüleri için acıklı ve acımasız çerçeveler yapıyor. Tabildot bir çağda insanı konserveleştiren gerçeğe ve gerçeğin yitik parçalarına karşı şairce bir isyan duygusu var onda. Öfke evet, alt metinde bir şair öfkesi seziyoruz *Dogma*'daki şiirleri okurken: "Büyük mesele yok temel perspektif/ Çerez leblebi/ Yalnızlık dolu bir de sevgili/ Kıpırdıyamıyor Türk şiiri/ Ezilme sendromu/ Boşalt Boşalt Boşalt" (Acımasız Mutluluk, s.27) Bu öfke insanî hassalarımızı kesip doğrayan bütün kötülük şebekelerine dönük bir taarruza dönüşüyor bazen. Türk şiiri, bizi bize bırakmayan sosyoloji, tarihselcilik, ekonomi vd. izleklerin içinde oldukça sert ve aktüel bir dile yaslanan Özbahçe, ortasından kırılmış bir hayatın görüntülerini, tıpkı

o görüntüler gibi kırpa kırpa veriyor bize. Belki de bu üslup tercihini, biçimi doğrudan mesajın ana gövdesine dönüştürme saikiyle yapıyor şair: "Hepsini inceledim/ On bin dil kuvvetiyle/ İçerik üretemiyor Türk şiiri pörte/ Yalnızlık pörte sevgili pörte/ Esaslı adam sağlam şiir/ Pörte" (Biyografik Bilgiler, s.33)

Özbahçe'nin şiir dünyasında ölüm imgesi toplayıcı bir niteliğe sahip. Hem toplayıcı hem toparlayıcı bir diyalektikle var ölüm. Nerdeyse bir ölüm cemaati olgusuyla yüzleşiyoruz onda: "Bizim evin önüne insanları/ Ölüm toplar" (Şıringa, s.51) Kopuşun ve dağılmanın panzehri bir bakıma ölümde toplanır. Özbahçe'nin "içerik" vurguları da bu bahiste atlanmamalı. İçerik üretmeyen şiir, içerik üretmeyen şehir; bunların hepsi içeriği üretecek olan özsuynun kurduğunu imliyor bize. Şiirdeki isyan ve öfke bu kuruma hâline karşı sıkılan bir yumruğa dönüşüyor. Gerçeğin parçalanmış, paketlenmiş ve hissiz bir aparata dönüştürülmüş veçheleri ise fazlalıktan başka bir şey üretmemektedir: "Nereye gitsem fazlalık/ Keyfimizi kaçırın fazlalık" (Şıringa, s.52)

İroniyi seviyor Özbahçe. *Dogma*'yı okurken gerçeğin tersyüz edilmiş çeşitli hâllerine karşılık ironiyi gerçeğin yerine koyma ve böylece gerçeği ironik bir dille alt etme isteğinin izlerini görüyoruz. Hayat, ancak o zaman katlanılabilir bir kıvama gelecektir kim bilir: "Herkes o kadar sosyal ki/ Kimsenin kimseye ayıracak vakti yok" (Şair Stüdyosu, s.76) ■

DOGMA
Osman Özbahçe
EBABİL 2019

SIRADAN BİR KÖTÜLÜK

“Gerçek bir hikâyeye dayanan *Kan İzlerinin Peşinde*, bir gencin bir katile nasıl evrildiğini, bu süreçte toplumun, bizim ne türden sorumluluklarımız olduğunu yatırıyor masaya.

Kan İzlerinin Peşinde, 2016 yılında önce Man Booker ödülüne aday gösterilmiş, sonraysa ödülün finalistleri arasına kalmıştı. Man Booker ödüllerinde bir polisiye-gizem romanının finale kalmasına pek sık rastlanmıyor; küçük bir yayınevinden çıkan bu polisiye, o dönem insanları bir hayli şaşırtmış ve merak uyandırmıştı.

Graeme Macrae Burnet ismi pek aşina olduğumuz bir isim değil, keza yazarın İskoç yayıncısı Saraband de butik bir yayinevi ve Man Booker adaylığından sonra kitaba baskı yetiştirmekte hayli zorlanmış. *Kan İzlerinin Peşinde* kitabı, Man Booker adayı olduğunda bu yüzden birçok yayıncıyı şaşırtmıştı. Sonraki yıllarda aday listesine bir grafik roman da (Nick Dranaso'nun *Sabrina'sı*) sığdıracak olan Man Booker, bu tür “açılımın” ilk sinyallerini 2016 yılında vermiş, o yıl ödülü Amerikan ırk ayrımına dair bir satir olarak nitelendirebileceğimiz Paul Beatty'nin *Seri Sonu* (hep kitap, 2018, çev. Fuat Sevimay) kitabı almıştı. Peki *Kan İzlerinin Peşinde* gibi bir psikolojik gerilim kitabının Man Booker'a aday gösterilmesinde yatan etkenler neler?

GERÇEK BİR HİKÂYEYE DAYANIYOR

Kan İzlerinin Peşinde Burnet'in ikinci kitabı. Gerçek bir cinayeti konu ediniyor. Burnet, aile kökenlerine ulaşmak için çıktığı yolda bir araştırmaya koyulur ve neticede büyük dedelerine ulaşmasa da eline birtakım dokümanlar geçer; bir cinayete dair gazete kupürleri, katilin tuttuğu günlükler ve adli raporlar da dahil bu dokümanlar, *Kan İzlerinin Peşinde* kitabı için temeli oluşturur. Kitap, gerçek bir hikâyeye dayanıyor, adli raporların, mahkeme raporlarının büyük bir kısmı gerçek; bu yönüyle “gerçek bir hikâyeden uyarlanan”, hatta bir adım öteye geçerek kurmaca-kurmacadışı arasında gidip gelen, belgesel niteliğinden ötürü kurmacadışı bir anlatı olarak dahi nitelendirilebilecek bir kitap. “Roderick Macrae Davasına İlişkin Belgeler” alt başlığını taşıyan ve tanık raporlarıyla, davaya ilişkin belgelerle zenginleşen kitap, akla yer yer Truman Capote'nin *Sogukkanlılıkla* kitabını da getiriyor.

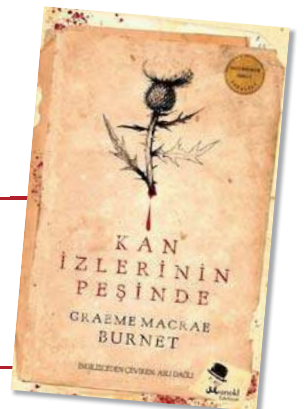
Aynı aileden üç kişi, vahşi bir cinayete kurban gider.

Katil aynı kasabadan genç bir çocuktur: Roderick Macrae. İnsanlar tarafından sakın, nazik olarak nitelendirilen Macrae, etrafındaki insanlara karşı son derece saygılı, arkadaşlarıyla arası iyi bir gençtir. Fakat katil olduğuna şüphe yoktur; kitabın hemen girişinde Macrae'nin itirafıyla karşılaşırız; bir katliama imza attığını asla inkâr etmeyen ve kendisini savunmak dahi istemeyen bu genci, bir katil olmaya sürükleyen süreci aktarır bize yazar. Roderick kapalı bir cemaatte büyüyen, feodal hayatın zorluklarıyla mücadele etmeye çalışan, ailesiyle kendilerine ayrılan küçük toprakta çiftçilik yapan bir gençtir. Beraberinde iki kişiyi daha öldürdüğü Lachlan Mackenzie, köy halkı tarafından bölgenin hakemi seçilir ve seçildiği günden bu yana, Roderick ve ailesine karşı, yer yer Kafkaesk denebilecek absürtlükte, bir tür hukuki işkence başlatır.

Katili canavarlaştıran bir cinayet anlatısından ziyade, kötülüğün sıradanlığına yaslanıyor kitap; katiller içimizdedir, gayet sıradan, hatta saygılı ve nazik insanlardır. Cinayeti kimin işlediği ilk sayfalarda belli olduğundan, kitap boyunca kendimize sorduğumuz soru polisiye birçok romandaki gibi “Kim?” değil, “Neden?” ve “Nasıl?” oluyor. Evet, katilimiz belli; fakat bu genç bu cinayeti neden işledi, onu bu cinayeti işlemeye sevk eden süreç nasıl işledi, genç bir çocuktan bir katil el birliğiyle nasıl yaratılır? *Kan İzlerinin Peşinde*, bir gencin bir katile nasıl evrildiğini, bu süreçte toplumun, bizim ne türden sorumluluklarımız olduğunu yatırıyor masaya. ■

KAN İZLERİNİN PEŞİNDE
Graeme Macrae Burnet
ÇEV: Aslı Dağlı
MONOKL YAYINLARI 2019

Yasaklar Şehrinde Aşk

İSTANBUL, 1908...

TEK BAŞINA AYAKLARININ ÜSTÜNDE DURMAYA
ÇALIŞAN GENÇ BİR KADIN.
ETRAFI ENTRİKALARLA ÇEVİRİLİ,
ONA ÂŞIK BİR PAŞAZADE.
VE HAYATLARINI ALTÜST EDECEK BİR İSYAN.
NOSTALJİK BİR YOLCULUĞA HAZIR MISINIZ?

Eva Serisi

Judi Curtin

- 1- Eva / Sayfa: 208
- 2- Eva Tatilde / Sayfa: 240
- 3- Bu İş İşi Eva'ya Bırak / Sayfa: 192
- 4- Eva ve Gizli Günlük / Sayfa: 192

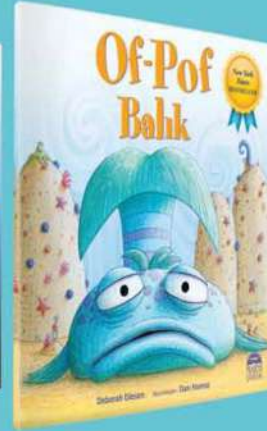
Tür: Roman

Matilda Etkisi

Ellie Irving

Matilda Etkisi / Sayfa: 272

Tür: Roman

Of-Pof Balık Serisi

Deborah Diesen

Of-Pof Balık / Sayfa: 32

Of-Pof Balık Her Yer Çok Karanlık / Sayfa: 32

Tür: Resimli Öykü

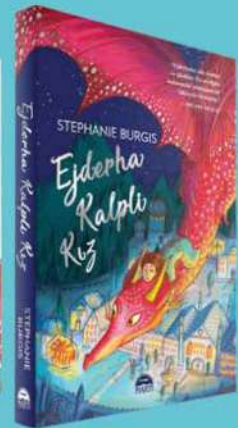
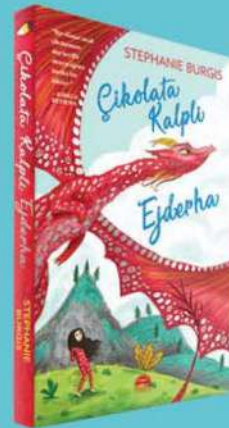

Filfantastik Maceralar Serisi

Michael Engler

- 1- Afrika Yolunda / Sayfa: 32
- 2- Afrika'da Hazine Arayışı / Sayfa: 32
- 3- Hindistan'a Doğru / Sayfa: 32

Tür: Resimli Öykü

Ejderha Serisi

Stephanie Burgis

Çikolata Kalpli Ejderha / Sayfa: 256

Ejderha Kalpli Kız / Sayfa: 288

Tür: Roman